

**KASANAYANG PONOLOHIKAL NG MGA MAG-AARAL SA IKAANIM
NA BAITANG: BATAYAN PARA SA PAGBUO NG MGA
KAGAMITANG PAMPAGTUTURO SA MABISANG
PAKIKIPAGTALASTASAN**

Isang Tesis

na iniharap sa

Kaguruan ng Paaralang Gradwado

Samar State Polytechnic College

Catbalogan, Samar

Bilang Bahagi ng mga Gawaing Itinakda

Para sa Degring

Master sa Sining ng Pagtuturo ng Wika

FERMINA DACLES-BULAN

Marso, 2002

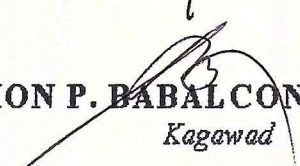
DAHON NG PAGPAPATIBAY

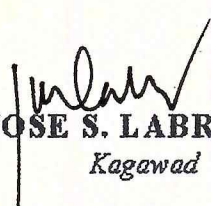
Bilang bahagi ng mga gawaing itinakda sa degrading, **MASTER SA SINING NG PAGTUTURO NG WIKA**, itong tesis na pinamagatang, "**KASANAYANG PONOLOHIKAL NG MGA MAG-AARAL SA IKAANIM NA BAITANG: BATAYAN PARA SA PAGBUO NG MGA KAGAMITANG PAMPAGTUTURO SA MABISANG PAKIKIPAGTALASTASAN,**" ay inihanda at isinumite ni **Gng. Fermina Dacles-Bulan**, na matapos maipasa ang Comprehensive Examination, ay inererekomendang sumailalim sa isang Oral Examination.

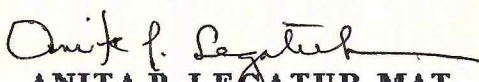

ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Tagapayo

Inaprobahan ng Komite ng Oral Examination na may markang
_____.

EUSEBIO T. PACOLOR, Ph. D.
Tagapangulo

SIMON P. BABALCON, JR., Ph. D.
Kagawad

JOSE S. LABRO, Ph. D.
Kagawad

ANITA P. LEGATUB, MAT
Kagawad

Tinanggap bilang bahagi ng mga gawaing itinakda para sa degrading,
MASTER SA SINING NG PAGTUTURO NG WIKA.

EUSEBIO T. PACOLOR, Ph. D.
Dekano, Paaralang Gradwado

Date of Oral Examination:

March 17, 2002

PAGKILALA

Ang hangaring makapagsulat ng isang tesis marahil ay hindi magkakaroon ng katuparan kung hindi sa tulong ng mga taong umalalay sa mananaliksik at nagbigay ng gabay. Kung kaya't sa pagkakataong ito, ang mananaliksik ay taos pusong nagbibigay ng pasasalamat sa mga sumusunod:

Kay Dr. Ulrico B. Mustacisa, Pansangay na Tagamasid sa Filipino, Kagawaran ng Edukasyon, Sangay ng Samar; ang kanyang Tagapayo, sa kanyang paggabay mula sa simula hanggang sa pagkatapos ng tesis;

Kay Dr. Eusebio T. Pacolor, Dekano ng Paaralang Gradwado ng Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar at Tagapangulo ng Lupon ng Pagsusulit sa pagbibigay niya ng mga suhestiyon upang lalong mapaigi ang tesis;

Kay Dr. Simon P. Babalcon, Jr., Dr. Jose S. Labro at Prof. Anita Legatub, mga kagawad sa Lupon ng Pagsusulit, sa kanilang mga gabay at mungkahi para mapabuti lalo ang tesis;

Kay Gng. Purificacion A. Daz, na dating Tagamasid Pampurok ng Daram I, sa payo niya sa mananaliksik upang makakuha ng study leave;

Kay Gng. Isabel Espiña, ES-I (Araling Panlipunan) at Area Supervisor at kay Bb. Leonila T. Honrales, kasalukuyang Pampurok na Tagamasid ng Daram I, sa lahat ng tulong na hindi nila ipinagkait habang ang mananaliksik ay abala sa pagkalap ng mga datos;

Kay Fernando Soliman Bulan, ang kanyang kabiyak at sa mga anak niya: Esang, Florie at Yogyog, sa kanilang pagbigay ng inspirasyon sa mananaliksik upang matapos lalong-lalo na ang pag-unawang kanilang ibinigay sa mga pagkukulang na naranasan mula sa mananaliksik dahilan sa pagngangalap ng mga datos at sa pagpursigang makatapos;

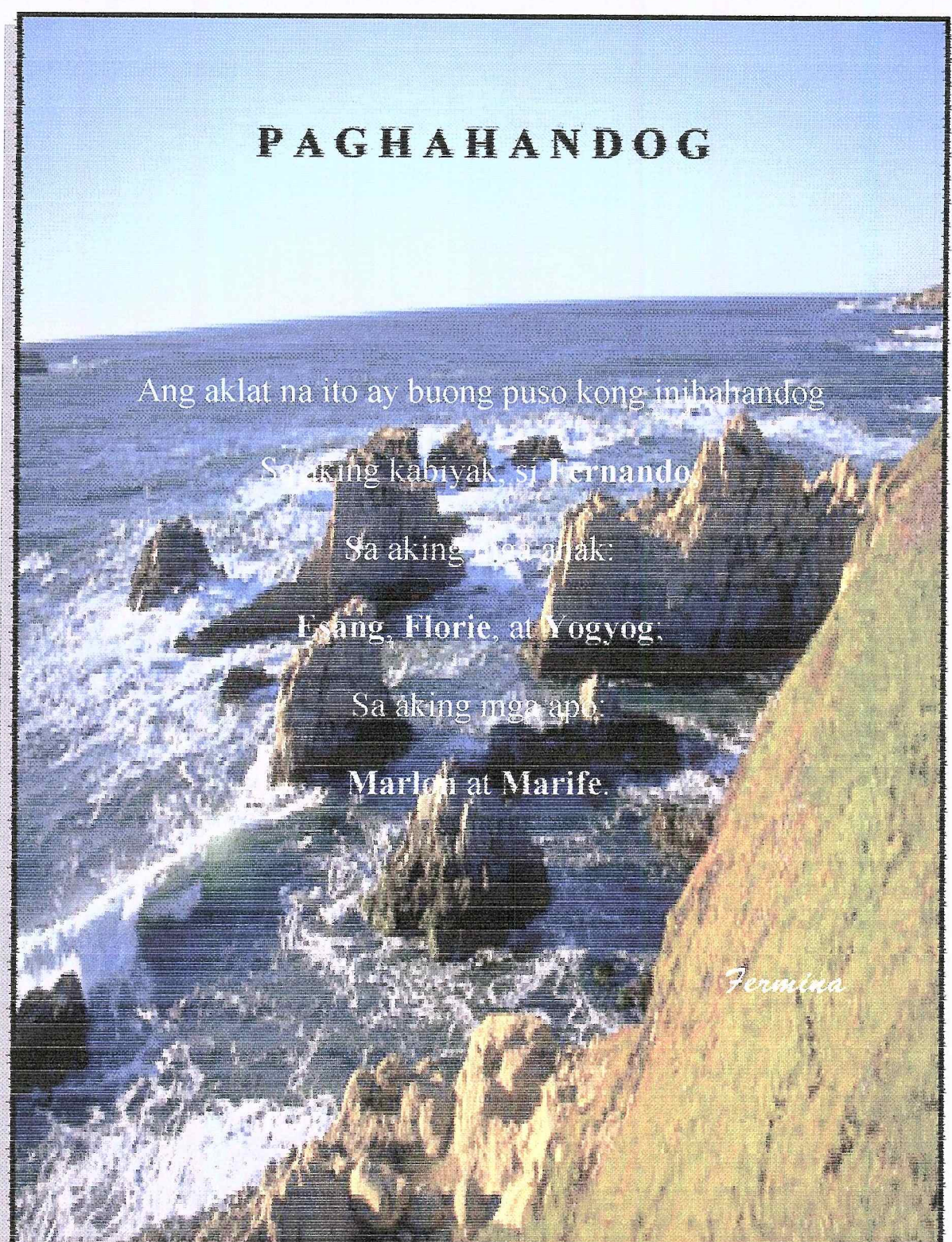
Sa mga guro ng Paaralang Elementarya ng Astorga, sina: Gng. Teresita S. Belardo, Gng. Josefina I. Dacallos, Gng. Emerita B. Abuda, Gng. Anita A. Castillo, G. Florentino O. Carcellar, Gng. Concha D. Noiza at G. Renante G. Muncada sa kanilang tulong na ibinigay sa mananaliksik;

Sa mga guro at mag-aaral ng Daram I at Daram II sa kanilang walang pag-iimbot na pagsagot sa mga talatanungan.

At higit sa lahat sa Panginoon na nagbigay sa mananaliksik ng sapat na lakas at kalusugan habang tinatapos ang tesis.

Sa inyong lahat, maraming, maraming salamat!!!

F. D. B.

PAGHAHANDOG

Ang aklat na ito ay buong puso kong inihahandog

Sa aking kaniyak, si Fernando

Sa aking mga anak:

Elang, Florie, at Yogyog;

Sa aking mga apo:

Marlon at Marife.

Fermina

ABSTRAK

Tinangka sa pag-aaral na ito na suriin ang kasanayang ponolohikal ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I, Taong Panuruan 2001-2002, na maging batayan para sa pagbuo ng kagamitang pampagtuturo. Mabigyang lunas ang kinakaharap na suliranin at matamo ang mabisang pakikipagtalastasan sa larangang Filipino. Ang kasalukuyang pag-aaral ay gumagamit ng pamamaraang paglarawang developmental na uri ng pananaliksik. Ang pamamaraang ito ay tinayang angkop sa pag-aaral na ito sa dahilan ito ay naglayong makabuo ng isang kagamitang pampagtuturo para sa isang mabisang pakikipagtalastasan para sa mga mag-aaral sa ikaanim na baitang. Walang mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng perspyon ng mga guro at dalubhasa ukol sa katumpakan ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa nilalaman at kayarian. Sa katumpakan ng mga kagamitan ayon sa kaanyuan; mayroon mahalagang kaih=bhan ang namamagitan sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa. May suliraning kinakaharap ang mga guro sa pagtuturo na nangangailangan ng pansin sa Filipino na nagiging sanhi ng hindi pagiging epektibo ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Walang mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng perspesyon ng dawlang uri ng tagasagot ukol sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa Filipino. Ito ay nagpapahiwatig na ang dawlang tagasagot ay parehong nakataya ng mga kasayang ponolohikal na lubhang mahirap para sa kanila. Ang mga kasanayang patinig, diptonggo, inotasyon at diin ay ang mga natayang lubhang ang mga kasanayan ay hindi natamo ng mga bata at mahirap para sa mag-aaral kung kaya't ang mga ito ay nararapat linangin. Walang mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng persepyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ukol sa katumpakan sa nilalaman at kayarian.

TALAAN NG NILALAMAN

	Pahina
DAHONG PAMAGAT	i
DAHONG PAGPAPATIBAY	ii
PAGKILALA	iii
PAGHAHANDOG	v
ABSTRAK	vi
TALAAN NG NILALAMAN	vii

Kabanata

1	ANG SULIRANIN AT ANG SANLIGAN NITO	1
	Panimula	1
	Paglalahad ng Suliranin	6
	Mga Ipotesis	8
	Batayang Teyoritikal	9
	Batayang Konseptuwal	11
	Kahalagahan ng Pag-aaral	13
	Lawak at Delimitasyon ng Pag-aaral	17

	Katuturan ng mga Talakay	19
2	PAGSUSURI NG MGA KAUGNAY NA LITERATURA AT MGA PAG-AARAL	26
	Mga Kaugnay na Literatura	26
	Kaugnay na Pag-aaral	31
3	METODOLOHIYA	43
	Disenyo ng Pananaliksik	43
	Instrumentasyon	44
	Pagpapatibay ng Instrumentasyon	47
	Pamaraang Sampling	50
	Paraan ng Pagtitipon ng mga Datos	51
	Pagsusuri/Paglalapad ng Estadistika ng mga Datos	53
4	PAGLALAHAD, PAGSUSURI AT PAGPAPA- KAHULUGAN NG MGA DATOS	57
	Profile ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	57
	Profile ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang ...	63
	Antas ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang Sa Nakuha Nilang Iskor sa Pagsubok sa mga Ponema	68
	Antas ng Kasanayan ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang ayon sa Persepsyon Ng mga Guro at Dalubhasa	70

	Paghahambing ng mga Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika ukol sa Antas Ng Kasanayan ng mga Mag-aaral sa Ikaanim ng Baitang	82
	Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo Ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika	83
	Paghahambing ng mga Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika Ukol sa Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo	90
	Mga Suliranin ng mga Gurong Nagtuturo Ng Filipino sa Pagtuturo sa mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	92
5	LAGOM NG MGA KINALABASAN, KONKLUSYON AT REKOMENDASYON	95
	Lagom ng mga Kinalabasan	95
	Mga Konklusyon	97
	Mga Rekomendasyon	99
6	MGA KAGAMITANG PAMPAGTUTURO SA PONOLOHIYA	100
	BIBLIYOGRAPIYA	183
	APENDISE	188
A	Mga Simbolong Ginamit	189
B	Application for Assignment of Adviser	190
C	Talahanayan ng Impormasyon ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	191

D	Talahanayan ng Impormasyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino/Guro sa Filipino.	194
E	Talahanayan ng Impormasyon ng mga Mag-aaral sa Ikaanim ng Baitang 2001-2002	195
F	Talatanungan Tungkol sa Kayariang Ponolohikal sa Filipino sa Intermedya at Dalubhasa ng Wika	196
G	Validasyon ng Markahang Papel	199
H	Pagsasanay sa Ponolohiya	202
KURIKULUM VITA		210
TALAN NG MGA TALAHANAYAN		215
TALAN NG MGA FIGURA AT MAPA		217

Kabanata 1

ANG SULIRANIN AT ANG SANLIGAN NITO

Panimula

Isa sa mga pinakadakilang biyayang ipinagkaloob ng Diyos sa tao ay ang wika; dahil sa wika ay nagkakaunawaan at nagkakalapit-lapit ang mga tao sa daigdig. Ito rin ang kasangkapan upang maipadama ng tao sa knayang kapwa ang anumang kanyang naiisip, nadarama at nakikita tungkol sa kanyang paligid. Bawat bansa ay may sari-sariling wikang nga-iisa at bumibigkas sa damadamin ng kanyang mamamayan (Lorenzo, et. al., 1994:9).

Sa lahat ng uri ng simbolismo, ang wika ang pinakamaunlad, pinakamahiwaga at pinakamasalimuot. Sinasabing ang mga tao, sa pamamagitan ng pagkakasundo ay maaaring maglapat ng kahulugan sa mga simbolo ng bawat bagay, kilos at kaisipan. Sa daan-daang taong pakikitungo sa isa't-isa ang mga tao'y nagkasundong ang iba't ibang bagay, o tunog na kanilang nalilikha buhat sa knailang бага, lalamunan, dila, ngipin at labi ay nagbibigay kahulugan sa pagtiyak na pangyayari sa kanilang sarili at sa mga bagay na nakikita sa kanilang paligid. Sa halip na ikumpas ang mga kamay, iguhit ang krokis o ilarawan sa papel, ang kanilang ginamit ay salita (Sauco, et. al., 1995:17-18).

Ang wika ang pinakamahalagang gamit sa pakikipagtalastasan. Ang kakayahan nitong maipahayag o maipahiwatig sa pamamagitan ng galaw at ekspresyon ng ilang bahagi ng katawan, sa pamamagitan ng “sign language” at “Braille” at iba pang nalikhang kagamitang nagpapatid o naglalarawan ng kulay, tunog, hugis, sukat at anyo ay isang malaking tulong at ginhawa upang ang mga may kapansanan nating mamamayan ay makuhan matulungan at maunawaan (Devesa, 1976:93).

Ang Pilipinas ay nagkaroon ng Wikang Pambansa batay sa Saligang Batas nito. Itinaguyod ni Manuel L. Quezon noong 1934, nang panguluhan niya ang Pamahalaang Komonwelt. Inirekomenda niya ang pagtatag ng isang Surian ng Wikang Pambansa na siyang mamamahala sa wika. Dahil sa matagumpay na panimulang pagpapatupad sa proyektong ito, ang dating Pangulong Manuel L. Quezon ay ipinarangal sa kanya ang taguring, “Ama ng Wikang Pambansa.” Sa pamamagitan ng Kautusang Tagapagpaganap Blg. 124, Serye 1937; ipinahayag ng Pangulong Manuel L. Quezon ang pagkakaroon ng Wikang Pambansa ng Pilipinas batay sa Tagalog. Sinimulang ituro ang wikang pambansa sa mga paaralang publiko at pribado noong 1940.

Sa Konstitusyon ng 1986, ang Wikang Pambansa ay itinadhang tawaging Filipino gaya ng sumusunod:

“Artikulo XIV, Sek. 6 – Ang wikang pambansa ng Pilipinas ay Filipino. Ito ay dapat payabungin at pagyamanin pa salig sa umiiral na wika sa Pilipinas at sa iba pang mga wika.”

Ang Filipino ay higit pang palawakin at payamanin tungo sa intelektuwalisasyon upang patuloy na makaagapay sa pag-unlad ng bansa; upang maging epektibong kasangkapan sa ating pakikipagtalastasan (Devesa, 1976:37).

Ang wika ay instrumento sa paglikha ng makabuluhan at malikhaing pag-iisip. Kung gusto nating lumakas bilang isang bansang malaya, ang isang daan nito ay ang wikang Filipino. Ang kailangan natin ay isang kasangkapan ng komunikasyon para sa lahat ng ating mamamayan, kasangkapang simpleng abot ng lahat gamitin, mabisa at hindi kumukupas. Filipino ang dapat gamiting kasangkapan kung nais ipadama sa sambayanan ang kapangyarihan ng mga kaisipan ani Quezon.

Ang wika ay binubuo ng isang sistema ng mga kaugaliang pantinig na natatamong normal sa buhay ng tao at ito naman ay palaging pinagtitiyay. Ang pagkatuto sa pagbigkas ng tunog ng bagong wika ay batayan upang makamit ng bagong kaugalian. Ang kaugaliang pantinig ng taal na wika, gayunpaman ay palaging sumasagabal sa pagkamit ng isang bagong wika. Ito ay may pareparehong katotohanan kung nag-aaral ng mga pambalarilang kayarian at mga huwaran ng wika. Tungkulin ng isang guro na maglaan ng panahon para sa mga

mag-aaral upang matuto sa pagbigkas at makinig ng mga tunog ng bagong wika at magsanay sila sa paggamit ng mga huwaran hanggang sila ay lubusang matuto.

Ang guro ay kaagad nakauunawa na ang ibang tunog ay mahihirap para sa mga mag-aaral at ang iba naman ay maling natututuhan. Ang mga tunog ay mahihirap sapagkat ang mga ito ay magkakaiba sa ibang paraan. At kung naririnig nila ang mahirap na tunog sila ay naguguluhang uriin ito sa ibang tunog, dahil sa pag-aakala ang mga ito ay magkakahawig. Mapupuna rin nila na may mga huwaran na ang kayarian ng bagong lengguwahe ay hindi matatagpuan sa taal na wika o ang isang binuong target ay magkatulad ng higit pa sa isang kahulugan sa wikang pinagmulan.

Upang maging malinaw ang pagtuturo ng wika sa paaralan, ang mananaliksik ay nagsagawa ng pag-aaral ukol sa ponolohiyang kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I tungo sa mabisang pakikipagtalastasan. Ito ay sa pamamagitan ng paglalarawan o pagtalakay ng mga sangkap ng wika tulad ng palatunugan o ponolohiya na dapat matutunan ng isang mag-aaral ng wika. Dapat malaman ang mga paraan ng pagbigkas sa pamamagitan ng pagpapaliwanag kung paano nalilikha ang tunog ng mga salita. Ang mga sangkap na ginagamit sa pagsasalita at ang mga kasanayan sa pakikinig na dapat matutuhan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang. Nilayon din nito ang mga sanhi ng kahirapan tungkol sa ponolohiya at kung paano malulutas ang mga ito.

Naobserbahan din ng mananaliksik sa mga gurong nagtuturo ng Filipino na karamihan sa kanila ay hindi pa masyadong sanay sa mga tunog ng mga titik ng bagong alpabeto kahit sila ay nasanay na sa pamamagitan ng mga panrehiyon, pansangay at pampurok na mga seminar. Kaya umaasa ang mananaliksik na ang pag-aaral na ito ay makatutulong sa paghahanap ng tamang solusyon sa problema ng ponolohiya lalung-lalo na sa ikaanim na baitang na siyang fokus ng pag-aaral na ito para sa edukasyon ngayon at sa hinaharap.

Ang mananaliksik bilang guro ng Paaralang Elementarya ng Astorga nang mahigit 35 taon hanggang sa maging administrador nang mahigit limang taon ay naobserbahan niyang nahihirapan ang mga mag-aaral sa pagbigkas ng mga salita nang wasto lalung-lalo na kung tunog ng alpabeto, paggamit ng diin, intonasyon, haba ng patinig, tuldik at ritmo. Kaya ang mananaliksik ay naglakas loob na piliin ang ganitong pag-aaral sa kadahilanang kulang pa ang mga natutunan ng mga bata tungkol sa ponolohiyang Filipino. Ito ay isang sangkap ng wika na dapat pang mapaunlad upang hindi maging sagabal sa mga mag-aaral sa oras ng pakikipagtalastasan. Mahalaga sa mga bata ang wastong pagpapakahulugan ng kanilang mga sinasabi. Malimit na hindi naiintindihan ang binabasang kuwento dahil naiiba ang bigkas ng mga salita kaysa gusto niyang ipahiwatig. Sa gayun, nagiging walang kabuluhan ang ibig sabihin ng nagsasalita sa tagapakinig.

Kapansin-pansin ding ang kawalan ng mga kagamitang pampagtuturo na maaaring magamit ng guro sa kanilang pagtuturo.

Kapansin-pansin ding ang mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay kulang ang nalalaman sa mga kasanayang dapat matutunan ng mga mag-aaral lalong-lalo na sa wastong pagpapakahulugan ng bawat salita at pangungusap na binibigkas.

Kaya ang mananaliksik ay nahikayat na pag-aralan ito upang sa gayunpaman ay makatulong nang malaki sa mga mag-aaral, mga guro at iba pang personel ng edukasyon.

Paglalahad ng Suliranin

Tinangka sa pag-aaral na ito na suriin ang kasanayang ponolohikal ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I sa Taong Panuruan 2001-2002; na maging batayan para sa pagnuo ng kagamitang pampagtuturo. Mabigyang lunas din ang kinaharap na mga suliranin at matamo ang isang mabisang pakikipagtalastasan sa larangang Filipino.

Sa katiyakan, ang sumusunod na mga katanungan ay binigyan ng mga kasagutan:

1. Anu-ano ang profile ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa:
 - 1.1 gulang at kasarian;
 - 1.2 buwanang kita ng mga magulang;
 - 1.3 edukasyong natamo ng mga magulang o tagabantay;

1.4 antas na nakuha sa Filipino; at

1.5 lugal na tinitirahan?

2. Anu-anong profile ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baitang ayon sa:

2.1 gulang at kasarian;

2.2 edukasyong natamo;

2.3 mga seminar na dinaluhan;

2.4 karanasan sa paglilingkod bilang guro; at

2.5 kalagayan sa katungkulan?

3. Ano ang antas na natamo ng mga mag-aaral ayon sa pagsasanay sa ponolohiya?

4. Ano ang antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika?

5. Mayroon bang mahalagang pagkakaiba sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ayon sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral?

6. Gaano kaangkop ang pansubok na kagamitan batay sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ayon sa:

6.1 nilalaman;

6.2 kayarian; at

6.3 kaanyuan?

7. Mayroon bang mahalagang pagkakaiba sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ayon sa kaangkupan ng mga kagamitang panturo ayon sa:

7.1 nilalaman;

7.2 kayarian; at

7.3 kaanyuan?

8. Anu-anong mga suliranin ang maaaring kaharapin ng mga gurong nagtuturo ng Filipino sa pagtuturo sa mga mag-aaral sa ikaanim na baitang?

9. Anu-anong mga sulosyon ang maaaring itagubilin upang mabigyan ng kalutasan ang mga suliraning natuklasan?

10. Anu-anong implikasyon na maaaring maisagawa sa pagbuo ng kagamitang panturo para sa mabisang pakikipagtalastasan?

Mga Ipotesis

Batay sa inilahad na mga suliranin ang sumusunod na mga ipotesis ay sinubok:

1. Walang mahalagang pagkakaiba sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral ayon sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika.

2. Walang mahalagang pagkakaiba sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ayon sa kaangkupan ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa:

2.1 nilalaman;

2.2 kayarian; at

2.3 kaanyuan.

Batayang Teyoritikal

Ayon sa mga dalubwika, ang wika ng tao ay tunay na nakatali sa kulturang kanyang kinagisnan. Ito ang kapansin-pansin lalo na sa atin na nabibilang sa mga hindi taal na Tagalog na talagang may kahirapang bumigkas ng mga salitang Filipino o tuwirang pagsasalita ng nasabing wika. Kung minsan nasasabi tuloy ng ilang na Pilipino sa halip ng Filipino sa dahilang hindi sanay, at napipilipit ang kanilang dila kapag nagsasalita ng wikang Filipino.

Sa teyoriya, ang mananaliksik ay gumamit ng mga iba-ibang awtoridad. Si Hymes (1972), isang sosyolinggwista ay nagpapahayag na ang mga bata ay hindi lamang dapat magkaroon ng kakayahang panlinggwistika kundi matuto ng kasanayan o kakayahan sa wastong pakikipagtalastasan. Kalakip nito ang kasanayan sa ponolohiya, sintaktika, semantika at mga tuntunin para sa wastong paggamit at interpretasyon sa iba't ibang sosyal na konteksto. Ang kanyang modelong internasyunal ay nagpapakita na ang pagkakaroon ng kakayahan ng pakikipagtalastasan ay kinahihinatnan ng inter-aksyon sa kontekstong sosyo-kultural.

Isa pang batayan sa pag-aaral na ito ay ang Speech Act Theory (1959). Matagal nang tinanggap ng mga sosyo-linggwista ang mga limitasyon sa formolasyon pangkakayahan ni Santiago. Binigyang diin na kailangan isali ang

kaalaman ng mga tuntunin ng wastong gamit at wastong pagsasakatuparan sa pakikipagkomunikasyon. Pinagtaluhan ng mga linggwista na ang pagtamo ng wika ay hindi paghanap ng mga di-pinagsamang tuntuning panggramatika ngunit ito ay panlunas ng suliraning pag-uunawaan. Ang pangunahing problema na lulutasin ng mga mag-aaral ng wika ay kung paano ang kanyang hangarin maipababatid sa iba, kung paano makikipagkomunikasyon kung ano ang nasa kanyang kamalayan, ano ang nagawa niya sa kanyang kapwa at ano ang gagawin kung tayo ay nagsasalita at gumaganap ng gawain tulad ng pag-uulat, pagpapahayag, pagtatanong, pag-aproba, pagtanggì at paghingi ng paumanhin (Serl, 1961:136-153).

Sina Richard at Schmidt (1976:26) ay karagdagang nagpahayag na ang pag-unlad ng kakayahang pakikipagtalastasan ay sumasaklaw ng malawak na pagitan ng magkaibang dimensyon ng kaasalan ng wika sa indibiduwal na wika at sa pananalita ng pamayanan at ang aspekto ng kakayahang pakikipagtalastasan ay ang salinggawi ng pananalita. Ang gawi ng pananalita ay isang yunit minimal ng pananalita na nangyayari sa isang langing kapaligiran. Inuri nila Serls, Richards at Schmidt ang kilos ng pananalita bilang kinatawan, pangasiwaan, kapangyarihan, makahulugan at pagpapahayag na umaasa sa punto ng eluksyunaryo o layunin ng isang gawi, na nagmumula sa prerspektibo ng tagapagsalita.

Ang mananaliksik ay gumamit ng Speech Act Theory hindi sa pagsubok ng kakayahan ng mag-aaral na maipakita ang kanyang kaalaman kundi tungkol sa

magkaibang gawi ng pananalita ngunit ang pagparamdam ng pang-uunawa at pagsasagawa ng mga tunog ng pananalita pantiyoretikal na katiyakan at pagpapaunlad ng mga pagbabago ng mga tunog ng itinakdang lenggwahe.

Batayang Konseptuwal

Matatagpuan sa Figura 1 ang batayang konseptuwal ng pag-aaral na ito. Bilang patnubay, ang mananaliksik ay bumuo ng isang malinaw na iskema na siyang naging lunsaran para sa kabuuan ng pag-aaral na ito.

Sa paanan ay may mahabang kahon na naglalaman ng mga kalahok sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I na mismo dito ang kapaligiran ng pananaliksik. Pataas ay may tatlong kahon: mula sa kaliwa patungong kanan, mga guro at ang mga kaugnay na varyets, ang pagsusulit na instrumentong ginamit na kinapapalooban ng mga ponemang segmental at supra-segmental ayon sa nilalaman, kayarian at kaanyuan at ang panghuling kahon ay tungkol sa mga mag-aaral at ang kaugnay na mga varyets nito.

Ang pagsusulit ay idinaan sa pagtasa sa mga aytem na nasagot at sinuri ito nang isa-isa upang matamo ang tunay na tinutuklas nito. Ito ay nasa pang-itaas na kahon.

Para makompleto ang proseso ng pagsusuri ng mga datos ayon sa mga kasagutan ng mga kalahok; ito ay binigyan ng angkop na mga pamaraan para sa pagtuklas ng iba pang mga mahahalagang datos. Dito ang mananaliksik ay

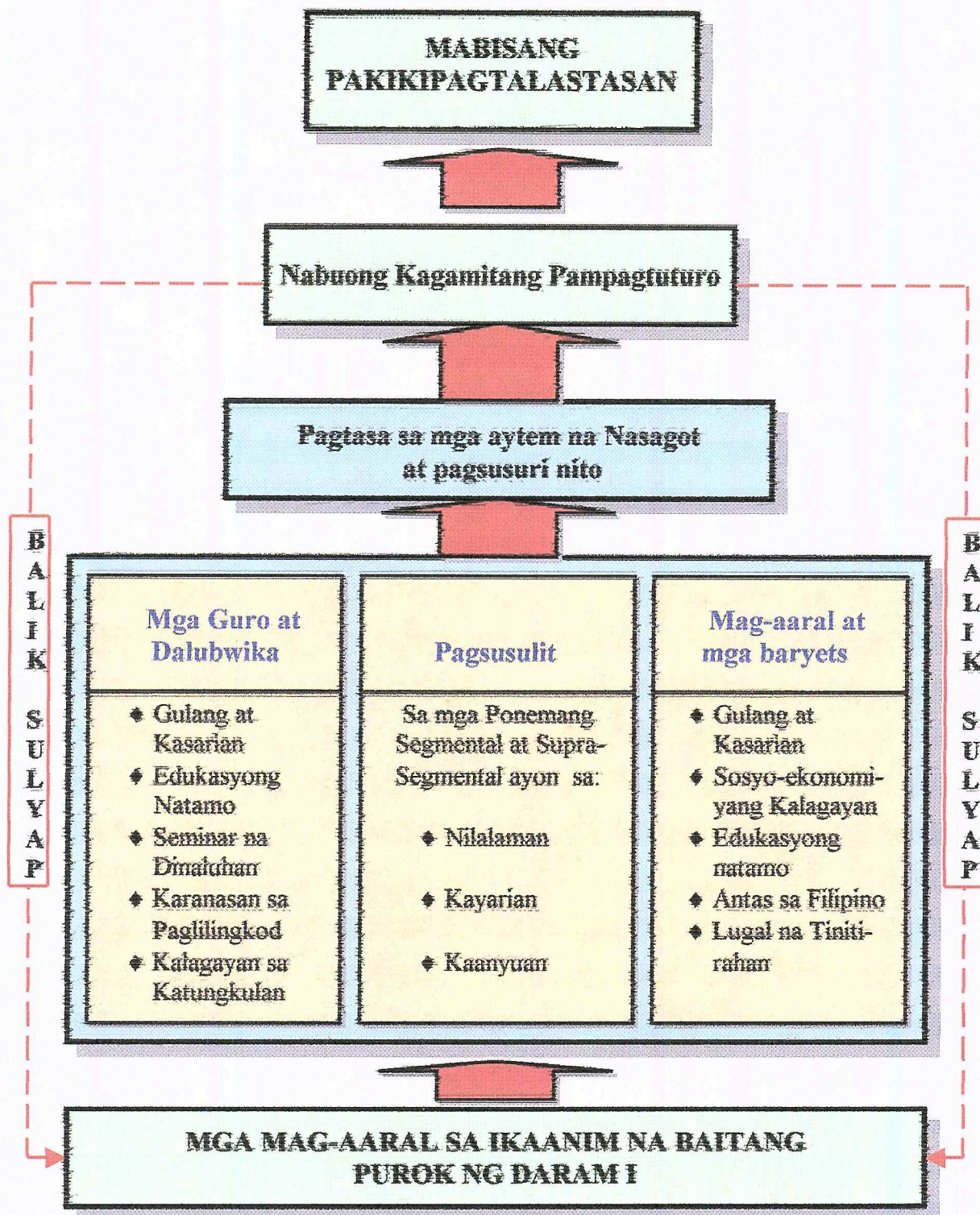

Figura 1. Ang Batayang Konseptuwal sa Pag-aaral.

nagsagawa ng mga implikasyon para sa ikabubuti ng pagtuturo at pagkatuto. Ang mga ito ay nagsisilbing input at daan para sa mabisang pakikipagtalastasan ng mga kinauukulan nang sa ganoon matupad ang hangad ng paturuan.

Mula sa pangatlong kahon sa itaas ay may mga sira-sirang linya mula dito hanggang sa orihinal na kahon sa ibaba ng figura. Ito ay tinatawag na balik-sulyap o feedback na maaaring magpakita ng pag-unlad o pagmonitor sa kalagayan ng tinataya.

Kahalagahan ng Pag-aaral

Ang pag-aaral na ito ay maaaring makatulong sa mga mag-aaral, guro, magulang, edukador tulad ng mga tagapamahala o administrador ng paaralan, tagagawa ng mga kurikulum at karaniwang tao nang magkaroon ng huwaran sa wastong pamamaraan ng pagbigkas ng mga titik ng bagong alfabeto, mga salita, pangungusap, diin, pagtaas at pagbaba ng tinig, pagpapahaba at paghinto upang maintindihan ng mga tagapakinig, nang sa gayon ay maging mabisa sa pakikipagtalastasan.

Sa mga mag-aaral. Mahalaga rin ang pag-aaral na ito upang magsilbing gabay sa mga mag-aaral. Madaling matuto ang mga mag-aaral dahil ito ay makapagbibigay sa kanila nang mabuting pananaw sa intelektuwal, pisikal, sosyal at kultural na magiging sanligan ng pag-aaral ng ponolohiya upang ang mga mag-

aaral ay makabigkas nang wasto at makapagsalita sa oras ng pakikipagtalastasan. Mahalaga rin ang pag-aaral na ito dahil ang mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay nahihirapan sa pagbigkas ng mga salita, parirala at pangungusap nang wasto sa pamamagitan ng paggamit ng diin, pagtaas at pagbaba ng tinig, pagpapahaba at paghinto kung nagsasalita upang malaman ang wastong kahulugan na ibig ipabatid ng nagsasalita sa kausap o tagapakinig.

Sa mga guro. Ang pag-aaral na ito ay mahalaga sa mga guro na nagtuturo ng Filipino na may hilig na matuto ng pagbigkas nang wasto ng mga titik, mga tunog ng mga titik at mga salita upang maging huwaran ng mga mag-aaral. Makakatulong din sa mga guro sa pagpapabuti ng pagtuturo at pagkatuto. Sa pag-aaral na ito, magiging buo ang kaalaman ng mga guro tungkol sa mga kasanayan ng ponolohiya lalung-lalo na sa mga kayarian ng wika, sa pagpapakahulugan sa pamamagitan ng wastong paggamit ng diin sa isang salita, pagtaas at pagbaba ng tinig at pagpapahaba at paghinto. Madaling maiwasto ng guro ang mga mali ng mga mag-aaral tungkol sa ponolohiyang kasanayan. Sa pamaraang ito, ang guro ng wika ay makatutulong hindi lamang sa mga tunog ng alfabetong Filipino at iba pang ponolohiyang kasanayan ngunit sa pagpapaunlad ng mga pamamaraan, pagdulog na ginagamit sa pagtuturo at ponolohiyang pagsasanay ng mga mag-aaral ng wika lalung-lalo na sa lugal na hindi sanay sa pagsasalita ng wikang Filipino.

Sa mga magulang. Ang kinahinatnan ng pag-aaral ay kapaki-pakinabang din sa mga magulang nang sa gayon sila man ay matuto sa paggamit ng wikang Filipino sa kani-kanilang pakikipagtalastasan sa pamamagitan ng mga kagamitang pampagtuturong ito na maibabahagi para sa kani-kanilang mga mag-aaral. Ang mga magulang ay magiging masaya rin kung malaman na ng mga mag-aaral na may nakahandang sanggunian para sa mga takdang aralin sa Filipino kung ang pag-uusapan ay tungkol sa ponolohiya. Sila man na nakakaintindi ng mga simbolo ng mga tunog na pananalita ay makatutulong sa paggawa ng takdang-aralin. Kung gayon sila ay magsisilbing gabay ng mga batang mag-aaral kung ang araling tinatalakay ay katulad ng kasalukuyang pag-aaral.

Sa mga edukador/tagapamahala o administrador ng mga paaralan.

Ang pag-aaral na ito ay makatutulong sa pag-unawa ng iba-ibang suliranin ng mga nagtuturo ng Filipino ukol sa mga kahirapang ponolohikal lalung-lalo na sa mga mag-aaral ng pangalawang wika at sa ibang kursong gumagamit ng ibang wika bilang wikang panturo, nagiging patnubay ito sa sikolohikal na pangangailangan sa pagpapabuti ng pagkatuto. Bukod pa rito, makatutulong din ito sa pagbuo ng mga plano tulad ng mga palatuntunan ng pagtuturo sa pagdulog ng makaagham na Balarilang Filipino. Sa ganitong paraan magiging epektibo ang pagtuturo at paglutas ng mga sagabal na makahahadlang sa pagkatuto ng mag-aaral.

Sa mga tagagawa ng kurikulum. Ang pag-aaral na ito ay magsisilbing patnubay sa pagbuo ng mga kagamitang pangkurikulum at makatutulong sa pagpapalawak at pagpapayaman ng makabagong wika. Sa dahilan na ang pag-aaral na ito ay nakatuon sa ponolohikal na kahirapan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang, makatutulong o makipag-ayunan sa desisyon at determinasyon ng mananaliksik na magamit ang pangalawang wika ng mag-aaral bilang wikang panturo. Malalaman din ng mga tagagawa ng kurikulum na ang kasalukuyang pag-aaral ay makaimpormasyon at humahamon sa kadahilanang ang pag-aaral na ito ay nakatuon sa ponolohiyang Filipino na isa sa mga sangay ng agham panlinggwistika kung saan ang pag-aaral ng mga batayang tunog ng wika ay naipakikita.

Sa mga futyur na mananaliksik. Sa mga darating pang mananaliksik ng Filipino, ang kasalukuyang imbestigasyon ay magsisilbing gabay upang pagbalik-aralan ang mga kaugnay na literatura ng pananaliksik at ang nayaring pananaliksik ay magpapatunay din ng pakinabang sa mga pang-edukasyonal na mananaliksik sa hinaharap.

Lawak at Delimitasyon ng Pag-aaral

Ang kasalukuyang pag-aaral ay nakatuon sa kasanayang ponolohiya ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I batayan para sa

mabisang pakikipagtalastasan. Layunin ng mananaliksik na malaman ang mga ponolohiyang kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I. Anim na paaralang elementary ng Daram I ang kasali: ang Paaralang Sentral ng Daram II ang naging try-out ng pag-aaral. Ang komposisyon ng mga guro ay yaong nagtuturo ng Filipino sa intermedya, tagapayo ng mga mag-aaral ng ikaanim na baitang at mga dalubhasa sa wika ng Daram I sa panuruang 2001-2002. Ang mga kalahok sa ikaanim na baitang ng Daram I ay may kabuuang bilang na 281 na nagsilbing mga kalahok ng pag-aaral. Ito ay isang sarbey upang makilala ang mga suliraning tunog at iba pang kasanayang ponolohikal ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay ang mga mag-aaral sa Paaralang Elementarya ng Astorga, Rizal, Parasan, Bagacay at Baclayan at Paaralang Sentral ng Daram I. Lahat ng mga guro na nagtuturo ng Filipino at mga dalubhasang guro sa nasabing purok ay kalahok at pinili rin samantala ang pamaraang sampling sa mga mag-aaral na kalahok sa ikaanim na baitang sa naturang purok ay ginamit.

Ang pag-aaral ay isinagawa sa Panuruang Taon 2001-2002.

Katuturan ng mga Talakay

Upang maunawaan ng mga mambabasa ang pag-aaral na ito, ang mga sumusunod na salita ay binigyang katuturan sa kontekstong konseptuwal at operasyunal. Gayunpaman, binigyan ng pagpapagaan ang mga simbolong ginamit dito.

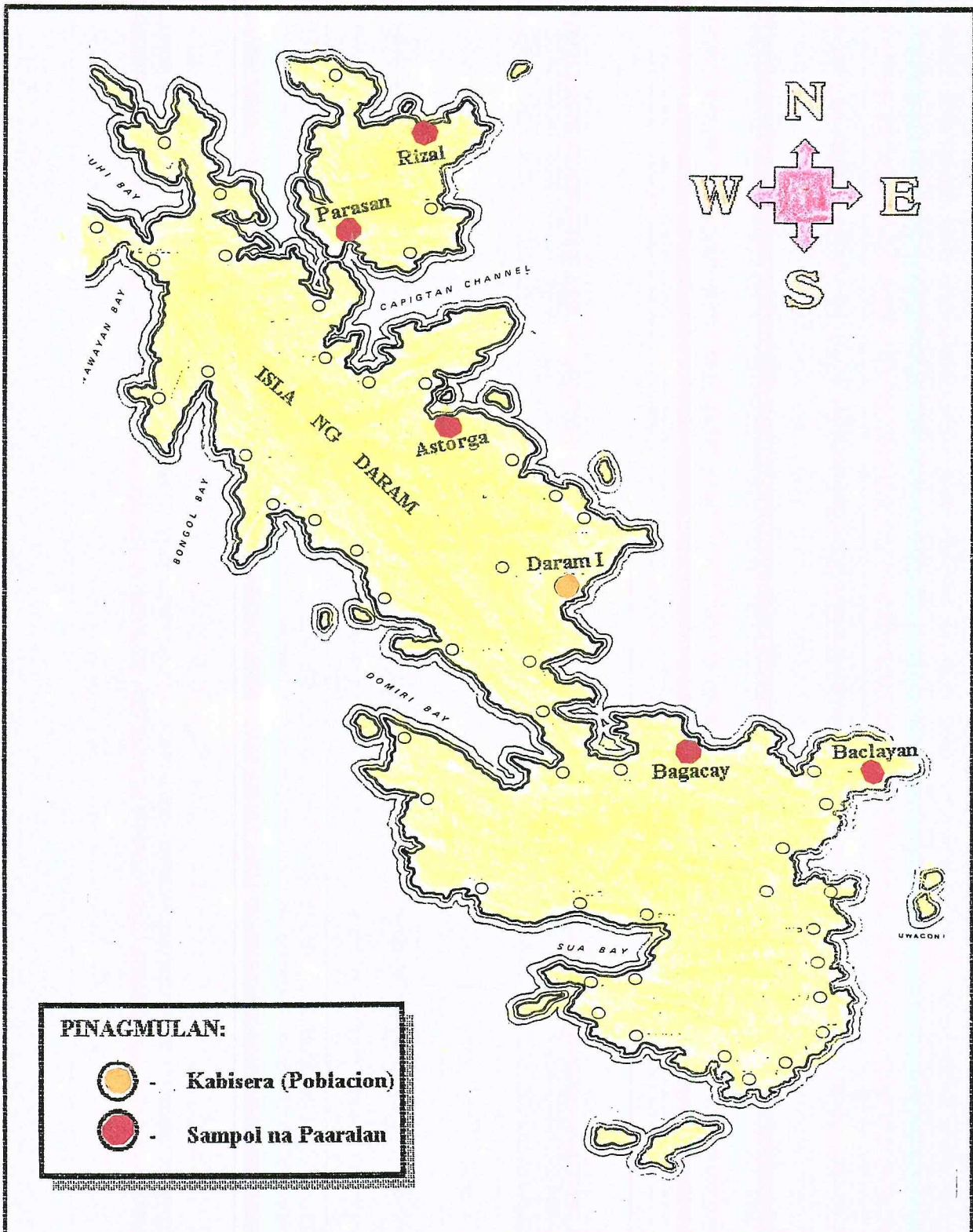

Figura 2. Ang Mapa ng Daram.

Artikulasyon. Ito ay ang paraan ng pagsasalita, naririnig at nauunawaan. Ang mabuting pagbigkas ay nangangailangan ng malaya, malakas at sunud-sunuran na paggalaw ng labi, dila at panga (Manolo, 1991:34).

Balarila. Ang salitang ito ay tumutukoy sa pag-aaral ng mga tungkulin ng mga salita at ng kani-kanilang kaugnayan sa loob ng pangungusap (Fernandez, 1978:6).

Bigkás. (Pronunciation) Ito ay ang pagsasalita ng kahit anong yunit ng wika. Tumutukoy din ito ng pagpili ng mga tunog at ang kinalalagyan ng makapantig na diin (Manolo, 1991:276-277).

Bokoyds. Ito ay tumutukoy sa mga tunog ng patinig katulad ng /a/, /e/, /i/, /o/ at /u/.

Dalubhasa. Ang salitang ito ay tumutukoy sa isang taong may katangitanging kakayahan o kaalaman (Funk at Magnalis, Vol. 1). Sa kasalukuyang pag-aaral, ginagamit ito sa pagtukoy ng mga guro at dalubwika na may mga masteral digris sa pagtuturo ng wika, pagbasa at iba pang kaugnay na asignatura na gumawa ng mga kagamitang panturo ayon sa nilalaman, kayarian at katumpakan.

Diin. Ito ay ang terminong tumutukoy sa lakas ng bigkas sa isang pantig na binibigyan ng diin kaysa sa ibang pantig ng salita. Ito ay tinatawag din na tuldik (/) (Padilla, 1992: 5).

Diptonggo. Ito ay tumutukoy sa mga pinagsama-samang patinig na sinusundan ng malapatinig na /y/ o /w/ sa loob ng isang pantig (Manolo, 1974: 32).

Gawi ng pananalita. Ang terminong ito ay tumutukoy sa mga terminong minimal sitwasyon o pangyayari ng pananalita. Kung tayo ay nagsasalita, naganap tayo ng mga gawi katulad ng pagbibigay ng ulat, paggawa ng mga pahayag, paggawa ng mga tanong, at pagbibigay ng mga babala at pangako, pag-aaproba, pagsisisi at paghingi ng patawad (Richard at Schmidt, 1979). Ang gawi ng pananalita ay isang minimal yunit ng pangyayari na nangyayari sa isang tanging sitwasyon ng pananalita sa tanging pananalita ng komunidad.

Hinto. Sandaling katahimikan bunga ng isang ganap na pagtigil sa paglikha ng tunog kung nagsasalita. Ang hinto ay nagbibigay din ng iba't ibang kahulugan sa isang pangungusap na binibigkas (Retorika: 1996: 26).

Intonasyon. Ito ay tumutukoy sa melodihihang pagtaas at pagbaba ng tinig kung nagsasabi ng isang salita, parirala o pangungusap (Padilla, 1992: 60).

Kaanyuan. Ito ay tumutukoy hindi kung ano ang pagsasanay na talagang sinusulat ngunit kung ano ang nakikita bilang batayan ng napailalim ng evalwasyon (Ferguson, 1989: 112-116). Ayon sa gamit ng pag-aaral na ito, ang kaanyuan ay tumutukoy sa kung anong mga kagamitang pampagtuturo ang nakikita batay sa kaniyang bahagi.

Kakayahang pakikipagsalitaan. Ito ay tumutukoy sa kakayahan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang na makagawa at makaunawa ng mga salita sa kanilang angkop na linggwistika at sayko-sosyolinggwistika na konteksto; na makakagamit ng wikang angkop sa ibinigay na sosyal na konteksto (Gliglioli, 1982: 98).

Kambal katinig. Ito ay ang dalawang katinig na magkasamang isinulat upang makabigkas ng mga pinagsamang tunog kagaya ng /pl/, /br/, /ts/ at iba pa (Padilla, 1992: 19). Ang kambal katinig ay makikita sa mga salitang hiram o banyaga na naging bahagi na ng ating wika. Ito ay nasa unahan, gitna, at hulihan ng salita.

Kasanayang ponolohikal. Kakayahang makagawa nang mabuti sa pagbibigkas o makabibigkas nang maliwanag at makapagbigkas ng mga tunog ng salita.

Katutubong wika. Ito ay ang mga wikang kinagisnan ng isang tao na ginagamit sa tahanan kung kaya't ito ay nakasanayan o nakaugaliang wika.

Kauri. Ang terminong ito ay tumutukoy sa isang may magkatulad na kalagayan sa uri, kakayahan, at iba pa (New Webster Dictionary). Sa pag-aaral na ito, ang salitang kauri ay ginamit sa pagtukoy ng uri ng Filipino dalubhasa ng wika na nagankop ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa nilalaman, kayarian at kaanyuan.

Kayarian. Tumutukoy ito ng mga kaayusan ng mga aytem ng wika.

Kayariang ponolohikal. Ayon sa paggamit ng pag-aaral na ito, ang terminong ito ay tumutukoy sa paraan ang mga tunog ay naaayos, pagkasunod-sunod sa salita na ginagamit ng mga mag-aaral sa pagsasalita sa Filipino.

Komunikasyon. Ayon sa mga dalubhasa, ito ay pagpapahayag, pagpapabatid o pagbibigay ng impormasyon sa mabisang paraan; isang pakikipag-ugnayan, pakikipagpalagayan o pakikipag-unawaan.

Sikologo. Ito ay isang paraan ng pakikitungo ng tao sa kanyang kapwa, isang bagay na kailangan sa pakikisalamuha sa isang lipunan kanyang ginagalawan, isang paraan ng pakikibagay ng tao sa kanyang kapaligiran.

Kontoyd. Ito ay tumutukoy sa mga tunog ng katinig tulad ng /b/, /d/, /k/ at iba pa.

Linggwista. Ito ay ang tawag sa taong dalubhasa sa wika. Mahusay na magsagawa ng kakaagham sa pagsusuri ng mga wika (Silverio, 1980: 240).

Mabisang pakikipagtalastasan. Ito ay tumutukoy ng maayos, maganda, malinaw, tama at epiktibong pagpapahayag ng anumang naisin, nadarama at nakikita sa paraang maaaring pasalita o pasulat (Retorika, 1996: 31).

Nilalaman. Ang terminong ito ay nagpapahayag sa pamamagitan ng pagpapakita kung gaano kabuti ang nilalaman ng pagsasanay ng situwasyon ng

klase bilang paksa kung aling konklusyon ang maaaring buuin (English-Tagalog Dictionary: 196).

Pakikinig. Ito ay ang paraan ng pagtanggap ng mensahe sa pamamagitan ng pandinig. Ito ay daan upang maunawaan ang damdamin at kaisipan ng isang tao at mabigyang katwiran ang kanilang mga gawi, kilos at paniniwala (Sining ng Komunikasyon Pang-antas Tersyaryo, 1998: 42). Sa kasalukuyang pag-aaral, ang terminong pakikinig ay ginamit sa pagtukoy sa isang paraan na ang mga bata ay matututo ng wastong bigkas ng mga tunog, ng mga salita, parirala at pangungusap at mauunawaan kung ano ang ibig ipabatid ng tagapagsalita.

Pagsasalita. Ito ay tumutukoy sa pinakamadali at pinakamabisang paraan ng pakikipagtalastasan. Ito ay ang paraan ng pakikipagpalitan ng kuro-kuro, pagsalaysay ng karanasan at pagpamana ng karunungan sa mga sumusunod na salin ng lahi (Sining ng Komunikasyon Pang-antas Tersyaryo, 1998: 74). Sa pag-aaral ng ponolohiya, ang mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay dapat makapagsalita nang mabisa upang maintindihan ng iba.

Pagtaas at pagbaba ng tinig. Ito ay isang paraan ng pagbigkas ng pangungusap na may kani-kanyang katangian at kasanayang paraan ng pagbigkas sa maayos na pagpapahayag na nagbibigay ng tiyak na kahulugan na magagamit na patnubay sa pagsasalita at maging sa pakikinig (Retorika, 1996: 24). Ito ay tumutukoy sa katangian ng tunog alang-alang sa kadalasan ng pangiginig ng

kwerdas pantinig. Ang pagtaas at pagbaba ng tinig ay maaaring napakataas, mataas, normal o mababa (Lado, 1962: 116).

Pantig. Ito ay ang bahagi ng salita na binibigkas na isang yunit na binubuo ng isang patinig lamang o may isa o higit pa sa isang katinig (Panganiban: 1048).

Pares-minimal. Ito ay ang mga pares na salita na magkaiba ng kahulugan ngunit magkatulad sa bigkas maliban lamang sa isang ponema (Santiago, 1979: 139).

Ponema. Ito ay isang grupo ng magkakahawig na tunog na magkakatulad sa punto at paraan ng artikulasyon, may kanya-kanyang sistema ng distribusyon at sa wikang pinag-uusapan (Glasson, 1979: 71). Ito ay pinakamaliit na yunit ng tunog at makahulugang tinig ng isang salita.

Ponemang segmental. Ito ay mga bokoyds, kontoyds, mga diptongo at mga kambal-katinig katulad ng /bl/, /dr/ at iba pa (Russel at Campbell, 1962: 861).

Ponemang supra-segmental. Ito ay sumasaklaw ng mga diin, intonasyon, pagtaas at pagbaba ng tinig, haba ng patinig, paghinto at ritmo (Russel at Campbell, 1962: 861).

Ponolohiya. Ang terminong ito ay tumutukoy sa sangay ng mga agham panlinggwistika na natutungkol sa pag-aaral ng mga batayang tunog ng isang wika. Ito ay natutungkol sa mga ponema at pagkasunud-sunod ng mga ponema (Ferguson, 1978: 34).

Ponolohiyang pagsasanay. Ito ay tumutukoy sa isang pagsusulit o pagsubok na isinasagawa sa ikaanim na baitang tungkol sa mga batayang tunog ng wika. Sa pag-aaral na ito, ang pagsasanay ay binubuo ng mga bokoyds, kontoyds, kambal katinig, diin, pagtaas at pagbaba ng tinig at hinto.

Sistema. Ito ay tumutukoy sa iniatas na pagkaayos ng mga sangkap ng wika. Ang katangian ng wika na nangangailangan ng ganyang sangkap ay nangyayari na may o walang tiyak na ibang sangkap (Popham at Baker, 1989: 11).

Wika. Ito ay ang paraan ng pagpapahayag ng damdamin at opinyon sa pamamagitan ng mga salita upang magkaunawaan ang mga tao (Panganiban: 51). Sa pag-aaral na ito, ang tinutukoy na wika ay ang Filipino.

Kabanata 2

PAGSUSURI NG MGA KAUGNAY NA LITERATURA AT MGA PAG-AARAL

Ang kabanatang ito ay naglalahad ng mga sinuring kaugnay na mga literatura at mga pag-aaral na isinagawa ng mananaliksik upang magkaroon ng kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral. Puspusan siyang nanaliksik sa mga aklatan ng mga kolehiyo at pamantasan upang matugunan ang bahaging ito ng pag-aaral. Ang mga literatura at pag-aaral ay nakuha sa mga aklat lathalain, mga tesis o dinatalathalang mga materyal.

Mga Kaugnay na Literatura

Ayon sa panig ng linggwistika, ang mga mag-aaral ay hindi masasabing bihasa ng wika kung wala ang kagalingan ng mga simbolo ng pananalita. Sinabi ni Fries (1974: 88) na “ang pangunahing suliranin ay hindi sa unang pagkatuto ng mga aytem pangbokabularyo. Ang una ay ang kasanayan ng mga sistema ng tunog. Ang pagkabihasa ng mga kayarian ng wika, mga katangian ng pagkasunod-sunod ng mga anyo sa wika ay nangyayari pagkatapos nang mabihasa ng sistema ng tunog. Ang sistema ng tunog ng wika ay bumubuo ng mga batayan ng wika. Kung ang mga mag-aaral ay may ganap na kontrol ng mga huwarang tunog

ng wika, sila ay kusang makalilikha ng bigkas ayon sa kinagawiang kayarian ng wika.”

Dito binigyan din ang kahalagahan ng pagbigkas sa pag-aaral ng wika. Sa gayon, ang pangunahing layunin ng guro sa kauna-unahing bahagi ng pagkatuto ng ikalawang wika ay mapaunlad sa mga mag-aaral ang kakayahang mapakinggan ang kaibhan sa mga tunog at mga kakayahan makabigkas ng mga ito nang tama at kusa.

Si Manolo (1974: 27) ay nagpahayag ng mga pagkakamali ng mga mag-aaral sa pagbigkas ng maraming estudyante ang nakagagawa ng pagkakamali ng pagbigkas dahil kamakailan sumusunod sa mga baybay nang mabuti. May mga pagkakataon, na nakakakita sila ng mga salita na lahat ay kung tingnan ay masyadong simple kung mapagtitingnan sa diksyunaryo kaya’t ang ibang nilalaman ay hinuhulaan ang bigkas na kinagawiang mali lalung-lalo na ukol sa diin.

Kadalasan marami sa mga nagsasalitang di-Tagalog ay hilig na sumunod sa Waray na pananalita na inilalagay ang diin sa mga salita malayo sa unang pantig. Ang mananaliksik ay nasa panig din ni Manolo, kung kaya’t ang kasalukuyang pag-aaral ay may kaugnayan sa kanyang mga pahayag kung ang pag-uusapan ay tungkol sa pagbigkas ng mga salita na siyang pinakamahirap para sa mga mag-aaral sa ikaanim na baitang. Hinuhulaan na lamang ng mga mag-aaral ang

pagbigkas ng mga salita na hindi inaalintana kung saang pantig dapat bigyan ng diin. Kaya't maraming pagkakataon na kung sila ay nagsasalita o nagbabasa man ay hindi natutumpak ang kahulugan ng salita o pangungusap na dapat ipahiwatig ng may-akda ng babasahin.

Idinagdag ni Leon (1993: 22) ang kaisipan ukol sa pagbigkas at ipinahayag niya na "ang tunog ay napakadalang nangyayari na nag-iisa. Ang mga patinig gayunpaman, ay maaaring humiwalay sa layuning analitikal kahit hindi dapat ituro nang malawakan sa labas ng konteksto. Ito nga ay may mahalaga, kung sakali sa katinig, kung alin ang kanilang pangalan na ipinakikita, ay mga tunog na sumasama sa kahit anupang iba. Sa pinakamataas na pirmihan (maximum fixation) para bang ang mga patinig at katinig ay dapat masanay hindi lamang sa mga pares minimal ngunit sa maikli at mahalagang pangungusap. Ang pag-aaral ng mga pares minimal sa mga mahalagang ordinaryong pangungusap ay pangkalahatang nag-aakay tungo sa mabuting pagganyak."

Sa totoo lamang, ang ipinahayag ni Leon tungkol sa mga pares minimal ay may kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral sapagkat ang pares minimal ay kasali sa ponolohiyang pagsasanay na isinagawa ng mananaliksik sa mga mag-aaral ng ikaanim na baitang upang mapag-alaman ang kahirapan ponolohikal tungkol sa mga pares minimal.

Ayon naman kina Ulit at Salazar (1977: 6-7), ang wikang pantao ay may apat na katangian na kinakailangan upang makipagkomunikasyon nang mabisa. Ang katangiang ito ay ang sumusunod:

1. Ang wika ay makasagisag. Ito ay sumusunod ng mga huwaran o mga tuntunin na pumapayag nang walang hanggang bilang (infinite number) ng komunikasyon. Pinauunlad nating ang kaalaman ng panuntunan ng wika (intuitive) na pumapayag na lumikha at tumanggap ng mga mensahe na lubusang bago sa atin.

2. Ang wika ay di-makatwiran. Ang mga indibiduwal ay hindi makakabigkas ng kahit anong kuwerdas (string) ng mga tunog sa kahit anong pagkasunod-sunod at umaasa sa iba na maintindihan. Ang komunikasyon ay nababatay sa itinatag na sistema at kapasiyahan tungkol sa mga elemento na napapaloob sa ganyang sistema na kailangang di-makatwiran.

3. Ang wika ay bokal. Ito ay batay sa isang set ng mga tunog ng pananalita na isinasagawa ng mga sangkap ng patinig ng katawan. Ang mga salita ay nabubuo sa pamamagitan ng pagsasama-sama ng mga tunog na ito. Sa ganito, ang pananalita ay pangunahing wika ng isang pangkat ng mga tao. Ang pagsulat ay ang makahulugang paglalarawan ng pananalita.

4. Ang wika ay maparaan. Ang mga salita ay tumatayo sa bagay o kagamitan at ito ay pumapayag na tayo ay makapagsabi tungkol sa kanila kahit sila ay wala. Ang salita ay hindi bagay; ito ay sagisag para sa isang bagay. Ang makasagisag na katangian ng ating wika ay pumapayag na tayo ay mag-isip at magsabi tungkol sa mga pahalaw na opinyon.

Ang pahayag nina Ulit at Salazar ay may kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral dahil ang layunin ng nasabing pag-aaral ay nakaugnay sa mga alituntunin sa pag-aaral ng wika na binanggit sa itaas. Ang mga alituntuning ito ay sinusunod ng mga kinauukulan upang lubos na maunawaan at madaling maisagawa ang wastong pagganap sa pag-aaral ng wika.

Ayon kay Llamzon (1970: 30) sa kanyang "How to Teach Pronunciation," ang pagtuturo ng mabisang pagbigkas ang guro ay kailangan dapat may kaalaman sa mga aparatong pantinig na siyang ginagamit sa pagbigkas. Maaari nating maipakita ang iba't-ibang bahagi ng mekanismo ng pananalita.

Sa kabuuan, mayroon tatlong pamamaraan ng pagtuturo sa mga mag-aaral kung paano maisasagawa ang tiyak na tunog: (1.) Paggaya ng tunog na ipinaririnig ng guro; (2.) Paghahambing ng tunog na itinuturo sa tunog na kilala na. Halimbawa ay ang magkatulad na tunog sa taal na wika; at (3.) Pagpapakita kung paano ang tunog isinasagawa sa terminong "articulatory."

Ayon pa rin kay Llamzon, ang huling paraan ay pinakamabisa sa pagtuturo ng pagbigkas ngunit ito ay nagsasapantaha ng kaalaman ng palatunugang pagbigkas (articulatory phonetics).

Ang mga sinasabi ni Llamzon ay may kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral dahil sa ang mga paliwanag ay tungkol sa pag-aaral ng pagbigkas na siya ring tinutukoy ng pag-aaral na ito. Ang mga pamamaraan na sinasabi niya ay magagamit ng isang guro sa pagtuturo ukol sa mga tunog ng wika.

Mga Kaugnay na Pag-aaral

Ang mga sumusunod na mga kaugnay na pag-aaral ay nakatulong sa mananaliksik sa kanyang paghubog sa kasalukuyang pag-aaral. Maraming pagsusuri at pag-aaral sa kasanayan at kahirapan sa pagbigkas ang ginawa na dito sa Pilipinas at sa ibang bansa.

Ang pag-aaral ni Labanta (1997) na ang pamagat ay "A Specialized English-Filipino Dictionary for Educational Managers" ay may kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral sapagkat gumagamit dito ng mga notasyon na kumakatawan sa pag-aaral ng tunog. Dahil dito, pantulong na rin ito sa tamang paggamit ng diksyunaryo at kung paano ang wastong paraan ng transkripsyon. Ang kasalukuyang pag-aaral ay gumagamit din ng mga notasyon na siyang mahalaga sa pag-aaral ng ponolohiya. May kaugnayan din ito sa kasalukuyang pag-aaral dahil ang wikang Filipino na hindi maipagkakaila na gagamit din dito ng

mga diin ng wastong bigkas, magkatulad ang pamamaraan ng pananaliksik. Ang kaibahan lamang ay ang pag-aaral ni Labanta ay nakafokus sa English at ang paggawa ng diksyunaryo samantala ang kasalukuyang pag-aaral ay nakafokus sa ponolohiya.

Ang isa pang pag-aaral na may kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral ay yaong isinagawa ni Quitaro (1997) tungkol sa "Effect of Textbooks-Based Instructional Materials on Phonemes-Focused on the Spoken English of the Grade Six Pupils." Ayon sa kanyang mga natuklasan, ang mga sumusunod na konklusyon ay kanyang nagawa: 1) Ang tatlumpung aralin sa textbook-based phonemes na nakatuon sa mga kagamitang pampagtuturo ay mabisang gamit para sa pagpapaunlad ng mga kakayahan sa pagbigkas at malinaw na pagsasalita ng English; 2) Ang mga kagamitang pampagtuturo ay napatunayang nasasakop sa malakasang pagbabasa ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang; 3) Lahat ng aralin sa mga kagamitang pampagtuturo na textbook-based phoneme-focused ay kawili-wili at katanggap-tanggap batay sa aspektong pisikal, pagtuturo sa mag-aaral, mga gawaing pampalawak sa kaalaman at mga kagamitang pantasa; at 4) Ang salitang Ingles na ginagamit ng mga mag-aaral ay walang kaugnayan sa kanilang saloobin tungkol sa asignaturang Ingles at sa mga nakamit nilang iskor sa Ingles.

Ang naturang pag-aaral ni Quitaro ay maihahalintulad sa kasalukuyang pag-aaral sa kadahilanang kapwa tumutukoy sa pagpapaunlad ng mga kakayahan sa pagbibigkas at malinaw na pagsasalita na may layuning maiingat ang antas ng kaalaman ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang. Ngunit sila ay magkakaiba sa pokus ng pananaliksik. Ang una ay nakatuon sa Ingles at ang kasalukuyang pag-aaral ay nakapokus sa Filipino.

Sang-ayon naman kay Rebosura (1990) sa kanyang pag-aaral tungkol sa “Kahusayan sa Pagbasa sa mga Paaralang Clientele ng Proyekto URS,” dito ay napaliwanagan na ang kasalukuyang pag-aaral ay may kaugnayan tulad ng pagbigkas sa ponema na siyang pinagbabatayan ng pag-aaral sa pagdulog PVOSBM. Ang pamamaraang ito ay pamamaraan din sa pag-aaral ng mga tunog na kasangkot ng kasalukuyang pag-aaral sa pag-aaral ng ponolohiya. Ginagamit din ang tahanan na isa sa mga tumutulong sa pagtuturo at pagkatuto sa pagbigkas at pagbasa. Katulad ng unang pag-aaral, ang kasalukuyang pag-aaral ay nababatay din sa pakikinig, pagtingin at pagbigkas, pagbuo ng mga tunog at pagbibigay kahulugan.

Ang isa pang pag-aaral na may kaugnayan sa kasalukuyang pag-aaral ay yaong isinagawa ni Dacutanan (2000). Ang pag-aaral na ito ay tungkol sa “Mga Kagamitang Pampagtuturo sa Pang-unawa sa Pagbasa sa Filipino para sa Ikaanim na Baitang.” Magkatulad din sa pamamaraan ng pag-aaral sa kadahilanan na ang

pamamaraang ginamit ay developmental at analitikal. Ang mga kalahok ay mga mag-aaral sa ikaanim na baitang at sa mga paaralang elementarya lamang. Ang kaibahan lamang dahil ang kasalukuyang pag-aaral ay tungkol sa ponolohikal na kahirapan na nababatay sa wikang aralin at ang kay Dacutanan ay nakafokus sa pagbasa.

Mula sa pag-aaral na isinagawa ni Moreno (2000), napag-alaman sa pamamagitan ng masusing pagsusuri ang sumusuond: 1) Ang pag-aaral ay sa developmental na pamamaraan; at 2) Nakatuon ang pag-aaral sa paglikha ng mga kagamitang pampagtuturo ukol sa ponolohiya ng Ingles sa ikaanim na baitang. Batay sa natuklasan ng pag-aaral ni Moreno ay nagkaroon ng sumusunod na konklusyon: 1) Ang nakilalang kahirapan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang na ipinakita sa pagsasanay ng ponolohiya ay napagkaisahan sa pamamagitan ng mga nakilalang kahirapang ibinigay ng mga guro at dalubhasa. Ang kinahinatnan ay tumutukoy na kinakailangang mapaunlad ang mga kagamitang pampagtuturo batay sa kahinaan upang mapaglabanan o mabawas-bawasan man lamang; 2) Ang assessment na ipinakita ng mga guro ay nagpakita na ang digri ng kahirapan ng mga batang respondent ay mataas kaysa sa assessment na ibinigay ng mga dalubhasa. Ito ay pinatunayan ng pagtanggig ng magkatugong ipotesis; 3) Ang katumpakan ng kinalabasan ay nagtuturo sa katotohanan na ang naying kagamitang pampagtuturo ay balido, kaya, walang pangunang pagbabago ang

kinakailangan; 4) Ang mga sagot ng mga guro at mga dalubhasa ay nagpakita ng pagtanggap ng ipotesis sa katumpakan ng mga kagamitan, nagturo na ang mga iyan ay mga layunin sa mga nagawang assessment yamang nagbigay ng higit o kulang na magkatulad na sagot.

Ang kasalukuyang pag-aaral ay inihalintulad sa pag-aaral ni Moreno sa kadahilanan na ang kalahok ay parehong nasa ikaanim na baitang at sa purok ng Daram I. Ang layunin ng pag-aaral ay matuklasan ang ponolohiyang kahirapan sa Ingles samantala ang kasalukuyang pag-aaral ay ukol sa Filipino. Ang dalawang pag-aaral na ito ay nakafukos sa ponolohikal na kayarian ng wika.

Si Broto (1987) ay nag-imbestiga ng sosyo-linggwistikang gumagamit ng etnograpiyang sarbey bilang pangunahing pamaraan sa paglikom ng mga datos. Sa pag-iimbestigang ito, ang bayan ng Jaro, Carigara, Abuyog, Ormoc at Tacloban, at lahat ng pulo ng Leyte at mga bayan ng Palapag, Catarman, Lavezares, Calbayog at Catbalogan, lahat ng pulo ng Samar ay mga pantiyakan na target ng pananalita ng komunidad.

Ang pag-aaral ay nakatuon kung paano ang iba't-ibang anyo ng mga salita ipinakikita ang iba't ibang sintaktikal na kayarian ng Waray. Ang kabuuan na 208 na salita ay ginamit ang bawat pananalita ng komunidad sa 10 munisipyo na napag-aralan na may kabuuan na 2,080 na tagapagsalita na kumatawan sa 10 pangkat ng 208 iba't-ibang Waray. Ang awat sitaktikal na kayarian ay isinama sa

2,080 na itinalang na pananalita na sinuring panglinggwistika para sa kanilang pag-iiba-iba.

Ang nasabing pag-aaral ay inihalintulad sa kasalukuyang pag-aaral sapagkat: 1) Ang dalawang pag-aaral ay may kinalaman sa pagtuturo ng wika; at 2) Ang parehong pag-aaral ay napapaloob sa pulo na Samar. Gayunpaman ang pag-aaral ay nagkakaiba sa iba't-ibang aspekto: 1) Ang kasalukuyang pag-aaral ay kailangan mapaunlad ang kasanayang ponolohikal batay sa pagbuo ng mga kagamitang panturo sa ikaanim na baitang batay sa mabisang pakikipagtalastasan, samantala ang pag-aaral ni Broto ay linggwistikang nag-iimbestiga na gumamit ng etnograpiyang sarbey; at 2) Ang nakaraang pag-aaral ay nakatuon kung paano ang iba't-ibang sintaktikal na kayarian ng Waray. Samantala, ang kasalukuyang pag-aaral ay nakatuon sa paggawa ng magkasingpantay na kakayahan ng mga mag-aaral sa Filipino.

Ang natuklasan ng pag-aaral ay naghantad na ang paglalarawan ng kapantayan ng pag-iiba-ibang sintaktikal ng mga pananalita ng tagapagsabi, pag-iiba-iba ay natiyak na gumugamit ng anyo-kahulugan-pamamahagi ng kriterya at pag-iiskor ng eskemang pagpapakahulugan ay mahigpit na sinusunod. Sa paglikom ng mga datos, dalawa lamang na "means" na napaloob, ang t-test at higit pa sa dalawang "means" ang pagsusuri ng kaibhan. Ang .05 na lebel ng kahalagahan ay natupad.

Si Neypes (1994) ay nag-imbestiga ng pananaliksik na sosyo-linggwistikang paglalarawan na ang layunin ay mag-imbestiga ng leksikal/morpolohikal na kaibhan ng pananalita ng iba't-ibang tagapagsalita ng Samar-Leyte diyalekto na tumitira sa iba't-ibang pananalitang pangkomunidad ng Leyte at Samar. Siya ay nakapaglikha ng ibang konklusyon ng Leyte at Samar. Ang mga konklusyon ay ang sumusunod: (1) Walang hadlang ng wika na nanatili sa mga tagapagsalita ng Waray sa anim na local ng pananaliksik na pag-aaral na ito, hindi kasali ang kasarian, gulang, sosyo-ekonomikong kalagayan at lebel ng edukasyon. (2) Walang salungatan ayon sa hilig pagitan ng mga respondent sa kani-kanilang mga bayan; at (3) Pag-iiba-iba ng diyalekto, matapat na paghahati-hati, salungatan ng saloobin ukol sa kaibhan ng wika at walang kaalaman sa iba-ibang diyalekto ng wikang Waray ay nanatili sa pagitan ng mga kabayanan ng rehiyon 8.

Ang kasalukuyang pag-aral ay may pagkakahawig sa pag-aral ni Neypes sapagkat: 1) Kapwang pag-aaral ay nakatuon sa pag-aaral ng wika; 2) Kapwa ay nauukol sa pulo ng Samar; at 3) Kapwang pag-aaral ay nagsasagawa ng mga kagamitang pampagtuturo. Subalit, nagkakaiba ang dalawa. Ang pag-aaral ni Neypes ay nag-imbestiga ng sosyo-linggwistikang paglalarawan na disenyo ng pananaliksik samantala ang kasalukuyang pag-aaral ay gumamit ng pananaliksik ng paglalarawan-pagpapaunlad na pamamaraan. Ang unang pag-aaral ay gumamit

ng mga respondent ng kabayanan samantala ang kasalukuyang pag-aaral ay gumamit ng mga mag-aaral na tagasagot.

Si Mabulac (1985) ay gumawa ng kabaguhang pagsasanay sa ponolohiya na itinalagang sukatin ang kakayahang pagbigkas ng tatlumput-pitong (37) mag-aaral sa ikatlong taon ng mataas na paaralan na na-enrol sa Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar sa taon panuruang 1984-1985. Iniulat niya ang sumusunod na kapansin-pansin na natuklasan: (1) Ang paraan ng paglalahad ng mga aytem ng ponolohiya sa mga uri ng pagsasanay na may kahulugan at walang kahulugan ayon sa gamit ay paran may di-umapekto sa kahit anong kaibhan sa pagsasagawa ng pagsasanay ng mga respondent; (2) Nagpapahiwatig na ang kapwang pagsasanay ay itinakdang sukatin ang kaugnay o di-kilalang kakayahan o kasanayan ng wika. Ang natuklasan ay kinomferma ng nakuhang t-value na 4.22; at 3) Ang mga kinahihinatnan ng pagsasanay ay inihambing sa panlabas na kriteryon sa yaong pangkalahatang antas ng mga respondent sa una, ikalawa at ikatlong markahan.

Sa mga nasabing kapasyahan, winakasan ni Mabulac sa kanyang pananaliksik na ang konteksto at di-kontesktong uri ng pagsasanay ng pagbigkas ay parang di nakagagawa ng tandang kaibhan sa termino ng pagsasagawa na mga mag-aaral, kaya lang ang una ay nagtakdang sukatin ang mga pinagsama-samang

kasanayan samatala ang huli ay nagtakdang sukatin ang mga pinagpasiyahan o naniwalang kasanayan.

Ang nasa itaas na nasabing pag-aaral ay magkatulad sa kasalukuyang pag-aaral dahil ang dalawang pag-aaral ay likas na pagpapaunlad at ito ay nasa linya ng linggwistika. Gayunpaman, habang ang pag-aaral ni Mabulac ay nakatuon sa kabaguhang pagsasanay sa ponolohiya sa English, ang kasalukuyang pag-aaral naman ay nakatuon sa pagsasanay ng ponolohiya sa Filipino sa ikaanim na baitang.

Si Renomeron (1986) sa kanyang pag-aaral ng "Effect of Phono, Visual, Oral-Sound Blending Meaning Approach on the Reading Achievement in Filipino of Grade One Waray Learners," ay nagwakas sa sumusunod: (1) Ang PVOSBM approach ay nagbibigay daan para sa mabuting-gawa sa pagbasa kaysa sa mga kombensyunal na paraan ng pagtuturo sa pagbasa; (2) Ang gulang ay hindi nakakaimpluwensya ng pagsasagawa ng mga mag-aaral sa pasalita at pasulat na pagsasanay sa Filipino; at (3) Ang kasarian ay hindi nakahihikayat sa pagsasagawa ng mga bata sa pasalita o pabasa na pagsasanay, ngunit ito ay parang umapekto sa kinalabasan ng pasulat na pagsasanay sa mga batang babae na nagsasagawa ng mabuti kaysa mga batang lalaki.

Ang pag-aaral ay nagkaroon ng mga sumusunod na rekomendasyon:
(1) Gamitin ang PVOSBM approach sa pagtuturo ng pagbasa kapwa Filipino at

English sa mga unang arang ng linggo ng pag-aaral ng mga bata sa unang baitang kaysa gumugol ng mga buwan sa pagpapaunlad ng kahandaan ng pagbasa at pag-aantala ng tunay na pagbabasa hanggang sa ikalawang semester ng panuruan taon;

(2) Gamitin ang PVOSBM Approach kaysa sa "Alphabet Method" at ibang kombensyunal na pamamaraan ng pagtuturo ng pagbasa; (3) Gamitin ang PVOSBM Approach sa pagpapaunlad ng mga kasanayan ng mga salitang nagsasarili sa mga di-nakababasa at mahinang bumasa mula sa ikalawa hanggang ikaanim na baitang; (4) Sa paglalapat ng PVOSBM Approach, gamitin ang ganitong paraan tulad ng parehong pagtutyutor, pangkatang pagtutyutor tig-isang pagtuturo, panlunas na pagtuturo at pangmagulang na tulong; (5) Zero ang di-nakababasa sa isang particular na klase at paaralan sa pamamagitan ng PVOSBM Approach sa pagtuturo ng pagbasa kapwa Filipino at English; (6) Magsagawa ng "in-service training" patungo sa bihasang pagtuturo ng wika sa ponolohikal, morpolohikal at sintaktikal na kayarian sa kapwa Filipino at English kaya sila ay maaaring nasa mabuting kalagayan sa PVOSBM Approach sa pagtuturo ng wika;

(7) Gumawa ng mga kagamitang pangkurikulum na kagamitang pangturo na tumutulong sa PVOSBM Approach sa pagtuturo ng pagbasa katulad ng naka "taped" na sistema ng alfabetong Filipino, mga aklat pangkasanayan at pangtiyuturyal na mga kagamitan; (8) Ang DECS, Rehiyon 8 ay kailangang gumamit ng napagtuklasan sa kasalukuyang pag-aaral upang mahustuhan ang

natuklasan ng mananaliksik ng rehiyon bunga ng proyekto URS na natutuhan ng mga bata; (9) Ang DECS, Rehiyon 8 ay dapat kilalanin nila ang mga kontribusyong nagawa ng mananaliksik sa ganitong proyekto ng rehiyon tulad ng "Project Upgrading Reading Skills;" (10) Kailangang himukin ng Tanggapang Panrehiyon ng DECS, ang mga mananaliksik sa hinaharap bunga ng PVOSBM Approach bilang istratihiya sa pagtuturo ng pagbasa; (11) Dapat kilalanin ng Tanggapang Sentral ng DECS, ang PVOSBM Approach bilang kontribusyon ng DECS, Rehiyon 8 sa pagtuturo ng wika ng bansa; at (12) Ang mga institusyon pangsanayan ng mga guro ay dapat isama ang PVOSBM Approach kasama ng mga pangkurikulum na kagamitang pagturo pag-alalay ng saliksik.

Ang pag-aral ni Renomeron ay katulad sa kasalukuyang pag-aaral dahil ang dalawang pag-aaral na ito ay nakatuon sa ponolohikal na kayarian ng wika; subalit ito ay nagkakaiba sapagkat ang kasalukuyang pag-aaral ay mga mag-aaral sa ikaanim na baitang samantala ang kay Renomeron ay mga mag-aaral sa unang baitang.

Si Dacuro (1982) ay gumawa ng pansariling kagamitang panturo sa pagbasa ng mga mag-aaral sa ikaapat na baitang. Ang apatnapung babasahin ay nakabalidet na ginamit ang "Fry Readability Formula at Grap." Ang pangkat ng mga kagamitan ay isinagawa sa tatlong pares na mag-aaral sa ikaapat na baitang, bawat pares ay kumakatawan ng mga bata sa mababang katamtaman, katamtaman

at mataas na katamtaman na kakayahan. Ang pag-aaral ni Dacuro ay naghantad na ang kagamitan ay nakakita ng iba-ibang agwat ng kakayahan ng pagbasa. Sila ay angkop sa mga kakayahan, pangangailangan at interes ng mga mag-aaral sa ikaapat na baitang.

Ang pag-aaral ni Dacuro ay inihalintulad sa kasalukuyang pag-aaral dahil ang mga ito ay may kinalaman sa paggawa ng mga kagamitang pangturo. Ang sariling kagamitang pangturo na isinagawa ni Dacuro ay batay sa kinahinatnan ng "Informal Reading Inventory Test." Ang kasalukuyang pag-aaral ay batay sa ponolohiyang Filipino sa ikaanim na baitang. Kapwa ay may kaugnayan sa bawat isa dahil sa ang wika ay pangunang kailangan sa pagbasa. Ang pagbasa ay isang paraan ng wika.

Ang mga sinuring literatura at mga pag-aaral ay nagsilbing suporta sa pangunahing layuning ng kasalukuyang pag-aaral na matuklasan ang mga kasanayang ponolohikal para sa pagbuo ng naangkop na kagamitang pampagtuturo; na magbibigay daan sa kalutasan ng mga suliraning kinaharap ng mga kinaukulan. Sa ganito lang paraan matutugunan at makakamit ang isang mabisang pakikipagtalastasan sa larangang Filipino.

Kabanata 3

METODOLOHIYA

Ang kabanatang ito ay naglalahad ng metodolohiyang ginamit. Sumasaklaw ito ng disenyo ng pananaliksik, instrumentasyon, pamaraang sampling, pagtitipon ng mga daots at pagsusuri't paglalapat ng mga datos.

Disenyo ng Pananaliksik

Ang pag-aaral ay gumamit ng pamaraang palarawan-developmental na uri ng pananaliksik. Ang pamaraang ito ay tinayang angkop sa pag-aaral sa dahilang ito ay naglayon na makabuo ng isang mabisang pakikipagtalastasan. Gumamit din ito ng mga pagsasanay sa ponolohiyang Filipino na binuo ng mga ponemang segmental at supra-segmental. Ang isa pa ay ang paglikom ng mga persepsyon ayon sa nilalaman, kayarian, at katumpakan (face validity) ng mga kagamitang pampagtuturo ng mga guro sa Filipino at dalubhasa sa wika bilang isa sa mga instrumento sa pagtiyak ng mga kasanayang ponolohikal ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ng Daram I. Isinagawa ang pahambing na pagsubok (test of comparison) na kung saang ginamit ang mga naturang hakbang upang malaman ang mga tiyak na kahirapang ponolohikal na karaniwang naranasan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang. Ang mga kilalang hakbang ang siyang nabuo ng mga batayan para sa paggawa ng mga kagamitan pampagtuturo. Isinailalim ang mga

nagawang kagamitan sa isang validasyon ng nilalaman (content validation) na gumamit ng isang binalangkas na set ng kriterya (set of criteria) sa layuning makabuo ng pagpapasiya ng katumpakan ng nilalaman, kaanyuan (face validity) at kayarian. Ang kinahinatnan ng kaparaanang ito ay naging batayan sa pagrerevisa at pagpapabuti ng mga kagamitang nabuo.

Upang maging magaan ang pagsusuri at pagpapakahulugan ng mga datos, ang sumusunod na gamit pang-estadistika ay ginamit: ang Kuder-Richardson Formula 21 ang ginamit sa pagtaya ng “reliability” ng pagsubok, samantala ang t-test para sa sariling sampol naman ang ginamit sa pagtaya ng mga ipotesis sa kasalukuyang pag-aaral.

Instrumentasyon

Ang pag-aaral na ito ay gumamit ng dalawang instrumentong pananaliksik. Ang mga ito ay: (1) ponolohiyang pagsubok sa ikaanim na baitang, at (2) talatanungang validasyon (questionnaire validation rating sheet).

Ponolohiyang pagsubok sa ikaanim na baitang. Ito ay gawang-gurong pagsubok (teacher-made test) na isang pagsubok sa kaalaman at kasanayan ukol sa mga batayang tunog sa pamamagitan ng pagbasa nang malakas. Ito ay binuo ng 100 na mga aytem. Ang mga ito ay anim na malapatinig, 13 na malakatinig, tatlong diptonggo, 10 kambal-katinig, walong kayarian ng pantinig (ponemang

segmental); 20 diin, 25 intonasyon at 20 hinto (ponemang supra-segmental). Isinagawa ito upang makita ang mga kasanayang ponolohikal ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I. Batay sa aytem analisis; ang kinalabasan ng pagsubok ay napakabuti na may napakataas na maaasahan pagkareyalabol. Sa kaso naman ng paghanap ng kasanayang ponolohiya, tinugma ang mga naangkop ng mga aytem ng pagsubok sa ikaanim na baitang na itinuring na mahihirap.

Talatanungan/markahang papel pangvalidasyon. Ang mananaliksik ay nagpadala ng talatanungang sarbey ukol sa kayariang ponolohikal na Filipino para sa mga guro sa Filipino at mga dalubhasa ng wika sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I upang tayain ang kanilang persepsyon tungkol sa mga ponolohikal na kahirapan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang. Ang pagpapakahulugan ay nagpakita ng walang mga aytem ang itinuring mahirap. Sa tangka ng panloob na validasyon ng mga nagawang pampagtuturo, ang mananaliksik ay gumawa ng markahang papel pangvalidasyon upang matiyak ang katumpakan ng nilalaman, kaanyuan at kayarian. Ang instrumentong ito ay binubuo ng mga palatandaan ng mga guro at mga dalubhasa sa wika para sa pagpapasiya. Sa bawat kaurian (nilalaman, kaanyuan at kayarian) ay may limang (5) panukatan o kriterya. Ang mga panukatan ay may sinunod na iskalang pang-antas.

<u>Iskalang Puntos</u> (Scale)	<u>Paglalarawan</u> (Description)	<u>Pagpapakahulugan</u> (Interpretation)
5	Malakas na Sumasang-ayon (MS)	Mataas na Katumpakan (MK)
4	Sumasang-ayon (S)	Katamtaman na Katumpakan (KK)
3	Walang Katiyakan (WK)	May Katumpakan (K)
2	Di-Sumasang-ayon (DS)	Mababang Katumpakan (MK)
1	Malakas na Di-Sumasang-ayon (MDS)	Napakababang Katumpakan (NK)

May dalawang kagamitan sa pag-iipon ng datos na pinahalagahan. Ito ay ang ponolohiyang pagsubok sa ikaanim na baitang at ang markahang papel pangvalidasyon.

Ang ponolohiyang pagsubok na gawa ng guro ng Filipino ay alinsunod sa Revised Elementary Learning Competencies (ELC) sa ikaanim na baitang. Ang kabuuang 100 aytem na pagsubok ay hinati-hati sa pitong bahagi katugon sa iba't ibang ponemang segmental at supra-segmental na isinagawa sa 40 mag-aaral ng ikaanim na baitang sa Paaralang Elementarya ng Astorga sa purok ng Daram I.

Pagpapatibay ng Instrumento. Ang kinalabasan ng pagsubok ay isinailalim sa aytem analisis. Ang bawat aytem ay sinuring mabuti para sa indeks ng diskriminasyon (index of discrimination). Ang paraan ay ang sumusunod:

1. Ayusin ang sagutang papel ayon sa pagkasunod-sunod ng mga iskor, mula sa pinakamataas patungong pinakamababa.

2. Ihiwalay ang dalawang hinating sagutang papel, itaas na pangkat ay binubuo ng humigit-kumulang na 27 bahagdan ng kabuuang pangkat na tumatanggap ng pinakamataas na iskor ng pagsubok at ang mababang pangkat na tumanggap ng pantay na bilang ng papel sa yaong nakatanggap ng pinakamababang iskor.

3. Bilangin ang mga posibling sagot ng bawat aytem sa napiling papel sa mataas na pangkat. Tularan din nang hiwalay ang mga papel sa mababang pangkat.

4. Ang bilang ng mga tamang sagot sa mababang pangkat ay ibinawas sa bilang ng mga sagot ng mataas na pangkat at ipahayag na proporsiyon ang bilang ng bawat pangkat. Ang natamong sagot ay tinatawag na indeks ng diskriminasyon.

$$D = U - L$$

5. Idagdag ang bilang ng mga sagot ng dalawang pangkat at sabihin na proporsyon ang bilang ng dami ng kapwang pangkat. Ang natamong kusyent ay tinatawag na indeks ng kahirapan (index of difficulty).

$$DI = \frac{U + L}{2}$$

<u>Indeks ng Pagkamagaan</u>	<u>Uri ng Aytem (Kind of Item)</u>	<u>Kategorya ng Aytem (Item of Category)</u>
70% pataas	Di-Mabuting Aytem (Poor Item)	Mataas ang Pagkamagaan (High Facility) HF
30% - 70%	Magaling (Very Good)	Katamtaman ang Gaan (Moderate Facility) MF
30% pababa	Di-Mabuting Aytem (Poor Item)	Mababa ang Gaan (Low Facility) LF

<u>Indeks ng Diskriminasyon (Index of Discrimination)</u>	<u>Uri ng Aytem</u>	<u>Kategorya ng Aytem</u>
40% pataas	Magaling (Very Good)	Mataas ang Pagtatangi (High Discrimination) HD
30% - 39%	Kainamang Mabuti ngunit isasailalim nang mapabuti (Reasonably good but subject to improvement)	Katamtamang Pagtatangi (Moderate Discrimination) MD
29% pababa	Di-Mabuting Aytem Baguhin/Tanggihan (Poor item to be revised or rejected)	Mababa ang Pagtatangi (Low Discrimination) LD

Talaan ng Kategoriya at Katugon na Pagpapasiya
(Table of Item Category and Corresponding Decision)

Kategoriya ng Aytem (Item Category)	Uri ng Aytem (Kind of Item)	Pagpapasiya (Decision)
MF – MD	Kanais-nais na Aytem (Most desirable item)	Piliin
HF – MD	Sunod na Kanais-nais na Aytem (Next most desirable item)	Piliin
LF – LD HF – LD	Masamang Aytem (Bad item)	Tanggihan (Reject)
MF – LD LF – MD	Masamang Katamtaman (Bad, fair)	Baguhin (Revise)
HF – MD LF – MD	Mabuti-Ilang Lang (Good – only few)	Ilagay sa hulihan (Place at the last)

Batay sa kinahinatnan ng pagsubok, 50 mga aytem ang napiling ponolohikal na kahirapan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang sa purok ng Daram I. Ang mga aytem na ito ay batayan para sa paggawa ng mga kagamitang pampagtuturo ng ponolohiyang Filipino sa naturang baitang.

Ang talatanungan/markahang papel pamvalidasyon ay isinailalim sa mga dalubhasang validasyon. Pagkatapos ay lubusang naiwasto ng tagapayo ng tesis at iba pang miyembro, ito ay kinopya ulit at ipinamigay sa mga kilalang respondent ng pag-aaral.

Pamaraang Sampling

Ang pag-aaral na ito ay gumamit ng disenyong “two stage sampling” kung saan unang tiniyak ng mananaliksik ang mga kalahok na paaralan ng Daram I bilang “primary sampling units” (PSU) sa pamamagitan ng “stratified proportional.” Ang mga PSU ay napalooban ng mga sumusunod na paaralang pang-elementarya ng: Astorga, Rizal, Parasan, Bagacay, Baclayan at Sentral ng Daram I. Lahat ng mga guro na nagtuturo ng asignaturang Filipino kasama ang mga master na guro sa Filipino bilang mga dalubhasa sa wikang Filipino sa naturang mga paaralan ay tinuring mga sampol na tagasagot ng mananaliksik sa kasalukuyang pag-aaral. Ang kabuuang pagbanggit o “total enumeration” ay ginamit para sa kanila upang malikom ang mga kailangang mga datos sa pag-aaral na ito.

Matapos na matiyak ang mga PSUs, ang “secondary sampling units” (SSU) naman ang tiniyak ng mananaliksik sa kasalukuyang pag-aaral. Ang SSU ay napapalooban ng mga mag-aaral sa mga naturang paaralan bilang mga PSU sa pag-aaral na tinaya sa pamamagitan ng random na pagpili. Upang matiyak ang tamang bilang ng tagasagot na mag-aaral, ang Sloven na pormula ay ginamit sa pamamagitan ng sumusunod (Sevilla, et.al., 1992: 182):

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

kung saan:

N = ay ang kabuuang bilang ng mag-aaral sa ikaanim na

Baitang sa mga naturang paaralan bilang mga PSU;

n = ay ang tamang bilang ng sampol na mga mag-aaral

sa ikaanim na baitang na tagasagot sa kasalukuyang

pag-aaral na ito; at

e = ang "margin of error" natinaya sa .05 "level of significance."

Matapos na matiyak ang tamang bilang ng tagasagot na mag-aaral sa ikaanim na baitang, ang "lottery" o "fishbowl method" ay ginamit sa pagpili ng mga mag-aaral na tagasagot. Lahat ng mga pangalan ng mga batang mag-aaral sa ikaanim na baitang sa PSU ay isinulat sa papel at inilagay sa isang "fishbowl" at binola hanggang makuha ang tamang bilang ng tagasagot na mag-aaral. Ang mga pangalang nabunot ay siyang binigyan ng pagsubok at talatanungan.

Pagtitipon ng mga Datos

Ang pagsasagawa ng pagsubok at talatanungan ay isang paraan ng pag-iipon ng datos sa kasalukuyang pag-aaral. Bilang pangunahing hakbang, ang mananaliksik ay himingi ng pahintulot sa Tagapamanihala ng Sangay ng Samar kung saan ang mga napiling mga purok at paaralan ay nasasakop. Ang pinagtibay na pahintulot ay ginawang sanggunian sa paghininging pahintulot sa

Talahanayan Bilang 1

Ang Bilang ng mga Tagasagot sa Pag-aaral

Paaralan	Mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang		Mga Guro na Nagtuturo sa Filipino	Mga Dalubhasa sa Filipino
	Kabuuang Bilang	Sampol		
Rizal	30	13	2	1
Parasan	63	26	2	1
Bagacay	69	30	2	2
Baclayan	88	68	2	2
Astorga	40	17	2	1
Daram I (Sentral)	152	102	5	3
Kabuuan	442	256	15	10

paghingi ng pahintulot sa tagamasid ng purok ng Daram I at Daram II upang maipamudmud ang pagsubok na sarbey at talatanungan sa mga kinauukulan. Upang makatiyak nang maaga at siguradong mga datos, ang mananaliksik ay personal na pumunta sa mga napiling paaralan at personal na namudmud ng pagsubok at talatanungan.

Ang pagsubok ay isinagawa upang punahin ang katumpakan ng kinalabasan ng pagsubok. Ang pagsubok ay inisa-isa ng mananaliksik sa mga napiling sampol na mag-aaral ng ikaanim na baitang na inipon niya sa isang silid sa tulong ng kani-kanilang mga advayser. Walang takdang oras na ipinataw upang mabigyang panahon ang pagbasa nang malaya. Binasa ng mga mag-aaral ang mga salita, parirala, pangungusap at talata nang malakas salig sa mga ibinigay na mga panuto. Itinala ng mananaliksik ang iskor ng tunog, na tunay na naririnig sa mga sinubok. Ang mga kalahok ay inutusang tumayo sa kanang gilid ng kani-kanilang guro na may isang talampakan ang layo upang ang labas ng pagsubok ay maging kapani-paniwala.

Sa mga nalikom na mga datos ng pagsubok ay tinaya ang dalas ng kamalian upang matiyak ang mga kasanayan sa pakikipagtalastasan na mahirap para sa ikaanim na baitang upang maging batayan para sa paggawa ng mga kagamitang pampagtuturo na maglilinang sa mga kasanayang may kahirapan para sa mga mag-aaral sa ikaanim na baitang.

Pagsusuri/Paglalatap ng Estadistika ng mga Datos

Pagkatapos ipunin ang mga datos, ang mga ito ay itinala, binuo at iniharap upang mapadali ang analisis at pagpapakahulugan.

Upang maging magaan ang pagsusuri at pagpapakahulugan ng mga datos, ang mga ito ay isinailalim sa estadistikal na paglalapat tulad ng tamtaman o weighted mean at standard deviation at kung saan nararapat. Sa pagsubok na talatanungan tungkol sa kayariang ponolohikal sa Filipino ang sumusunod na tuntunin ay ginamit upang makuha ang kahulugan ng mga natayang halaga:

<u>Scale</u>	<u>Kahulugan</u>
4.51 – 5.00	Lubhang Mahirap (LM)
3.51 – 4.50	Mahirap (M)
2.51 – 3.50	Katamtamang Mahirap (KM)
1.51 – 2.50	Bahagyang Mahirap (BM)
1.00 – 1.50	Di-Mahirap (DM)

Samantala, sa validasyon ng mga kagamitan ang sumusunod na tuntunin ang ginamit ng mananaliksik:

<u>Scale</u>	<u>Kahulugan</u>
4.51 – 5.00	Malakas na Sumasang-ayon (MS)
3.51 – 4.50	Sumasang-ayon (S)
2.51 – 3.50	Walang Katiyakan (WK)
1.51 – 2.50	Di-Sumasang-ayon (DS)
1.00 – 1.50	Malakas na Di-Sumasang-ayon (MDS)

Upang matiyak ang “reliability” ng pagsubok, ang Kuder-Richardson Formula 21 ay ginamit ng mananaliksik sa tinipon at binuong mga datos ayon sa sumusunod na pormula (Ferguson at Takane, 1984: 472):

$$r_{xx} = \frac{N}{n-1} \left[1 - \frac{\sum X(\bar{n} - X)}{nS_x^2} \right]$$

kung saan:

$\bar{X}$ = ay ang mean test score; at

S_x^2 = ay ang variance.

Upang matiyak ang pagsubok ng ipotesis na walang kabuluhang kaibhan sa pagitan ng persepsyon ng dalawang pangkat ng tagasagot, ang t-test para sa sariling halimbawa ay ginamit sa pamamagitan ng sumusunod na formula (Walpole, 1982: 207):

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(N_1 - 1) S_1^2 + (N_2 - 1) S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right]}}$$

Kung saan:

t = ang tinayang halaga ng t;

$\bar{X}_1$ = ang katamtamang halaga ng unang varyabol;

$\bar{X}_2$ = ang katamtamang halaga ng pangalawang varyabol;

N_1 = ang bilang ng yunit sa unang varyabol;

N_2 = ang bilang ng yunit sa pangalawang varyabol;

S_1^2 = ang sample variance ng unang varyabol; at

S_2^2 = ang sample variance ng pangalawang varyabol.

Ang sanligan ng desisyon ay: kung ang tinayang halaga ng t ay mas mababa kaysa sa kritikal o tabular na halaga ng t , ang ipotesis ay tinanggap. Subalit, kung ang halaga ng natuos na t ay parehas o mas mataas kaysa sa kritikal o tabular na halaga ng t , ang ipotesis ay tinanggihan. Ang pag-aaral na ito ay tinaya sa antas na .05 level ng halaga.

Kabanata 4

PAGLALAHAD, PAGSUSURI AT PAGPAPAKAHULUGAN NG MGA DATOS

Ang kabanatang ito ay naglalahad, nagsusuri at nagpapakahulugan ng mga datos na nakuha mula sa pananaliksik na ito. Inilalahad ang mga ito ayon sa pagkasunud-sunod ng mga suliranin at ipinikikita sa mga talahanayan na sinusundan ng mga tekstwal na pagpapaliwanag.

Profile ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang

Ang mga informasyong personal ng mga bata katulad ng gulang at kasarian, buwanang kita ng magulang, edukasyong natamo ng mga magulang o tagabantay, antas na nakuha sa Filipino, at lugal ng tinitirhan ay itinuring ng mananaliksik na lubhang kailangan upang magbigay ng sapat na impormasyon ukol sa mga bata at sa antas ng kanilang kasanayan.

Gulang at kasarian. Ang Talahanayan Bilang 2 ay nagpapakita ng profile ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa gulang at kasarian. Mula sa naturang talahanayan ay mapag-aalaman na 33.20 porsiyento o 85 ay may gulang na 12 taon, 24.22 porsiyento o 62 ay may gulang na 11 taon, 23.44 porsiyento o 60 ay may gulang na 13 taon, habang ang may 17.19 porsiyento ay may gulang na 14

Talaanayan Bilang 2

Gulang at Kasarian ng Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang

Gulang-Taon	Lalaki		Babae		Kabuan	
	f	%	f	%	f	%
16	2	0.78	0	0.00	2	0.78
15	1	0.39	2	0.78	3	1.17
14	30	11.72	14	5.47	44	17.19
13	30	11.72	30	11.72	60	23.44
12	24	9.37	61	23.83	85	33.20
11	28	10.94	34	13.28	62	24.22
Kabuan	115	44.92	141	55.08	256	100.00
Katamtamang Edad	12.63		12.21		12.40	
S. D.	1.23		0.97		1.11	

na taon, 1.17 porsyento naman o tatlo ang may gulang na 15 taon at 0.78 porsyento lamang o dalawa lang ang may gulang na 16 na taon. Mula rin sa naipakitang datos ay mapapansin na ang katamtamang gulang ng mga bata sa ikaanim na baitang ay 12.40 taong gulang na may standard deviation na 1.11.

Karamihan din sa mga bata ay mga babae kung saan 55.08 porsyento o 141 ang sumasaklaw dito. Ang natirang 44.92 porsyento o 115 ay mga lalaki.

Ang mga naturang datos ay nagpapatunay na ang mga bata sa ikaanim na baitang ay nasa katamtamang edad na angkop sa naturang baitang at ang mga datos ay nagpapatunay na mas maraming batang babae ang pursigido sa pag-aaral kaysa sa mga batang lalaki na kadalasan ay katulong ng mga magulang sa paghahanapbuhay.

Buwanang Kita ng mga Magulang. Ang Talahanayan Bilang 3 ay nagsasaad ng profile ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa buwanang kita ng mga magulang. Mula sa naturang talahanayan ay makikita na 77.73 porsyento o 199 sa mga magulang ng mga bata sa ikaanim na baitang ay may buwanang kita na P1,000-1,599, 8.20 porsyento o 21 ay may buwanang kita na P1,600-3,099, 5.47 porsyento o 14 ay may buwanang kita na P7,600-9,099, 3.52 porsyento o siyam ay may buwanang kita na P6,200-7,599, habang ang 3.13 porsyento o walo sa kanila ay may buwanang kita na P3,100-4,599 at 1.95 porsyento lamang o lima lang ang may buwanang kita na P4,600-6,099.

Mula dito ay nataya na ang katamtamang buwanang kita ng mga magulang ng mga bata sa ikaanim na baitang ay umaabot ng 1,775.28 lamang. Ito ay nagpapatunay na ang buwanang kita ay masyadong maliit kung ang sanggunian ay ang poverty threshold na inilimbag ng NEDA sa taong 1997 na 8,727 para sa isang pamilyang may limang miyembro.

Talahanayan 3

Buwanang Kita ng mga Magulang ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang

Buwanang Kita	Lalaki		Babae		Kabuuhan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
7,600 – 9,099	0	0	14	5.47	14	5.47
6,100 – 7,599	4	1.56	5	1.96	9	3.52
4,600 – 6,099	0	0.00	5	1.95	5	1.95
3,100 – 4,599	8	3.13	0	0.00	8	1.13
1,600 – 3,099	12	4.69	9	3.51	21	8.20
100 – 1,599	91	35.54	108	42.19	199	77.73
Kabuuhan	115	44.92	141	55.08	256	100
Katamtamang Edad	12.63		12.21		12.40	
S.D.	1.23		0.97		1.11	

Edukasyong natamo ng Magulang. Ang Talahanayan 4 ay nagsasaaad ng profile ng mga mag-aaral sa ikaanim na baiting ayon sa edukasyong natamo ng magulang. Mula sa Talahanayang 4 ay makikita na 42.19 porsyento o 108 sa mga magulang ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay nakaabot ng intermedya, 31.24 porsyinto o 80 ay nakaabot lang ng primarya habang 22.66 porsyento naman ang nakaabot ng mataas na paaralan at 3.91 porsyinto lamang o 10 lang ang nakaabot ng kolehiyo. Ang mga naturang datos ay nagsasaad na ang mga magulang ng mga bata ay nakaabot ng batayang pag-aaral na masasabing silang lahat ay mga “functional literate” na kung saan sila ay nakakapagbasa at

Talahanayan 4

Edukasyong Natamo ng mga Magulang o Tagabantay ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang

Edukasyong Natamo	Lalaki		Babae		Kabuuan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
Kolehiyo	3	1.17	7	2.74	10	3.90
Mataas na Paaralan	30	11.72	28	10.94	58	22.66
Intermedya	49	19.14	59	23.05	108	42.19
Primarya	33	12.89	47	18.25	80	31.24
Kabuuan	115	44.92	141	55.08	256	100.00

nakakapagsulat ng isang simpleng mensahe kalakip ang pagbibilang ng mga numero.

Datos na nakuha sa Filipino. Talahanayan 5 ay nagpapakita ng profile ng mga mag-aaral sa ikaanim na baiting ayon sa antas na nakuha sa Filipino. Mula sa naturang talahanayan, ay makikita na 46.88 porsyinto ng mga bata o 120 ay nakakuha ng antas na 83.87 sa asignaturang Filipino, 30.47 porsyinto naman o 78 ay nakakuha ng 78-82 na antas sa Filipino habang ang 11.71 porsyinto o 30 ay nakakuha ng antas na 88-92 sa asignaturang Filipino. Ang katamtamang antas sa asignaturang Filipino na nakuha ng mga mag-aaral sa ikaanim nabaitang ay 83.05 na may standard deviation na 4.19.

Talahanayan 5

Antas na Nakuha sa Filipino ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang

Antas	Lalaki		Babae		Kabuuan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
88 – 92	2	0.78	26	10.16	28	10.94
83 – 87	68	26.56	52	20.32	120	46.88
78 – 82	33	12.89	45	17.58	78	30.47
73 – 77	12	4.69	18	7.02	30	11.71
71 below						
Kabuuan	115	44.92	141	55.08	256	100
Katamtamang Edad	82.61		83.05		83.25	
S.D.	3.55		4.64		4.19	

Lugal na Tinitirhan. Mula naman sa Talahanayan 6 ay matutunghayan ang profile ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa lugal na kanyang tinitirahan. Dito mababatid na karamihan sa mga bata ay nakatira sa barangay na sumasaklaw ng 75.39 porsyinto o 193. Ito ay sinundan ng mga nakatira sa tabing-dagat na may 10.16 porsyinto o 26, ang nakatira sa bukid na may 7.42 porsyinto o 19 at ng nakatira sa bayan na may 1.17 porsyinto lang o tatlong bata lamang.

Talahanayan 6

Lugal na Tinitirhan ng mga Mag-aaral

Lugal na Tinitirhan	Lalaki		Babae		Kabuuhan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
Bukid	10	3.91	9	3.51	19	7.42
Barangay	80	31.25	113	44.14	193	75.39
Bayan	3	1.17	-	-	3	1.17
Liblib na Pook	10	3.91	5	1.95	15	5.86
Tabing Dagat	12	4.68	14	5.48	26	10.16
Kabuuhan	115	44.92	141	55.08	256	100

Profile ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang

Upang lubos na maunawaan ang pag-aaral na ito, ang profile ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baitang ang pinansin ng mananaliksik kagaya ng gulang at kasarian, edukasyong natamo, bilang ng mga seminar sa Filipino na dinaluhan, karansan sa paglilingkod bilang guro at kalagayan sa katungkulan.

Gulang at Kasarian. Sa Talahanayan 7, makikita ang profile ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baitang ayon sa gulang at kasarian. Dito ay mababatid na sa 15 gurong kasangkot sa pag-aaral na ito, apat o 26.67 porsyinto ang may gulang na 28-34 na taon, habang tatlo o 20.00 porsyinto ay may gulang

56-62 na taon at tatlo din o 20.00 porsyinto ang may gulang na 35-41 na taon. Ang natitirang isa 6.66 porsyinto ay may gulang na 42-48 na taon. Ang katamtamang edad ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baiting ay 44.53 taong gulang na may Standard Deviation na 11.06.

Ang datos na ito ay nagpapahayag na ang mga guro ay may sapat na edad na masasabi nating tumatayong pangalawang magulang ng mga bata sa paaralan

Talahanayan 7

Gulang at Kasarian ng mga Guro sa Filipino

Gulang	Lalaki		Babae		Kabuuan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
56-62	1	6.66	2	13.34	3	20.00
49-55	1	6.67	3	20.00	4	26.67
42-48	-	-	1	6.66	1	6.66
35-41	1	6.67	2	13.33	3	20.00
28-34	-	-	4	26.67	4	26.67
Kabuuan	3	20.00	12	80.00	15	100.00
Katamtamang Edad	49.67		43.25		44.53	
S.D.	10.69		11.22		11.06	

na nagtuturo ng mga bagay para sa maganda niyang bukas. Karagdagan dito, karamihan sa mga guro sa Filipino ay mga babae na sumasaklaw ng 80.00 porsyinto o 12. Samantala ang mga lalaking guro sa Filipino ay sumasaklaw sa 20.00 porsyinto lamang o tatlo.

Edukasyong Natamo. Ang Talahanayan 8 ay nagpapakita ng profile ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baitang ayon sa edukasyong natamo. Mula sa naturang talahanayan ay mapag-aalaman na 60.00 porsyinto sa kanila o siyam sa 15 na gurong kasangkot sa pag-aaral na ito ay nagtapos ng BSEED, 26.67 porsyinto o apat ang nakapagtapos ng BEED at 13.33 porsyinto o dalawa lang ang nagtapos ng BSE H.E. Ang naturang datos ay nagpapahayag na ang mga guro sa

Talahanayan 8

Edukasyong Natamo ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang

Edukasyong Natamo	Lalaki		Babae		Kabuuhan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
BSE-H.E.	-	-	2	13.33	2	13.33
BEED	-	-	4	26.67	4	26.67
BSEED	3	20.00	6	40.00	9	60.00
Kabuuhan	3	20.00	12	80.00	15	100.00

Filipino sa ikaanim na baitang ay may sapat na kwalipiskasyong edukasyonal sa pagtuturo kung kaya't sila ay karapatdapat sa kani-kanilang posisyon.

Bilang ng mga Seminar sa Filipino na Dinaluhan. Mula naman sa Talahanayan 9 matutunghayan na pito sa 15 guro o 46.67 porsyinto ay nakadalo ng 7-9 na pampurok na seminar sa Filipino, apat o 26.67 porsyinto ang nakadalo ng 1-3 na seminar at tatlo o 20.00 porsyinto ang nakadalo ng 4-6 na seminar sa Filipino. Ang isa sa 15 kalahok ay hindi nakadalo ng kahit na isang pampurok na seminar sa Filipino. Mula rin sa Talahanayan 9 ay malalaman na pito o 46.67 porsyinto sa 15 gurong kalahok sa pag-aaral na ito ay nakadalo ng 4-6 na

Talahanayan 9

Mga Seminar na Dinaluhan ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang

Bilang ng Dinaluhan	Pampurok		Pansangay		Panrehiyon	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
7-9	7	46.67	-	-	-	-
4-6	3	20.00	6	40.00	9	-
1-3	4	26.67	7	46.67	11	66.67
Wala	1	6.66	2	13.33	3	33.33
Kabuuan	15	100.00	15	100.00	15	100.00

pansangay na seminar. Dalawa o 13-33 porsyinto sa kanila ang nagsabing hindi sila nakadalo kahit minsan ng pansangay na seminar.

Dito rin sa talahanayang ito, makikita na sampu sa 15 guro o 66.67 porsyinto ang nabigyan ng pagkakataon na makadalo ng 1-3 na panrehiyon na seminar sa Filipino at lima o 33.33 porsyinto ang hindi nabigyan ng pagkakataon. Ang dalas na ito nagpapahayag na ang mga guro sa Filipino ay nagsisikap na mapaunlad ang kani-kanilang antas ng pagtuturo sa pamamagitan ng pagdalo ng seminar sa iba't-ibang level.

Karanasan sa Paglilingkod Bilang Guro. Ang Talahanayan 10 ay nagpapahayag ng profile ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baitang ayon sa karanasan sa paglilingkod bilang guro. Mula sa naturang talahanayan, pito sa 15 guro sa Filipino o 46.67 porsyinto ay naging tagapagturo sa loob ng 4-6 na taon, pito rin o 46.67 porsyinto ang nakapagturo na sa loob ng 1-3 taon at isa lang o 6.67 porsyinto ang may 7-9 na taong karanasan sa pagtuturo ay 3.80 na taon na may Standard Deviation na 1.90.

Sa naturang mga datos ay masasabing ang mga guro ay may sapat nang karanasan bilang guro sa Filipino sa ikaanim na baitang na maaaring makapagbigay ng sapat na kakayahan at mataas na antas ng pagtuturo.

Talahanayan 10

Karanasan sa Paglilingkod Bilang Guro ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang

Karanasan sa Paglilingkod	Lalaki		Babae		Kabuuhan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
7-9	-	-	1	6.67	1	6.67
4-6	2	13.33	5	33.33	7	46.66
1-3	1	6.67	6	40.00	7	46.67
Kabuuhan	3	20.00	12	80.00	15	100.00
Katamtamang Edad	4.00		3.75		3.80	
S.D.	1.73		2.26		1.90	

Kalagayan sa Katungkulan. Ayon sa mga sagot sa talatanungan ng mga guro sa Filipino sa ikaanim na baitang ay nabatid na lahat sila ay mga regular na guro. Kaya matitiyak dito na dahil sa katatagan ng kanilang mga posisyon sila ay may kakayahan sa pagtuturo ng Filipino.

**Antas ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na
Baitang sa Nakuha Nilang Iskor sa
Pagsubok sa mga Ponema**

Bilang layunin sa pag-aaral na ito ang nataya ang persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa Filipino ang antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang upang makagawa ng isang kagamitang pampagtuturo, ang mga mag-aaral ay binigyan ng

isang pagsubok sa ponolohiya kung saan ang antas ng nakuha nilang iskor ay tinaya.

Ang Talahanayang 11 ay nagpahayag ng balangkas ng antas ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa natamong iskor sa pagsubok. Mula sa naturang talahanayan ay mababatid na 91.17 porsyinto o 131 sa mga mag-aaral ay nakakuha ng antas na 75-89, habang 37.50 porsyinto naman ang nakakuha ng antas na 15-29 at 1.56 porsyinto o apat lamang ang nakakuha ng 45-59 na antas sa

Talahanayan 11

Antas ng mga Mag-aaral Sa ikaanim na Baitang sa Nakuha Nilang Iskor Sa Pagsubok

Antas	Lalaki		Babae		Kabuuhan	
	Bilang	%	Bilang	%	Bilang	%
75-79	58	22.66	73	28.51	131	51.17
60-74	43	16.80	53	20.70	96	37.50
45-59	4	1.56	-	-	4	1.56
30-44	-	-	-	-	-	-
15-29	10	3.90	15	5.87	25	9.77
Kabuuhan	15	44.92	141	55.08	256	100.00
Katamtamang Antas	70.13		69.98		70.05	

pagsubok. Ang katamtamang antas ng mga mag-aaral sa pagsubok ng ponolohiya ay 70.05.

Ang naturang datos ay nagpapahiwatig na ang mga mag-aaral ay binubuo ng magkakaibang antas ng kakayahan sa Filipino na nangangailangan ng angkop na pagtasa at pagtaya ng mga guro at dalubhasa sa wika sa layuning makagawa ng isang kagamitang pampagtuturo na nakatutulong sa bawat isa sa kanila.

**Antas ng Kasanayan ng mga Mag-aaral
sa Ikaanim na Baitang Ayon sa
Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa**

Ang bahaging ito ay tumatalakay sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ayon sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika. Sa Talahanayang 12 matutunghayan ang persepsyon ng dalawang uri ng tagasagot ukol sa antas ng kasanayan ng mga bata.

Mula sa naturang talahanayan ay mababatid na sa panig ng mga guro ang kabuuang antas ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay tinaya sa 3.06 na may katumbas na antas ng “magaling”. Sa mga kasanayan napapaloob dito, ang ponemang segmental at ang ponemang supra-segmental ay parehong nakakuha ang mga mag-aaral ng katumbas na antas na “magaling”, bilang antas ng kasanayan ayon sa guro. Sa kasanayang ponemang segmental, ang patinig at ang diptonggo ay ang mga kasanayang tinaya ng mga guro na kung saan ang mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay “lubhang hindi magaling”. Sa kabilang dako,

sa ponemang supra-segmental, and kasanayang intonasyon pababa at pataas ay ang nakakuha ng pinakamababang weighted mean. Ang mga naturang kasanayan ay ang mga guro na dapat linangin.

Sa panig naman ng mga dalubhasa sa wika, matutunghayan din sa Talahanayan 12. Sa kabuuan, ayon sa kanila ang antas na 2.76 na ang ibig ipakahulugan ay “magaling”. Sa kasanayang segmental at supra-segmental ay parehong binigyan ng mga dalubhasa ng katumbas na antas na “magaling”. Sa ponemang segmental ang kasanayang patinig at diptonggo rin ang tinaya nila na

Talahanayan 12

Antas ng Kasanayan ng mga mag-aaral sa Ikaanim na Baitang Ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale					Total	Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)			
A. Ponemang Segmental									
1.Patinig									
	Guro		(4) 1	(9) 3	(6) 3	(8) 8	(27) 15	1.80	LHM
/ a /	Dalubhasa			(6) 2	(6) 3	(5) 5	(17) 10	1.70	LHM
	Guro	(15) 3	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(6) 6	(39) 15	2.60	M
/ e /	Dalubhasa		(4) 1	(6) 2	(4) 2	(5) 5	(19) 10	1.90	LHM

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
A. Ponemang Segmental									
1. Patinig									
/ i /	Guro	(15) 3	(12) 3	(12) 4	(2) 1	(4) 4	(19) 10	3.00	M
	Dalubhasa	0	0	0	(8) 4	(6) 6	(45) 15	1.40	HM
/ o /	Guro	(5) 1	(4) 1	(6) 2	(6) 3	(8) 8	(14) 10	1.93	LHM
	Dalubhasa	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(4) 2	(8) 8	(29) 15	1.20	HM
/ u /	Guro	(5) 1	(12) 3	(12) 4	(6) 3	(4) 4	(12) 10	2.60	M
	Dalubhasa	(15) 3	(12) 3	(3) 1	(2) 1	(2) 2	(39) 15	3.40	M
Sub-Total	Guro	(40) 8	(40) 10	(45) 15	(24) 12	(30) 30	(179) 75	2.39	LHM
	Dalubhasa	(15) 3	(16) 4	(15) 5	(24) 12	(26) 26	(96) 50	1.92	LM
2. Katinig									
/ p /	Guro	(5)	(8)	(6)	(10)	(5)	(34)	2.27	LHM
	Dalubhasa	(15) 3	(12) 3	(6) 2	(2) 1	(1) 1	(36) 10	3.60	LHM
/ t /	Guro	(0) 0	(8) 2	(15) 5	(6) 3	(5) 5	(34) 15	2.27	LHM
	Dalubhasa	0	(4) 1	(9) 3	(6) 3	(3) 3	(22) 10	2.20	LHM
/ k /	Guro	(20) 4	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(3) 3	(48) 15	3.20	M
	Dalubhasa	(15) 3	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(34) 10	3.40	M

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
2.Katinig									
/ ? /	Guro	(30) 6	(8) 2	(6) 2	(6) 3	(2) 2	(52) 15	3.47	M
	Dalubhasa	(15) 3	(8) 2	(9) 3	(2) 1	(1) 1	(35) 10	3.50	M
/ b /	Guro	(15) 3	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(4) 4	(44) 15	2.83	M
	Dalubhasa	(5) 1	(4) 1	(9) 3	(4) 2	(3) 3	(25) 10	2.50	LHM
/ d /	Guro	(15) 3	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(4) 4	(44) 15	2.93	M
	Dalubhasa	(5) 1	(4) 1	(9) 3	(4) 2	(3) 3	(25) 10	2.50	LHM
/ g /	Guro	(25) 5	(20) 5	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(56) 15	3.73	LM
	Dalubhasa	(20) 4	(16) 4	(3) 1	(2) 1	(0) 0	(41) 10	4.10	LM
/ m /	Guro	(15) 3	(8) 2	(6) 2	(8) 1	(4) 1	(41) 15	2.73	M
	Dalubhasa	(10) 2	(8) 2	(6) 2	(2) 1	(3) 3	(29) 10	2.90	M
/ n /	Guro	(15) 3	(12) 3	(6) 2	(6) 3	(4) 4	(43) 15	2.87	M
	Dalubhasa	(10) 2	(4) 1	(6) 2	(4) 2	(3) 3	(27) 10	2.70	M
/ ñ /	Guro	(20) 4	(16) 4	(6) 2	(4) 2	(3) 3	(49) 15	3.27	M
	Dalubhasa	(20) 4	(12) 3	(3) 1	(2) 1	(1) 1	(38) 10	3.80	LM
/ s /	Guro	(30) 6	(16) 4	(3) 1	(4) 2	(2) 2	(55) 15	3.67	M
	Dalubhasa	(25) 5	(4) 1	(3) 1	(2) 1	(2) 2	(36) 10	3.60	M

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
/h/	Guro	(10) 2	(4) 1	(3) 1	(4) 2	(9) 9	(30) 15	2.00	LHM
	Dalubhasa	(10) 2	0	(9) 3	(4) 2	(3) 3	(26) 10	2.60	M
/l/	Guro	(5) 1	(4) 1	(6) 2	(10) 5	(6) 6	(31) 15	2.07	LHM
	Dalubhasa	0	0	(9) 3	(6) 3	(4) 4	(19) 10	1.90	LHM
/r/	Guro	(20) 4	(12) 3	(9) 3	(6) 3	(2) 2	(49) 15	3.27	M
	Dalubhasa	(20) 4	(8) 2	(3) 1	(2) 1	(2) 2	(35) 10	3.50	M
/w/	Guro	(30) 6	(16) 4	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(57) 15	3.80	LM
	Dalubhasa	(15) 3	(8) 2	(3) 1	(4) 2	(2) 2	(32) 10	3.20	M
/y/	Guro	(15) 3	0	(12) 4	(10) 5	(3) 3	(40) 15	2.67	M
	Dalubhasa	(10) 2	(4) 1	(12) 4	(4) 2	(1) 1	(31) 10	3.10	M
Sub-Total	Guro	(270) 54	(166) 42	(117) 39	(94) 47	(58) 58	(707) 240	2.95	M
	Dalubhasa	(195) 39	(126) 04	(105) 35	(54) 27	(33) 33	(491) 160	3.07	M
3. Diptongo									
/lw/	Guro	(10) 2	(4) 1	(15) 5	(6) 3	(4) 4	(39) 15	2.60	M
	Dalubhasa	(15) 3	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(34) 10	3.40	M
/ey/	Guro	(15) 3	(8) 2	(15) 5	(4) 2	(3) 3	(45) 15	3.00	M
	Dalubhasa	(15) 3	(4) 1	(3) 1	(4) 2	(3) 3	(29) 10	2.90	M

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
3. Diptongo									
/ ay /	Guro	(20) 4	(8) 2	(12) 4	(4) 2	(3) 3	(47) 15	3.13	M
	Dalubhasa	(5) 1	(12) 3	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(29) 10	2.90	M
/ aw /	Guro	0	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(9) 9	(27) 15	1.80	LHM
	Dalubhasa	0	(12) 3	(12) 4	(2) 1	(2) 2	(28) 10	2.80	M
/ oy /	Guro	(5) 1	0	(6) 2	(10) 5	(7) 7	(28) 15	1.87	LHM
	Dalubhasa	0	(4) 1	(6) 2	(6) 3	(4) 4	(20) 10	2.00	LHM
/ uy /	Guro	(10) 2	0	(9) 3	(8) 4	(6) 6	(33) 15	2.20	LHM
	Dalubhasa	(5) 1	0	(3) 1	(8) 4	(4) 4	(20) 10	2.00	LHM
Sub-Total	Guro	(60) 12	(28) 7	(63) 21	(36) 18	(32) 32	(219) 90	2.43	LHM
	Dalubhasa	(40) 8	(40) 10	(36) 12	(28) 14	(16) 16	(160) 60	2.67	LHM
4. Klaster/ Kambal Katinig									
/ bl /	Guro	(10) 2	(4) 1	(12) 4	(6) 3	(5) 5	(37) 15	2.47	LHM
	Dalubhasa	0	(4) 1	(9) 3	(6) 3	(3) 3	(22) 10	2.20	LHM
/ br /	Guro	(15) 3	(8) 2	(15) 5	(8) 4	(1) 1	(47) 15	3.13	M
	Dalubhasa	(20) 4	(4) 1	(9) 3	(2) 1	(1) 1	(36) 10	3.60	LM
/ bw /	Guro	(15) 3	(8) 2	(12) 4	(1) 1	(3) 3	(44) 15	2.93	M
	Dalubhasa	(15) 3	(4) 1	(6) 2	(1) 1	(2) 1	(36) 10	3.60	LM

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
/ by /	Guro	(10) 2	(8) 2	(12) 4	(8) 4	(3) 3	(41) 15	2.73	M
	Dalubhasa	0	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(2) 2	(27) 10	2.70	M
/ gl /	Guro	(15) 3	(16) 4	(6) 2	(4) 2	(4) 4	(45) 15	3.00	M
	Dalubhasa	(20) 4	(16) 4	0	(2) 1	(1) 1	(39) 10	3.90	LM
/ gr /	Guro	(5) 1	(12) 3	(15) 5	(4) 2	(4) 4	(40) 15	2.67	M
	Dalubhasa	(15) 3	(20) 5	(3) 1	0	(1) 1	(39) 10	3.90	LM
/ gw /	Guro	(15) 3	(15) 5	(15) 5	(2) 1	(1) 1	(55) 15	3.67	LM
	Dalubhasa	(10) 2	(12) 3	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(33) 10	3.30	M
/ gy /	Guro	(10) 2	(12) 3	(15) 5	(4) 2	(3) 3	(44) 15	2.93	M
	Dalubhasa	(10) 2	(12) 3	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(33) 10	3.30	M
/ kl /	Guro	(5) 1	(8) 2	(15) 5	(4) 2	(3) 3	(26) 15	2.87	M
	Dalubhasa	(5) 1	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(3) 3	(26) 10	2.60	M
/ kr /	Guro	(15) 3	(16) 4	(12) 4	(4) 2	(2) 2	(49) 15	3.27	M
	Dalubhasa	(10) 2	(12) 3	(3) 1	(4) 2	(2) 2	(31) 10	3.10	M
/ kw /	Guro	(20) 4	(16) 4	(12) 4	(4) 2	(1) 1	(53) 15	3.53	LM
	Dalubhasa	(20) 4	(8) 2	(6) 2	(2) 1	(1) 1	(37) 10	3.70	LM

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
/ ky /	Guro	(20) 4	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(3) 3	(48) 15	3.20	M
	Dalubhasa	(15) 3	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(1) 1	(34) 10	3.40	M
/ hw /	Guro	(10) 2	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(5) 5	(40) 5	2.67	M
	Dalubhasa	0	(12) 3	(9) 3	(4) 2	(2) 2	(27) 10	2.70	M
/ mw /	Guro	(10) 2	(8) 2	(9) 3	(10) 5	(3) 3	(40) 15	2.67	M
	Dalubhasa	0	0	(9) 3	(6) 3	(4) 4	(19) 10	1.90	LHM
/ my /	Guro	(10) 2	(4) 1	(15) 5	(8) 4	(3) 3	(40) 15	2.67	M
	Dalubhasa	0	(4) 1	(6) 2	(4) 2	(5) 5	(19) 10	1.90	LHM
/ nw /	Guro	(10) 2	(8) 2	(6) 2	(8) 4	(5) 5	(37) 15	2.47	LHM
	Dalubhasa	(5) 1	(8) 2	(9) 3	(4) 2	(2) 2	(28) 10	2.80	M
/ ny /	Guro	(5) 1	(8) 2	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(28) 10	2.80	M
	Dalubhasa	(5) 1	(4) 1	(6) 2	(4) 2	(3) 3	(22) 9	2.44	LHM
/ sw /	Guro	(20) 4	(12) 3	(9) 3	(6) 3	(2) 2	(19) 15	3.27	M
	Dalubhasa	(10) 2	(4) 1	(3) 1	(4) 2	(4) 4	(25) 10	2.50	LHM
/ sy /	Guro	(10) 2	(12) 3	(12) 4	(6) 3	(3) 3	(43) 15	2.87	M
	Dalubhasa	(10) 2	(4) 1	(6) 2	(4) 2	(3) 3	(27) 10	2.70	M

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
/ dw /	Guro	(10) 2	(8) 2	(12) 4	(10) 5	(2) 2	(45) 15	2.80	M
	Dalubhasa	(5) 1	(4) 1	(6) 2	(8) 4	(2) 2	(25) 10	2.50	LHM
/ dy /	Guro	(5) 1	(4) 1	(15) 5	(10) 5	(3) 3	(37) 15	2.47	LHM
	Dalubhasa	0	0	(12) 4	(4) 2	(4) 4	(20) 10	2.00	LHM
/ py /	Guro	(5) 1	(12) 3	(12) 4	(4) 2	(5) 5	(38) 15	2.53	LHM
	Dalubhasa	0	(4) 1	(3) 1	(8) 4	(4) 4	(19) 10	1.90	LHM
/ pl /	Guro	(5) 1	(8) 2	(12) 4	(4) 2	(6) 6	(35) 15	2.33	LHM
	Dalubhasa	0	0	0	(10) 5	(5) 5	(15) 10	1.50	HM
/ dr /	Guro	(5) 1	(8) 2	(15) 5	(4) 2	(5) 5	(37) 15	2.47	LHM
	Dalubhasa	(5) 1	(4) 1	(6) 2	(6) 3	(3) 3	(24) 10	2.46	LHM
/ dy /	Guro	0	0	(15) 5	(6) 3	(3) 3	(24) 10	2.40	LHM
	Dalubhasa	0	0	(9) 3	(4) 2	(5) 5	(18) 10	1.80	
Sub-Total	Guro	(270) 54	(252) 63	(303) 101	(146) 73	(85) 85	(1056) 376	2.82	M
	Dalubhasa	(180) 36	(176) 44	(153) 51	(108) 54	(64) 64	(681) 249	2.73	M
Grand-Total	Guro	(640) 128	(488) 122	(528) 176	(300) 149	(205) 205	(2161) 780	2.77	M
	Dalubhasa	(430) 86	(336) 84	(309) 103	(214) 107	(139) 139	(1228) 519	2.75	M

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
B. Ponemang Supra- Segmental									
1. Intonas- yon: Paba- bang Intonas- yon									
Pasalay- say	Guro	(15) 3	(8) 2	0	(10) 5	(5) 5	(38) 15	2.53	M
	Dalubhasa	0	(4) 1	(6) 2	(6) 3	(4) 4	(20) 10	2.00	LHM
Pautos	Guro	(15) 3	(18) 2	(3) 1	(10) 5	(4) 4	(40) 15	2.87	M
	Dalubhasa	(5) 1	(8) 2	(9) 3	(6) 3	(1) 1	(29) 10	2.90	M
Pakiu- Sap	Guro	(20) 4	(16) 4	(3) 1	(8) 4	(2) 2	(49) 15	3.27	M
	Dalubhasa	0	(4) 1	(6) 2	(4) 2	(5) 5	(19) 10	1.90	LHM
Tanong na suma sagot ng oo o hindi	Guro	(5) 1	(8) 2	(12) 4	(6) 3	(5) 5	(36) 15	2.40	LHM
	Dalubhasa	(10) 2	(8) 2	(3) 1	(4) 2	(3) 3	(28) 10	2.80	M
Sub-Total	Guro	(55) 11	(40) 10	(18) 6	(34) 17	(16) 16	(163) 60	2.72	M
	Dalubhasa	(15) 3	(24) 6	(24) 8	(20) 10	(13) 13	(96) 40	2.40	LM
2. Intonas- yon: Paba- bang Intonas- yon									
Pagkata- pos ng parirala sa loob ng pa- ngungu- sap	Guro	(5) 1	(16) 4	(12) 4	(8) 4	(4) 2	(45) 15	3.00	M
	Dalubhasa	(15) 3	(12) 3	(6) 2	(2) 1	(1) 1	(36) 10	3.60	LM

Talahanayan 12 karugtong

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pretas- yon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
Kun ini- isa-isa ang nga- lan ng tao, lugar bagay at iba pa	Guro	(10) 2	(16) 4	(15) 5	(4) 2	(2) 2	(47) 15	3.13	M
	Dalubhasa	(5) 1	(4) 1	(6) 2	(6) 3	(3) 3	(24) 10	2.40	LHM
Sub-Total	Guro	(55) 11	(40) 10	(18) 6	(34) 17	(16) 16	(163) 60	2.72	M
	Dalubhasa	(15) 3	(24) 6	(24) 8	(20) 10	(13) 13	(96) 40	2.40	LM
3. Paghin- to									
Pagbaba- go ng ka- hulugan ng pangu- ngusap dahil sa dum	Guro	(15) 3	(8) 2	(9) 3	(4) 2	(5) 5	(41) 15	2.73	M
	Dalubhasa	(15) 3	(8) 2	(3) 1	(2) 1	(3) 3	(31) 10	3.10	M
Pagbaba- go ng ka- hulugan ng pangu- ngusap dahil sa pagli- pat ng paghin- to	Guro	(20) 4	(16) 4	(15) 5	(4) 2	0	(55) 15	3.67	LM
	Dalubhasa	(15) 3	(12) 3	(3) 1	(2) 1	(2) 2	(34) 10	3.40	M
Sub-Total	Guro	(35) 7	(24) 6	(24) 8	(8) 4	(5) 5	(96) 30	3.20	M
	Dalubhasa	(30) 6	(20) 5	(6) 2	(4) 2	(5) 5	(65) 20	3.40	M
3. Haba ng patinig pag-iiba ng kahu- luran ng salita na makikita sa mga salitang minimal na mag- katulad									
	Guro	(20) 4	(12) 3	(15) 5	(4) 2	(1) 1	(52) 15	3.47	M
	Dalubhasa	(20) 4	0	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(32) 10	3.20	M

Kayarian	Tagasagot	Rating Scale						Weighted Mean	Interpretasyon
		5 (PM)	4 (LM)	3 (M)	2 (LHM)	1 (HM)	Total		
Sub-Total	Guro	(20) 4	(12) 3	(15) 5	(4) 2	(5) 5	(96) 30	3.20	M
	Dalubhasa	(20) 4	0	(6) 2	(4) 2	(5) 5	(65) 20	3.40	M
3. Diin									
Diin sa unang pantig	Guro	(15) 3	(20) 5	(12) 4	(6) 3	0	(53) 15	3.53	LM
	Dalubhasa	0	(8) 2	(9) 3	(4) 2	(3) 3	(24) 10	2.40	LHM
Diin sa ikalawang pantig	Guro	(20) 4	(16) 4	(9) 3	(4) 2	(2) 2	(51) 15	3.40	M
	Dalubhasa	(5) 1	(12) 3	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(29) 10	2.90	M
Diin sa ikatlong pantig	Guro	(20) 4	(20) 5	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(52) 15	3.47	M
	Dalubhasa	(5) 1	(12) 3	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(29) 10	2.90	M
Diin sa ikaapat na pantig	Guro	(25) 5	(16) 4	(6) 2	(4) 2	(2) 2	(53) 16	3.63	LM
	Dalubhasa	(10) 2	(12) 3	(3) 1	(2) 1	(3) 3	(30) 10	3.00	M
Sub-Total	Guro	(80) 16	(72) 18	(33) 11	(18) 9	(6) 6	(209) 60	3.48	M
	Dalubhasa	(20) 4	(44) 11	(24) 8	(14) 7	(10) 10	(112) 40	2.80	M
Grand-Total	Guro	(640) 128	(488) 122	(528) 176	(300) 149	(205) 205	(2161) 780	2.77	M
	Dalubhasa	(430) 86	(336) 84	(309) 103	(214) 107	(139) 139	(1228) 519	2.75	M
GRAND GRAND-TOTAL	Guro	(845) 149	(668) 148	(645) 200	(376) 174	(239) 239	(2773) 910		
	Dalubhasa	(535) 107	(440) 110	(361) 127	(264) 132	(173) 173	(1793) 649		
GRAND GRAND-WEIGHTED MEAN	Guro							3.05	M
	Dalubhasa							2.76	M
Legend:									
	4.51 - 5.00	-					Pinakamagaling	(PM)	
	3.51 - 4.50	-					Lubhang Magaling	(LM)	
	2.51 - 3.50	-					Magaling	(M)	
	1.51 - 2.50	-					Hindi Magaling	(HM)	
	1.00 - 1.50	-					Lubhang hindi Magaling	(LHM)	

kung saan ang mga mag-aaral ay “lubhang hindi magaling.” Sa ponemang supra segmental, ang mga kasanayang intonasyon-pataas pababa at ang diin ay ang mga kasanayang tinaya ng mga dalubhasa sa wika na nakakuha ng pinakamababang weighted mean. Ito ay nagpapahiwatig na ang mga nabanggit na mga kasanayan ay kailangang tutukan at linangin pa.

Paghahambing ng mga Persepsyon ng mga
Guro at Dalubhasa sa Wika ukol sa
Antas ng Kasanayan ng mga Mag-aaral
sa ikaanim na Baitang

Ang bahaging ito ay nagpapahayag ng balangkas ng paghahambing ng mga persepsyon ng dalawang uri ng tagasagot ukol sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng angkop na gamit pangestadistika na t-test for uncorrelated means. Ang Talahanayan 13 ay nagpapakita ng mga natuos na halaga nito.

Sa naturang talahanayan ay mababatid na ang natuos na halaga 0.810 ay lubhang mas mababa kaysa sa kritikal na halaga ng t na 2.145 sa .05 level of significance na may df na 14, ito ay nagpapahiwatig na walang mahalagang pagkakaiba sa persepsyon sa pagitan ng mga guro at dalubhasa sa wika. Dahil dito masasabi na kung anong kasanayan kung saan ay lubhang hindi magaling ang mga mag-aaral ayon sa mga guro ay sinang-ayunan din ng mga dalubhasa sa wika kung kaya't kailangan itong idevelop at linangin.

Talahanayan 13

Ang Talahanayan sa Paghahambing ng mga Persepsyon ng dalawang Uri ng Tagasagot Ukol sa Antas ng Kasanayan ng mga Mag-aaral sa Ikaanim Na Baitang

Mga Kasanayan	Guro		Dalubhasa	
	Antas	Katumbas	Antas	Katumbas
A. Ponemang Segmental:				
1. Patinig	2.39	LHM	1.92	LHM
2. Katinig	2.95	M	3.07	M
3. Diptongo	2.43	LHM	2.67	M
4. Klaster/Kambal Katinig	2.82	M	2.73	M
B. Ponemang Suprasegmental:				
1. Intonasyon	2.90	M	2.70	M
2. Paghintong	3.20	M	3.25	M
3. Haba ng Patinig	3.47	M	3.20	M
4. Diin	3.48	M	2.80	M
Kabuuan	23.64	---	22.34	---
Tamtamang Antas	2.96	M	2.79	M
Natuos ng Halaga ng t	0.810		$\alpha = .05$	
Kritikal ng halaga ng t	2.145		$df = 14$	
Ebalwasyon	Hindi mahalaga			
Desisyon	Tanggapin ang ipotesis			

Katumpakan ng mga kagamitang Pam-pagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika

Ang bahaging ito ay tumatalakay sa pagbabalido ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika. Tatlong kriterya pamvalidasyon ang kasangkot dito: katumpakan ng kayarian, katumpakan ng kaanyuan at katumpakan ng nilalaman.

Katumpakan ng Nilalaman. Sa Talahanayan 14 ay mababatid na ang dalawang uri ng tagasagot sa pag-aaral na ito, ang mga guro at dalubhasa sa wika ay parehong “malakas na sumasang-ayon”. Sa katumpakan ng mga kagamitan ng grand weighted mean na 4.53 at 4.56 para sa mga guro at dalubhasa sa wika.

Talahanayan 14

Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino ayon sa Nilalaman

Kayarian	Taga-sagot	Rating Scale						Weighted Mean	Interpretasyon
		5 (MS)	4 (S)	3 (WK)	2 (DS)	1 (MD)	Total		
1. Sumasaklaw ng mga ponolohikal na kayarian na tiyakan para sa grado at yaong nakitang mahirap	Guro	(55) 11	(16) 4	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(71) 15	4.73	MS
	Dalubhasa	(25) 5	(16) 1	(3) 1	(0) 0	(0) 0	(44) 10	4.40	S
2. Naglaan ng iba ibang ehersisyo at pagsasanay ng mga konsepto at mga kasanayan.	Guro	(40) 8	(28) 7	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(68) 15	4.53	MS
	Dalubhasa	(25) 5	(20) 5	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(45) 10	4.50	S
3. Naglaan para mapaunlad, matuto ang iba't ibang tunog.	Guro	(50) 10	(12) 3	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(68) 0	4.53	MS
	Dalubhasa	(35) 7	(12) 3	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(47) 10	4.70	MS
4. Sumasaklaw ng mga kagamitan na angkop, kawiliwili, pangkasahukuyan at kompleto.	Guro	(35) 7	(32) 8	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(67) 15	4.47	S
	Dalubhasa	(25) 5	(16) 4	(3) 1	(0) 0	(0) 0	(44) 10	4.40	S
5. Sumasaklaw ng mga kagamitan para patuloy ang kawilihan at sariling pag-aaral ng mag-aaral	Guro	(40) 8	(20) 2	(6) 0	(0) 0	(0) 0	(66) 10	4.40	S
	Dalubhasa	(40) 8	(8) 2	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(48) 10	4.80	MS

Talahanayan 14 karugtong

Kayarian	Taga-sagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pre- tasyon
		5 (MS)	4 (S)	3 (WK)	2 (DS)	1 (MD)	Total		
Kabuuang	Guro	(220) 44	(108) 27	(12) 4	(0) 0	(0) 0	(340) 75		
	Dalub- hasa	(150) 30	(72) 18	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(228) 50		
Grand Weighted Mean	Guro							4.53	MS
	Dalub- hasa							4.56	MS

Legend:	4.51 - 5.00	-	Malakas na Sumasang-ayon	(MS)
	3.51 - 4.50	-	Sumasang-ayon	(S)
	2.51 - 3.50	-	Walang Katiyakan	(WK)
	1.51 - 2.50	-	Di Sumasang-ayon	(DS)
	1.00 - 1.50	-	Malakas na Di sumasang-ayon	(MD)

Sa panig ng guro, ang “sumasaklaw” ng mga ponolohikal na kayarian na tiyakan para sa grado at yaong nakitang mahirap “ang nakakuha ng pinakamtaas na weighted mean na 4.73 na may katumbas na antas na malakas na sumasang-ayon”. Samantala, ang “sumasaklaw” ng mga kagamitang para patuloy ang kawilihan at sariling pag-aaral ng mag-aaral” naman ang nakakuha ng pinakamababang weighted mean na 4.40 na may katumbas na antas na “sumasang-ayon”.

Katumpakan ng Kayarian. Ang Talahanayan 15 ay naghahayag ng mga persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ukol sa katumpakan ng mga

kagamitang pampagtuturo ayon sa kayarian nito. Mula sa naturang talahanayan ay mababatid na ang dalawang uri ng tagasagot ay parehong “malakas na.

Talahanayan 15

Katumpakan ng mga kagamitang Pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino ayon sa Kayarian

Kayarian	Taga-sagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pre- tasyon
		5 (MS)	4 (S)	3 (WK)	2 (DS)	1 (MD)	Total		
1. Ang mga nagawang kagamitan ay talagang sadyang kagamitang pampagtuturo	Guro	(50) 10	(20) 5	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(70) 15	4.67	MS
	Dalub- hasa	(35) 7	(12) 3	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(47) 10	4.70	MS
2. Mayroon bokabularyo at wika na mauunawaan ang mga pinatamaang mag-aaral.	Guro	(35) 7	(20) 5	(9) 3	(0) 0	(0) 0	(64) 15	4.27	S
	Dalub- hasa	(25) 6	(20) 4	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(45) 10	4.50	S
3. Naglalaman ng mga kagamitan na nakapaglalarawan na angkop at may itinuturo.	Guro	(50) 10	(12) 3	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(68) 15	4.53	MS
	Dalub- hasa	(30) 6	(16) 4	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(46) 10	4.60	MS
4. Nagbibigay ng mga panuto na madaling maintindihan at masunod.	Guro	(50) 10	(16) 4	(3) 1	(0) 0	(0) 0	(69) 15	4.00	MS
	Dalub- hasa	(45) 9	(4) 1	(3) 1	(0) 0	(0) 0	(52) 11	4.73	MS
5. Naglalahad ng mga bago at hindi kilalang kagamitan na di-nagbabago makatwiran na paraan	Guro	(50) 10	(12) 3	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(68) 15	4.53	MS
	Dalub- hasa	(25) 5	(20) 5	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(45) 10	4.50	S

Talahanayan 15 karugtong

Kayarian	Taga-sagot	Rating Scale						Weigh- ted Mean	Inter- pre- tasyon
		5 (MS)	4 (S)	3 (WK)	2 (DS)	1 (MD)	Total		
Kaburuan	Guro	(235) 47	(80) 20	(24) 8			(339) 75		
	Dalub- hasa	(160) 32	(72) 18	(3) 1			(235) 51		
Grand Weighted Mean	Guro							4.52	MS
	Dalub- hasa							4.61	MS

Legend:	4.51 - 5.00	-	Malakas na Sumasang-ayon	(MS)
	3.51 - 4.50	-	Sumasang-ayon	(S)
	2.51 - 3.50	-	Walang Katiyakan	(WK)
	1.51 - 2.50	-	Di Sumasang-ayon	(DS)
	1.00 - 1.50	-	Malakas na Di sumasang-ayon	(MD)

sumasang-ayon” ukol dito. Ito ay mababatid sa pamamagitan ng grand weighted mean na 4.52 at 4.61 para sa mga guro at dalubhasa sa wika.

Sa panig ng mga guro, ang “mga nagawang kagamitan ay talagang sadyang kagamitang pampagtuturo “ang nakakuha ng mga pinakamataas na weighted mean na 4.67 na may katumbas na antas na “malakas na sumasang-ayon”. Samantala, ang “mayroong vokabularyo at wika na mauunawaan ng mga pinatamaang mag-aaral “ang nakakuha ng may pinakamababang weighted mean na 4.27 na may katumbas na antas na “sumasang-ayon”.

Sa panig ng mga dalubhasa sa wika, “ang mga nagawang kagamitan ay talagang sadyang kagamitang pampagtuturo “rin ang nakakuha ng may

pinakamataas na weighted mean na 4.2 na may katumbas na antas “malakas na sumasang-ayon”. Samantala, ang “mayroong vokabularyo at wika na mauunawaan ng mga pinatamaang mag-aaral” at “naglalahad ng mga bago at hindi kilalang kagamitan na di nagbabago makatwiran na paraan” ay parehong nakakuha ng may pinakamababang weighted mean na 4.50 na may katumbas na antas na sumasang-ayon”.

Katumpakan sa Kaanyuan. Mula sa Talahanayan 16 ay matutunghayan na ang mga guro ay “sumasang-ayon” sa katumpakan ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa kaanyuan sa pamamagitan ng grand weighted mean na 4.40, samantalang ang mga dalubhasa sa wika ay “malakas na sumasang-ayon” dito na ipinakikita sa pamamagitan ng grand weighted mean na 4.80.

Para sa mga guro, ang “Page layout ay natatanggap” ang binigyan nila ng may pinakamataas na weighted mean na 4.53 na may katumbas na antas na “malakas na sumasang-ayon”, samantala ang ibang indikkeytor ay binigyan nila ng may katumbas na antas na “sumasang-ayon” kung saan ang “pormularyo” ng ginamit ay maginhawa at mapang-unawa” ang binigyan ng may pinakamababang weighted mean na 4.27 na may katumbas na antas na “sumasang-ayon”.

Para naman sa mga dalubhasa sa wika, lahat ng mga indikkeytor para sa katumpakan ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa kaanyuan ay binigyan nila

Talahanayan 16

Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino ayon sa Kaanyuan

Kayarian	Taga-sagot	Rating Scale						Weighted Mean	Interpretasyon
		5 (MS)	4 (S)	3 (WK)	2 (DS)	1 (MD)	Total		
1. Ang mga kagamitan ay kagamitang pampagtuturo at hindi anupaman	Guro	(40) 8	(20) 5	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(66) 15	4.40	S
	Dalubhasa	(50) 10	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(50) 10	5.00	MS
2. Ang mga aralin ay nakaayos nang may pagkasunod-sunod	Guro	(40) 8	(20) 5	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(66) 15	4.40	S
	Dalubhasa	(40) 8	(8) 2	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(48) 10	4.80	MS
3. "Page lay out" ay natatanggap	Guro	(50) 10	(12) 3	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(68) 15	4.53	MS
	Dalubhasa	(40) 8	(8) 2	(0) 0	(0) 0	(0) 0	(48) 10	4.80	MS
4. Ang pormularyo na ginamit ay maginhawa at mapang-unawa	Guro	(35) 7	(20) 5	(9) 3	(0) 0	(0) 0	(64) 15	4.27	S
	Dalubhasa	(40) 8	(8) 2	(3) 1	(0) 0	(0) 0	(48) 10	4.80	MS
5. Ang imprenta ay ayos.	Guro	(40) 8	(20) 5	(6) 2	(0) 0	(0) 0	(66) 15	4.40	S
	Dalubhasa	(35) 7	(8) 2	(3) 1	(0) 0	(0) 0	(46) 10	4.60	MS
Kabuuhan	Guro	(205) 41	(92) 23	(33) 11			(330) 75		
	Dalubhasa	(205) 41	(32) 8	(3) 1			(240) 50		
Grand Weighted Mean	Guro							4.40	S
	Dalubhasa							4.80	MS
Legend:		4.51 - 5.00	-	Malakas na Sumasang-ayon			(MS)		
		3.51 - 4.50	-	Sumasang-ayon			(S)		
		2.51 - 3.50	-	Walang Katiyakan			(WK)		
		1.51 - 2.50	-	Di Sumasang-ayon			(DS)		
		1.00 - 1.50	-	Malakas na Di sumasang-ayon			(MD)		

ng katumbas na antas na “malakas sa sumasang-ayon”. Kung saan ang “ang mga kagamitan ay kung tingnan ay kagamitang pampagtuturo at hindi ano pa man”.

Ang binigyan ng may pinakamataas na weighted mean na 5.00 at ang “ang pag-imprenta ay ayos” naman ang binigyan ng may pinakamababang weighted mean na 4.60.

Paghahambing ng mga Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika Ukol sa Katumpakan ng mga Kagamitang Pagtuturo

Ang Talahanayan 17 ay nagpapahayag ng balangkas ng paghahambing ng mga persepsyon ng dalawang uri ng tagasagot sa pag-aaral na ito ukol sa katumpakan ng mga kagamitang pagtuturo.

Katumpakan sa Nilalaman. Mula sa Talahanayan 17 ay mababatid na ang mga tinuos na halaga ng t na 0.356 ay napatunayang mas mababa kaysa sa kritikal na halaga ng t na 2.306 sa .05 level of significance at df 8. Ito ay nagpapatunay ng walang mahalagang kaibhan sa pagitan ng dalawang persepsyon. Ito ang naging saligan upang ang epotesis ay tanggapin.

Katumpakan sa Kayarian. Mula pa rin sa Talahanayan 17 ay mababatid sa paghahambing ng mga persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika, ang natuos na halaga ng t ay 1.078 sa .05 level of significance df 8. Ang natuos na

Talahanayan 17

Ang Talahanayang t sa Paghahambing ng mga Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika ayon sa Katumpakan ng mga kagamitang Pagtuturo.

Kriterya Pangbalidasyon	Halaga ng t		Ebalwasyon	Desisyon
	Natuos	Kritikal		
1. Katumpakan sa Nilalaman	0.306	2.306	Hindi Mahalaga	Tanggapin ang epotesis
2. Katumpakan sa Kayarian	1.078	2.306	Hindi Mahalaga	Tanggapin ang epotesis
3. Katumpakan sa Kaanyuan	5.303	2.306	Mahalaga	Tanggihan ang epotesis

halagang ito ay napatunayang mas mababa kaysa sa kritikal na halaga ng t 2.306. Ito ay nagpapahiwatig nang walang mahalagang kaibhan sa pagitan ng persepsyon ng dalawang grupo ng tagasagot. Dahilan dito ang ipotesis ay tinanggap.

Katumpakan sa kaanyuan. Ayon naman sa paghahambing ng persepsyon ng dalawang grupo ng tagasagot ayon sa katumpakan sa kaanyuan ng mga kagamitang pampagtuturo, ay mababatid mula sa Talahanayan 17 na ang tinuos na halaga ng t na 5.303 ay nagkataong mas mahigit kaysa sa halagang kritikal ng t na 2.306 sa .05 lebel ng significance at sa df 8. Ito ay nagpapahiwatig na mayroon mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng dalawang persepsyon. Dahil dito ang

ipotesis na nagsasaad nang walang pagkakaiba sa pagitang ng dalawang persepsyon ay tinanggihan. Ito ay nagpapahiwatig na ang dalawang grupo ng tagasagot ay may kanya kanyang panukat na sinusunod na hindi nagkatugma sa isa't isa.

Mga Suliranin ng mga Gurong
Nagtuturo ng Filipino sa
Pagtuturo sa mga Mag-aaral
Sa Ikaanim na Baitang

Ang bahaging ito ay tumatalakay sa mga suliraning kinakaharap ng mga guro sa pagtuturo ng Filipino sa ikaanim na baiting. Sa Talahanayan 18 ay matutunghayan ang balangkas ng mga nakalap na mga suliraning kinakaharap ng mga guro. Mula sa naturang talahanayan, ang mga suliranin ng mga guro ayon sa dami ng mga gurong kumakaharap dito ay: (1) Kahulugan ng mga mag-aaral ng batayang kaalaman sa Filipino; (2) Kahirapan sa pagbigkas; (3) Kawalan ng aklatang pampaaralan na pagkukunan ng mga sanggunian; (4) kakulangan ng kawilihan ng mga guro sa pagtuturo ng Filipino; (5) kawalan ng kakayahan ng mga bata sa sariling pagpapahayag sa wika; (6) kakulangan ng tiyak na batayang aklat para sa paksang araling Filipino; (7) kawalan ng pagkakataon ng paggamit ng napag-aralan sa Filipino; (8) kakulangan ng mga talatinigang Filipino; (9) Kakulangan ng talasalitaang kapwa mga mag-aaral at mga guro; (10) kakulangan ng pagtaguyod ng mga magulang sa kanilang mga anak upang

Talahanayan 18

Mga Suliranin Natagpuan sa Pagtuturo ng Filipino

Mga Suliranin	Bilang ng Gurong may Suliranin	Rank
1.Kakulangan ng mga mag-aaral ng batayang kaalaman sa Filipino	23	1
2.Kahirapan sa pagbigkas	22	2
3.Kawalan ng aklatang pampaaralan na pagkukunan ng mga sanggunian	21	3
4.Kakulangan ng kawilihan ng guro sa pagtuturo ng Filipino.	20	4
5.Kawalan ng kakayahan ng mga bata sa sariling pagpapahayag sa wika.	19	5
6.Kakulangan ng tiyak na magbatayang aklat para sa paksang araling Filipino.	18	6
7.Kawalan ng pagkakataon ng paggamit ng napag-aralan sa Filipino.	17	7
8.Kakulangan ng mga talatinigang Filipino.	16	8
9.Kakulangan ng talasalitaang kapwa mga mag-aaral at mga guro.	15	9
10.Kakulangan ng pagtaguyod ng mga magulang sa kanilang mga anak upang pag-aralan ang Filipino.	14	10
11.Karahirapan sa Balarila.	10	11
12.Kakulangan ng kawilihan ng mga mag-aaral sa paksang-araling Filipino.	9	12.5

Talahanayan 18 karugtong

Mga Suliranin	Bilang ng Gurong may Suliranin	Rank
13.Kaiklian ng panahong iniuukol para sa pagtuturo ng paksang araling Filipino	9	12.5
14.Kawalan ng sapat na kaalaman ng guro ukol sa paksang itinuturo.	8	14

pag-aralan ang Filipino; (11) kahirapan sa balarila; at (11) kakulangan ng kawilihan ng mga mag-aaral sa paksang-araling Filipino; (13) kaiklian ng panahong iniuukol para sa pagtuturo ng paksang-araling Filipino; 14) kawalan ng sapat na kaalaman ng guro ukol sa paksang itinuturo.

Ang mga nabanggit na mga suliranin ay hadlang sa pagkatuto ng mga mag-aaral sa ponolohikal na mga aralin datapwa't nangangailangang bigyan pansin nang sa gayong maitaas ang antas ng kaalaman ng mga ito.

Kabanata 5

LAGOM NG MGA KINALABASAN, KONKLUSYON AT REKOMENDASYON

Ang kabanatang ito ay naglalahad ng nilagom na mga resulta, konklusyon at rekomendasyon batay sa kinalabasan ng pananaliksik na ito.

Lagom ng Kinalabasan

Sa pamamagitan ng mga instrumentong ginamit at angkop na gamit pang-istadistika, narito ang mga pangunahing kinalabasan;

1. Ang tipikal na mga mag-aaral sa ikaanim na baitang na kasangkot sa pag-aaral ay may katamtamang edad na 12.40 na taon na may standard deviation na 1.11, na karamihan ay mga babae na kung saan ang mga magulang nila ay may katamtamang kita PhP1,775.28 na nakatuntong sa intermedya na masasabing mga “functional literate” o nakakapagbasa at nakakapagsulat ng simpling mensahe kalakip ang pagbibilang ng numero. Ang tipikal na mag-aaral sa ikaanim na baitang din ay may katamtamang antas nsa nakuha sa Filipino na 83.05 na may standard deviation na 4.19. Karamihan sa kanila ay nakatira sa mga barangay.

2. Ang tipikal na mga gurong tagasagot ay may tamtamang edad na 44.53 taong gulang na may standard deviation na 11.56 na kung saan ang karamihan sa kanila ay nakapatapos ng BSEED. Nabigyang puwang din sila na makadalo sa

mga salingkurang pagsasanay sa iba't-ibang level; may 3.80 taong paglilingkod bilang guro na may standard deviation na 1.90 at pawing mga regular.

3. Ang tamtamang antas ng kasanayan sa Filipino ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay 70.05.

4. Ayon sa mga guro, ang antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay tinaya na may kabuuang tinuos na tamtaman 3.06 at may katumbas na antas na “magaling”.

5. Ayon sa mga dalubhasa, ang antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay tinaya sa pangkalahatang kabuuang tamtaman na may 2.76 at may katumbas na antas na “magaling”.

6. Ang mga kasanayang ponolohikal na tinayang lubhang mahirap para sa mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay patinig, diptonggo, intonasyon at diin.

7. Sa paghahambing ng mga persepsyon ng dalawang uri ng tagasagot ukol sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral ay walang mahalagang pagkakaiba.

8. Ang mga guro at mga dalubhasa sa wika ay parehong “malakas na sumasang-ayon” sa katumpakan ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa nilalaman at kayarian nito.

9. Sa katumpakan ng mga kagamitan ayon sa kaanyuan ang mga guro ay “sumasang-ayon” samantalang ang mga dalubhasa ay “malakas na sumasang-ayon” din.

10. Walang mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng persepyon ng mga guro at dalubhasa ukol sa katumpakan ng mga kagamitang pampagtuturo ayon sa nilalaman at kayarian.

11. Sa katumpakan ng mga kagamitan ayon sa kaanyuan; mayroon mahalagang kaibhan ay namamagitan sa persepsyon ng mga guro at dalubhasa.

12. May suliraning kinakaharap ang mga guro sa pagtuturo na nangangailangan ng pansin sa Filipino na nagiging sanhi ng hindi pagiging epektibo ng pagkatuto ng mga mag-aaral.

Mga Konklusyon

Batay sa nabanggit na mga pangunahing lagom ng kinalabasan, ang sumusunod na konklusyon ay nabuo:

1. Ang mga mag-aaral ay nasa tamang edad para sa ikaanim na baitang na mayroong sigasig sa pag-aaral bagama't sila ay nakatira sa mga barangay. Samantala, ang mga guro sa ikaanim na baitang ay mga kwalipikado para sa kani-kanilang posisyon bilang tagapagturo batay sa kanilang profile.

2. Ang mga mag-aaral ay may kahinaan sa pagkatuto sa asignaturang Filipino batay sa antas ng kanilang kakayahan.

3. Ang mga mag-aaral sa ikaanim na baitang ay may sapat na kakayahan sa Filipino kung sila ay tinuturuan sa tulong ng mga kagamitang pampagtuturo.

4. Ang mga guro sa Filipino ay may sapat na kwalipikasyon sa pagtuturo ng asignaturang Filipino para sa ikaanim na baitang.

5. Walang mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng persepsyon ng dalawang uri ng tagasagot ukol sa antas ng kasanayan ng mga mag-aaral sa Filipino. Ito ay nagpapahiwatig na ang dalawang tagasagot ay parehong nakataya ng mga kasanayang ponolohikal na lubhang mahirap para sa kanila.

6. Ang mga kasanayang patinig, diptonggo, intonasyon at diin ay ang mga natayang lubhang ang mga kasanayan ay hindi natamo ng mga bata at mahirap para sa mag-aaral kung kaya't ang mga ito ay nararapat linangin.

7. Walang mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ukol sa katumpakan sa nilalaman at kayarian.

8. Mayroong mahalagang pagkakaiba sa pagitan ng persepsyon ng mga guro at dalubhasa sa wika ukol sa katumpakan ng mga kagamitang pampagtuturo sa kaanyuan.

9. Ang mga kagamitang pampagtuturo ay tumpak at angkop para sa mga mag-aaral sa ikaanim na baitang.

10. Ang mga guro ay may mga suliraning kinakaharap sa pagtuturo sa Filipino subalit ang mga ito ay kayang lutasin.

Mga Rekomendasyon

Mula sa mga nagawang konklusyon, ang mananaliksik ay matibay na nagmumungkahi ng mga sumusunod.

1. Ang mga guro sa Filipino ay dapat himukin na makapagtapos ng MA sa Filipino upang ang antas ng kanilang pagtuturo ay mapataas.
2. Dapat linangin ang mga natayang kasanayan na lubhang mahirap sa pamamagitan ng paggawa ng mga kagamitang pampagtuturo.
3. Ang mga kagamitang pampagtuturo ay dapat mabuo upang matugunan ang suliraning ito.
4. Upang lubusang mapatunayan ang katumpakan nito, maaari ring magsagawa ng pag-aaral sa ibang larangan ng wika.
5. Kawangis na pag-aaral ay maaaring isagawa bilang panubaybay na pag-aaral.
6. Ang mga nadevelop na mga kagamitang pampagtuturo ay kailangan gamitin sa pagtuturo upang mapatunayan ang bisa nito.

Kabanata 6

MGA KAGAMITANG PAMPAGTUTURO SA PONOLOHIYA

Panimula

Ang pananalita ay napakahalagang kaugnay sa pagbasa at ng isang wika. Ang isang bata ay natututong magsalita bago siya matututong bumasa at sumulat. Ang pakikipagtalastasan ay nagiging epektibo lamang kung ipinahahayag ang sarili nang bihasa. Ang kagamitang pampagtuturong ito ay inihanda upang maipagpatuloy ang pagtuturo sa mga bata at ang mga kasanayang pasalita na kinakailangan nila sa pakikipagtalastasan ay mapabuti at mapaunlad.

Ang mga aralin sa kagamitang ito ay binuo upang maganyak ang mga mag-aaral sa pagpapaunlad ng kanilang pananalita at bilang mga kagamitang pandagdag dahil sa kakulangan ng mga ito sa ating mga paaralan at gayon din ang kakulangan nila sa mga pagsasanay o eksposyur.

Mga Layunin

Layunin ng kagamitang ito ang sumusunod:

1. Makabigkas nang wasto sa iba't-ibang tunog.
2. Makapagbigay ng iba-ibang lakas ng pagsasalita sa pamamagitan ng paggamit ng diin at hinto.

3. Makasunod sa wastong intonasyon para sa produksyon ng iba-ibang uri ng pagsasanay na pasalita.

Paghahanda ng mga Kagamitang
Pampagtuturo

Ang paghahanda ng mga kagamitang pampagtuturo na matatagpuan sa pag-aaral na ito ay batay sa mga kasanayang ponolohikal na natuklasan at resulta bilang offshoot ng pag-aaral. Binubuo ito ng dalawampung (20) aralin na inhanda mismo ng mananaliksik. Inilahad ito ayon sa pagkasunod-sunod sa pagtuturo sa mga silid-aralan. Ito ay hango sa mga sanggunian at ang iba ay orihinal na binuo ng mananaliksik.

Pinag-uri-uri o pinagpangkat-pangkat ang mga ito sa dalawang klasipikasyon: (1) ponemang segmental at (2) ponemang supra-segmental. Ang ponemang segmental ay hinati sa apat: (1) bokoyds; (2) kontoyds; (3) diptonggo, at (4) kambal katinig. Ang supra-segmental naman ay hinati sa tatlong pangkat: (1) diin; (2) intonasyon, at (3) paghinto o juncture.

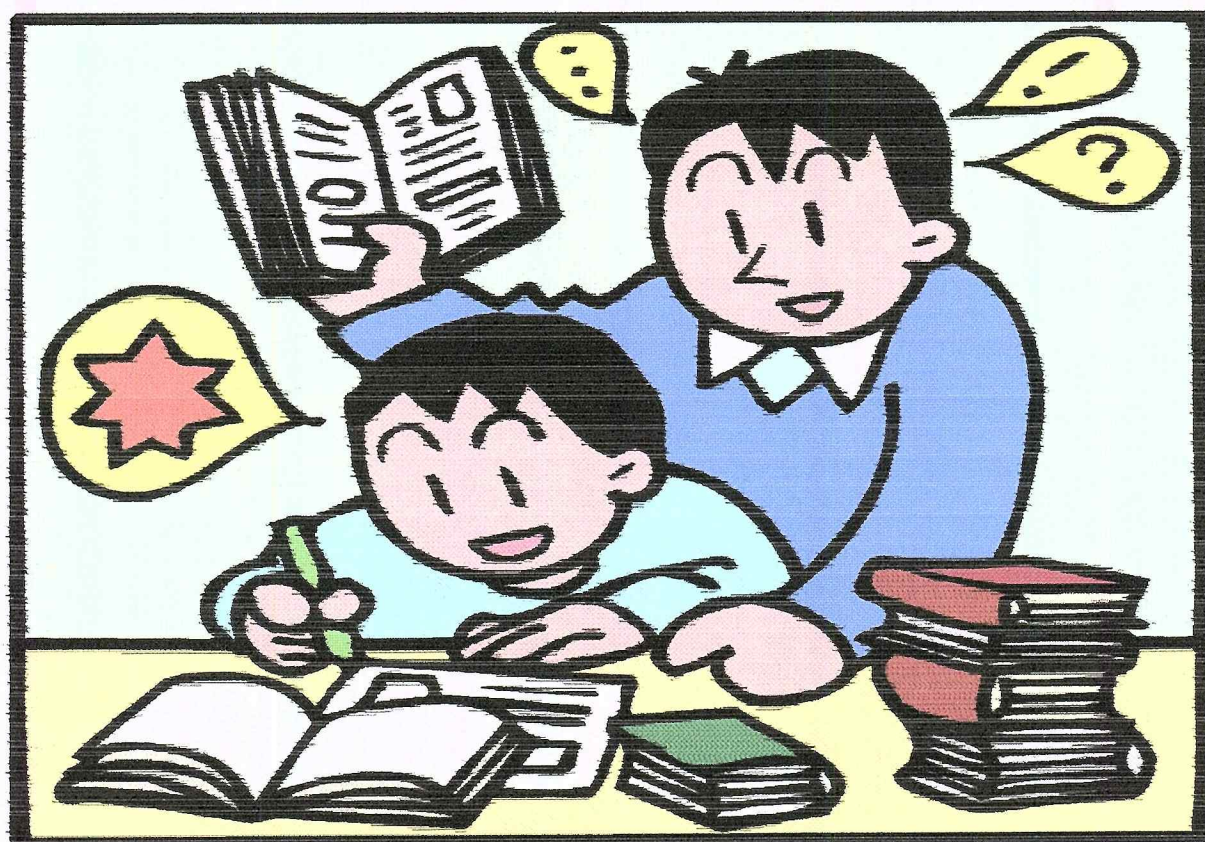
MGA BANGHAY ARALIN

SA PAGTUTURO NG

FILIPINO

SA

IKAANIM NA BAITANG

ARALIN BLG. 1**I. Mga Layunin:**

- a. Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may simulang tunog na /A/, /a/.
- b. Nakikilala ang tunog /A/, /a/.

II. Paksang-Aralin:

- a. Paksa: Pagbigkas sa tunog /A/, /a/.

Pagkilala sa /A/, /a/.

- b. PELC. I 2.1.3

- c. Mga kagamitan: plaskard na may titik A, a;

Mga bagay na ang pangalan ay nagsisimula sa A, a at mga
Larawan.

III. Pamamaraan:

- a. Panimulang gawain

1. Pagtsek ng takdang-aralin

2. Balik-aral: "Ano ang napag-aralan ninyo kahapon?"

- b. Panlinang na gawain:

1. Pagganyak: Iparinig at ipabigkas ang tula, Ang Aking Alaga

Ang Aking Alaga

Ako ay may alaga
Asong mataba;
Araw-araw ay kasama,
Araw-araw ay kalaro.

Aso kong alaga
Ay palaging malinis;
Alaga kong mabuti
Kasama kong palagi.

Itanong sa mga bata ang simulang tunog ng bawat taludtod o linya sa maikling tula.

2. Paglalahad:

Ipakikita ng grupo ang mga bagay tulad ng: asin, asukal, alambre, abaniko, atis, abokado, at ampalaya.

Itanong sa mga bata:

“Anu-ano ang mga pangalan ng mga bagay na ipinakita?”

“Ano ang simulang tunog ng bawat pangalan ng mga bagay na ipinakita?”

Ipakita ang plaskard ng titik A, a.

Itanong sa mga bata ang tanong ng ipinakitang titik A, a.

3. Paglalapat:

a. Pagbigayin ang mga bata ng mga ngalang nagsisimula sa tunog

/A/, /a/.

- b. Ipakita ang larawan ng tindahan na may panindang abaniko, atis, abokado, apa at isang aso ng tindera na nakabantay.
- c. Itanong: "Anu-ano ang inyong nakikita na paninda sa tindahan na ang ngalan ay nagsisimula sa A, a?"

Ipabigkas ang mga ngalan ng bawat salita.

4. Pagsasanay:

Panuto: Bigkasin ang ngalan ng bawat larawan. Isulat ang simulang tunog ng bawat larawan.

1.	3.	5.
2.	4.	

Panuto: Salungguhitan ang mga salitang may tunog na A, a.

- 6. upo, petsay, kalabasa, ripolyo
- 7. lola, lolo, ipis, basket
- 8. upo, inom, tubig, awit
- 9. Ana, lapis, ibig, loro
- 10. iyo, purok, aklat, baso

IV. Gawaing-Bahay:

Maggupit o gumuhit ng mga larawan na may tunog /A/, /a/.

ARALIN BLG. 2**I. Mga Layunin:**

1. Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may tunog /E/, /e/.
2. Nakikilala ang tunog at anyo ng titik /E/, /e/.

II. Paksang-Aralin:**A. Paksa:**

- a. Pagbigkas sa tunog /E/, /e/.

Pagkilala sa tunog at anyo ng titik E, e.

- b. PELC. II. 2.1.3

- c. Mga kagamitan:

1. Mga bagay na nagsisimula ng tunog /E/, /e/: elisi, eroplano, o mga pangalan ng tao na nagsisimula sa tunog E, e.

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral:

Mga bata natatandaan pa ba ninyo ang ating napag-aralan kahapon?

Anong tunog ang napag-aralan natin? (Sasabihin ng mga bata ang tungkol sa napag-aralang tunog).

Ipasabi sa mga bata ang simulang tunog ng bawat larawan na ipinakikita. (aklat, aso, atis, araw, abaniko)

Itanong: “Sa anong tunog nagsisiumula ang pangalan ng bawat larawan?” (Sasabihin ng mga bata na tunog na /A/, /a/.

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

Ipakita ang larawan ng isang batang lalaki at batang babae.

Sabihin ang pangalan ng batang babae, si Emma at ang batang lalaki ay si Eric.

Pag-usapan ang tungkol sa larawan.

2. Paglalahad:

Ngayong umaga, pag-aaralan natin ang tunog na /E/, /e/. Iparinig ang diyalogo ng dalawang bata:

Eric: “Hoy! Emma. Halika at maglaro tayo.”

Emma: “Salamat, Eric. Pero inuutusan ako.”

Eric: “Sino? Ng Ate Eba mo ba?”
“Sige, mamaya na lang tao mag laro nitong aking elisi.”

Emma: “Oo.”

Itanong: “Ano ang pangalan ng batang lalaki?”

“Ano ang pangalan ng batang babae?”

“Ano ang bagong laruan ni Eric?”

“Sino ang pangalan ng ate ni Emma?”

Isulat ang mga pangalan na sinabi ng mga bata sa pisara. Ipabigkas ang simulang tunog.

Eric

Eba

Emma

elisi

Ipakita ang plaskard /E/, /e/. Bigkasin ang tunog.

3. Paglalapat:

Magpakita ng mga bagay o larawan na may tunog E, e. Ipabigkas sa mga bata ang ngalan ng bawat larawan.

Itanong: “Anong simulang tunog ang pangalan ng bawat larawan?”

Papagbigayin ang mga bata ng mga pangalan na may tunog /E/, /e/.

Halimbawa: Ester, Ela, Evelyn, eroplano, ekis, elepante.

4. Pagsasanay:

Bilugan ang mga salitang may tunog na E, e.

1. Eda, ubo, elisi, atis.
2. bintana, papel, Dado, espada.
3. baba, Estela, babae, dada.
4. eleybeytor, empanada, apa, Emma.

5. bibe, ekis, Eric, ampaw.

IV. Pagtataya:

Panuto: Lagyan ng ekis ang salitang may tunog E, e.

1. tala, ale, apa, bibe.
2. elisi, ate, tuta, Ebe.
3. Esing, mama, dede, apa.
4. papel, atis, aba, bao.
5. Adora, araw, Estong, apoy.
6. mesa, tasa, tama, seda.
7. bato, sobre, basa, isda.
8. tao, kuya, petsa, pinto.
9. lapis, pako, yelo, oras.
10. katre, ganda, guro, puto.

V. Gawaing-Bahay:

Maggupit ng mga larawan na may tunog /E/, /e/. Idikit ito sa malinis na papel.

ARALIN BLG. 3**I. Mga Layunin:**

1. Nabibigkas nang wasto ang tunog /O/, /o/.
2. Nakikilala ang hugis at anyo ng O at o.

II. Paksang-Aralin:**A. Paksa:**

- a. Pagbigkas sa tunog /O/, /o/.

Pagkilala sa tunog O, o.

- b. PELC. VI. 2.1.3

- c. Mga kagamitan:

1. Plaskard ng O, o.; mga larawan o tunay na bagay na may tunog O, o.

III. Pamamaraan:**A. Panimilang Gawain:**

1. Pagtsek sa takdang-aralin.

2. Balik-Aral:

Balik-aralan ang mga tunog ng /A/, /a/, at /E/, /e/.

Pakinggan ang simulang tunog ng sumusunod na salita.

“Anu-ano ang simulang tunog ang napakinggan ninyo?”

apa	Amor
Alita	Eric
Elda	elisi
Astir	Esko
Atis	eroplano

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

“Mga bata, gusto pa ba ninyong matuto ng pagbigkas ng iba pang tunog?”

“Handa na ba kayo?”

2. Paglalahad:

“Kung gayon, pag-aaralan natin ngayon ay ang tunog /O/, /o/.

Maglagay ng iba’t ibang bagay sa mesa tulad ng okra, orasan, oto-Otohan, tabo, at toyo.

Itanong: “Alin-alin sa mga bagay na nasa inyong harapan ang may Simulang /O/ ang pangalan?”

“Alin-alin ang mga tunog /O/ sa hulihan?”

Isulat sa pisara ang sagot ng mga bata.

Halimbawa: okra, oto-otohan, tabo, toyo

Ipabigkas sa mga bata ang simulang tunog at ang hulihang tunog.

3. Paglalapat:

Papagbigayin ang mga bata ng mga ngalan na may simulang tunog /O/ at may tunog /O/ sa hulihan.

Itanong: "Sa anong tunog mayroon ang mga salita?"

Ipabasa sa flaskard ang nakasulat na O.

4. Pagsasanay:

Salungguhitan ang mga titik O, o sa mga salita.

1. 7 pito	4. tao
2. 8 walo	5. okra
3. kuko	

IV. Pagtataya:

Panuto: Ibigay ang simulang tunog at huling tunog ng sumusunod.

Isulat ang nawawalang tunog sa patlang.

1. ___kra	6. but___
2. ___to	7. pit___
3. wal___	8. l__b__

4. bas ____ 9. pus ____
5. as ____ 10. las ____

V. Gawaing-Bahay:

Panuto: Isulat ang nawawalang titik para mabuo ang mga salita:

1. - ul ____
2. - up ____
3. - u __ d
4. - as ____
5. - bas ____

ARALIN BLG. 4

I. Mga Layunin:

1. Mabigkas nang wasto ang mga salitang may tunog na /o/ at /u/.
2. Makilala ang pagkaiba ng tunog na /o/ at /u/.

II. Paksang Aralin:

- a. Paksa: Pagbigkas ng /o/ at /u/.
- b. PELC. I. 2.1.3
- c. Mga kagamitan: Larawan, tsart, flaskards

III. Pamamaraan:

A. Panimulang Gawain:

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral:

Basahin ang sumusunod na mga salita:

Eda	elisi	Estila
espada	elebeytor	Esing
Emma	Eric	Estela

“Anong tunog nagsisimula ang mga salita?”

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

Magpapakita ng mga larawan.

Sasabihin ng mga bata kung ano ang nasa larawan.

“Anong tunog ang napakikinggan ninyo?”

2. Paglalahad:

“Ngayon, pag-aaralan natin ang tunog na /o/ at /u/ at ang kaibhan nito.”

“Babasahin ng guro ang sumusunod na mga salita bilang pagmomodelo.”

boto	-	buto	balot	-	balut
toyo	-	tuyo	bola	-	bula
pusa	-	poso	polo	-	pulo

Ipakita ang flaskard na may titik o at u.

“Anong tunog mayroon ang mga salita?”

Ipabasa ulit ang mga salita sa mga bata.

3. Paglalapat:

Tingnan ang mga tugma sa tsart.

Piliin ang mga salita na may o at u.

Isulat sa pisara at ipabasa ito sa mga bata.

Pag-usapan ang kaibhan ng o at u. “Paano binibigkas ang o at u?”

Basahin ulit ang mga salitang may /o/ at may /u/.

4. Pagsasanay:

Panuto: Bilugan ang mga salitang may tunog na o at u.

1. puno, sapa, buko, araw
2. lalaki, lata, pusa, letra
3. aba, kuto, kama, bote
4. isda, hanap, dating, pasa
5. eroplano, mesa, upuan, bugtong

IV. Pagtataya:

Panuto: Bigkasin ang sumusunod na mga salita.

Isa-isang bibigkas ang mga bata.

1. munti	6. bola
2. upo	7. utos
3. buti	8. bote
4. tuyoy	9. mayroon
5. sulo	10. suot

V. Takdang Gawain:

Sumulat ng sampung salitang may tunog na /o/ at may tunog na /u/.

ARALIN BLG. 5

I. Layunin: Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may /e/i at o/u.

II. Paksang Aralin:

A. Paksa: Mga salitang e/i at o/u.

B. PELC 2.1

C. Kagamitan: Larawan, tsart, flaskards

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang-aralin.

2. Balik-aral:

Ipabasa ang mga salita na may tunog /a/.

Halimbawa:

aso	abaka	maamo	puna
abokado	araro	batang masipag	

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

Ipakita ang larawan ng mga hayop at sasakyan. Ipasulat ang pangalan ng bawat larawan sa pisara.

Halimbawa:

ibon	barko	elepante	unggoy
eroplano	baboy	sisiw	uwak

2. Paglalahad:

Tawagin ang pansin ng mga bata sa mga salitang nakasulat sa pisara.

Lagyan ng guhit ang titik /e/, /o/ at /i/ at /u/ sa bawat salita. Bigkasin ang mga salita at ipapansin ang pagkaiba ng tunog na /e/ at /i/ at /o/ sa /u/.

Itanong ang pagkakaiba ng bigkas /e/ sa /i/, at /o/ sa /u/. (Ang tunog na /e/ at /o/ ay malambot; ang tunog samantalang ang tunog na /i/ at /u/ ay matigas.)

3. Paglalapat:

Iparinig sa mga bata ang sumusunod na tugmang nakasulat sa tsart.

- a. Masinop na bata itong, si Nena
Mga gamit inaayos niya
Laging malinis ang kanyang mesa
Sa tuwi-tuwina.
- b. Ang batang si Isko
Matigas ang ulo

Laging nasasama

Sa lahat ng dako.

Ipabigkas ang unang tugma. Ipabigay ang mga salitang may tunog na /e/ at /i/. Ipabigkas ang ikalawang tugma. Ipabigay ang mga salitang may tunog na /o/ at /u/.

4. Pagsasanay:

Bigkasin nang wasto ang mga salitang may tunog na /e/ at /i/ at /o/ at /u/ na nakasulat sa pisara.

tila - - - - - tila	botas - - - - - butas
binta - - - - - benta	boto - - - - - buto
misa - - - - - misa	oso - - - - - uso
hito - - - - - heto	poso - - - - - pusa
siko - - - - - seko	tobo - - - - - tubo

IV. Pagtataya:

Panuto: Piliin at bigkasin ang tamang salita sa loob ng panaklong na may kaugnayan sa larawan na mesa.

1. (a. mesa b. misa)
2. (a. silya b. Selya)
3. (a. poso b. puno)

4. (a. bola b. bula)

5. (a. opo b. upo)

V. Takdang Gawain:

Panuto: Sumulat ng limang salitang may tunog na /e/ at /i/, at /o/ at /u/. (5 salita sa bawat tunog)

Tunog na /e/

1.

2.

3.

4.

5.

Tunog na /i/

1.

2.

3.

4.

5.

Tunog na /o/

1.

2.

3.

4.

5.

Tunog na /u/

1.

2.

3.

4.

5.

ARALIN BLG. 6**I. Mga Layunin:**

1. Nabibigkas nang wastong tunog ang bawat titik ng Alfabetong Filipino.
2. Natutukoy ang wastong tunog ng titik /T/, /t/ sa simula ng mga salita o sa hulihan ng mga salita sa tulong ng mga larawan.

II. Paksang-Aralin:**A. Paksa:**

- a. Pagbigkas ng wastong tunog ng /T/, /t/.
- b. PELC. VI 2.1-4.3
- c. Mga kagamitan:
 1. Flaskard ng katinig T, t.
 2. Mga larawan.

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral:

Tanong ng guro: “Ano ang napag-aralan natin kahapon?”

“Balik aralan natin ang mga tunog ng mga patinig.”

“Ipakita ang flaskard na may a, e, i, o, at u.

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak

Ilan ang titik ng alpabetong Filipino? Ilang ang patinig? Ilan ang katinig? Gusto ba ninyong ipagpatuloy ang pag-aaral ng mga katinig?

2. Paglalahad:

Magpakita ng mga larawan na may tunog na /T/.

Halimbawa: tasa, tapa, talaba, taba.

Ipasabi sa mga bata ang ngalan ng bawat larawan. Isulat ang mga pangalan sa pisara.

Sabihin: “Ang mga pangalan ng bawat larawan ay nagsisimula sa katinig /t/.”

Ipaulit ang tunog na /t/ sa mga bata. (pangkatan, isa-isa)

3. Paglalapat:

Bigkasin ang mga pangalan ng bawat larawan. Piliin ang simulang tunog ng pangalan sa bawat larawan.

1. - a, b, e, t.

2. - t, l, a, b.

3. - e, i, l, t.

4. - t, o, a, e.

5. - l, t, e, b.

4. Pagsasanay:

Panuto: Bilugan ang salitang may tunog /t/ sa pangkat ng mga salita.

1. baba, paa, tao, haba
2. mama, mata, baha, laba
3. tanod, kapa, mapa, bala
4. ilaw, tama, lala, sama
5. basa, labada, maalat, masama

IV. Pagtataya:

Panuto: Ikahon ang salitang may katulad na tunog ng nasa unahan.

1. malata	-	ilaga, pasa, lata, ilog
2. taga	-	pala, baba, nanay, taba
3. mataba	-	dalag, ita, gasa, pasa
4. bata	-	tata, iba, bao, nasa
5. tasa	-	tala, abo, babae, kaka

V. Takdang-Aralin

Panuto: Sumulat ng limang salita na may t.

ARALIN BLG. 7

I. Layunin: Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may diptonggo.

II. Paksang-Aralin:

A. Paksa: Pagbigkas ng mga salitang may diptonggo.

B. PELC 2.2

C. Mga Kagamitan: Mga larawan, tsart, at flashcards.

III. Pamamaraan:

A. Panimulang Gawain:

1. Pagtsek ng takdang-aralin.

2. Balik-aral/Pagsasanay:

“Anu-ano ang pagkakaiba ng bigkas ng titik /e/ sa /i/? ng titik /o/ sa /u/? Ano kaya ang magiging tunog /i/ bigkas nito?

Halimbawa:

$i + w = iw$

$u + y = uy$

$o + y = oy$

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

“Magpakita ng larawan tulad ng kalabaw, sisiw, apoy at kahoy.

Ipabigay at ipasulat sa pisara ang ngalan ng bawat nasa larawan.

Kalabaw

apoy

sisiw

baboy

2. Paglalahad:

“Ngayon ang pag-aaralan natin ay ang mg tunog sa hulihan ng mga salitang isinulat sa pisara.”

“Anong tunog ang nalilikha sa hulihan ng bawat salita.

/aw/ /iw/ /oy/ /ay/

Ilahad: Ang salitang nagtatapos sa ay, iw, oy at aw ay mga salitang diptonggo.

3. Paglalapat:

Ipakita ang tsart ng mga salitang may diptonggo. Ipabigkas sa mga bata at bigyan diin ang tunog /aw/, /iw/, /ay/, at /oy/ sa bawat salita.

ampaw	bitiw	tinapay	apoy
sitaw	agiw	sabay	penoy
inihaw	giliw	sakay	langoy
matakaw	aliw	tulay	daloy

Ipabasa sa mga bata ang sumusunod na tula. Piliin at bigkasin ang mga salitang may diptonggo sa tula.

Munti Naming Bahay

Munti naming bahay

Ay mahal kong tunay

Si Ate't si Inay dito namumuhay

Si Kuya't si Itay dito namumuhay
Paligid ay makahoy
May bayabas at kasoy
Sa batis ay patuloy
Ang tuig sa pagdaloy
Ang hangin malamig ang simoy.

4. Pagsasanay:

Panuto: Bigkasin at piliin sa bawat pangkat ang salitang may diptonggo.

1. galak, gapak, galaw
2. batis, baril, baliw
3. tulak, tulay, tulad
4. panday, pandesal, pala
5. litaw, libangan, lapat

IV. Pagtataya:

Panuto: Basahin ang kuwento at salungguhitan ang mga salitang may diptonggo.

"Sa isang puno ng kahoy na malapit sa bahay ni Mang Andoy may nakatirang mag-anak na ibon. Isang araw may natanaw na hinog na saging ang mag-anak na ibon sa loob ng bahay ni Mang Andoy.

Ibig ng mag-anak na ibon ang hinog na saging ngunit mahigpit na nakabantay ang asong si Bantay.”

V. Takdang Gawain:

Sumulat ng limang salitang may diptonggong tulad ng aw, iy, ay, oy, iw, uy, ey. Gamitin din ito sa mga pangungusap.

ARALIN BLG. 8**I. Mga Layunin:**

1. Makabigkas nang mahusay ng mga salitang nagtataglay ng mga diptonggong aw at ay.

II. Paksang Aralin:**A. Paksa:**

- a. Mga salitang may diptonggong aw at ay.

- b. MLC. 3.2.3

“Tugma” Bb. Yolanda Villa, Brosyur Ponolohiya ng Pilipino at
Pagpapabuti ng Pagbigkas d. 28

- c. Kagamitan: Tsart

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral:

Balik aralan ang aralin kahapon. Magbigay ng halimbawa ng isang kambal-katinig. Ang mga bata ay magbibigay ng halimbawa ng mga salita na may kambal-katinig.

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

“Sino sa inyo ang nakapunta na sa tindahan? Ano ang ginawa ninyo sa tindahan? Bumili ba kayo ng mga gulay? Anu-anong gulay ang binili ninyo?”

2. Pag-alis ng sagabal:

“Bago natin ipagpatuloy ang ating aralin, pag-aralan muna natin ang mga salitang hindi ninyo naiintindihan.”

Dito maaaring gamitin ng guro ang sumusunod na mga salita sa pangungusap upang maintindihan ng mga bata.

minsan, luntian, sariwa, balitaw

3. Paglalahad:

“Ngayong umaga, pag-aaralan natin ang mga salita na may diptonggong aw at ay.”

Ipabasa ang tugma na nasa tsart sa isang bata.

Minsan isang araw
Bumili si Nanay
Ng sitaw at bataw
Luntian ang kulay.

Ang biniling sitaw
Sariwa ngang tunay
Masarap ang sabaw
Ng nilutong gulay.

Dahil sa pagkauhaw
 Ni Inday na kuyay
 Hinigop ang sabaw
 Nagsayaw ang Balitaw.

4. Talakayan:

Pag-uusapan ang tungkol sa tugma sa pamamagitan ng mga tanong.

Itanong: "Sino ang bumili ng gulay isang araw?"

"Anong gulay ang binili niya?" - sitaw at bataw

"Ano ang ginawa sa binili niyang gulay?"

Sagot: niluto nang may sabaw.

"Alin ang sariwa?" - ang biniling sitaw

"Ano ang ginawa ni Inday nang siya'y mauhaw?"

Sagot: hinigop ang sabaw.

Ipasulat ang mga sagot sa pisara.

Ipabasa ang mga salita sa pisara.

5. Paglalapat:

Panuto: Bigkasin ang sumusunod na mga salita.

Anong diptonggong mayroon ang sumusunod na mga salita?

Isulat sa puwang.

1. sabaw	-	_____
2. bahay	-	_____
3. tunay	-	_____

4. balitaw - _____
5. nanay - _____

6. Pagsasanay:

Panuto: Basahin ang sumusunod na mga salita. Salungguhitan ang salitang may diptonggong aw o ay.

1. atay, kahoy, aliw-iw, pusod
2. masarap, bahay, takbo, tama
3. sabaw, tayo, agimat, aklat
4. nanay, ate, lolo, kuya
5. masarap, mabuti, tanglaw, dagat

IV. Pagtataya:

Panuto: Basahin ang sumusunod na mga pangungusap. Piliin ang mga salita na may diptonggong /aw/ at /ay/. Isulat sa inyong sagutang papel.

1. Ang kalabaw ay nasa bukid.
2. Ang nanay ay naglalaba sa ilog.
3. Gumagalaw ang maysakit na baka.
4. Masarap kainin ang malunggay.
5. Ang anak ay tanglaw ng mga magulang.

V. Takdang Aralin:

Panuto: Sumulat ng limang salitang may diptonggong /aw/ at limang salitang may diptonggong /ay/.

ARALIN BLG. 9

I. Mga Layunin:

1. Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may tunog na diptonggo /ay/.
2. Nakikilala at nababasa ang mga salita na may pantig ay.

II. Paksang Aralin:

A. Paksa:

- a. Salitang may diptonggong tunog /ay/
- b. MLC. VI. 3.2.3
- c. Mga kagamitan:
 1. Mga larawan ng mga salitang may tunog /ay/.
 2. Flaskard.

III. Pamamaraan:

A. Panimulang Gawain:

1. Pagtsek ng takdang aralin.
2. Balik-aral:

Balik-aralan ang mga salitang magkatulad and tunog. Itaas and isang daliri kung parehas ng tunog ang pares ng salitang maririnig. Kung hindi magkatulad itaas ang dalawang daliri.

1. alahas – balbas
2. sumunod – nalunod
3. dala – sumunod
4. luglog – luklok
5. gulok – sulok

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

“Mga bata, nakakita na ba kayo ng isang salita na may pantig na ay?

Marami ba? Saan ninyo ‘yan nakita?”

2. Paglalahad:

“Ngayon pag-aaralan natin ang mga salitang may tunog /ay/.”

Hatiin ang klase sa dalawang pangkat. Ang pangkat na maunang makasagot sa alinmang tanong, ang siya lamang bibigyan ng puntos.

1. Saan nakatira ang mag-anak? (bahay)
2. Anong bahagi ng katawan ang ginagamit sa pagsulat? (kamay)
3. Ano ang lumalabas s iyong bibig? (laway)
4. Ano ang iyong kailangan kapag ikaw ay naiinitan? (pamaypay)
5. Ano ang kailangan ng katawan bukod sa gatas at itlog? (tinapay)

Tanong: “Anong tunog ang nasa hulihan ng mga salita?”

Tunog /ay/.

“Ang mga salitang may tunog /ay/ ay mga salitang may diptonggong ay.”

3. Paglalapat:

Ipasabi sa mga bata ang ngalan ng mga bagay na ipinakita. Ano ang huling tunog ng mga salita?

1. (Larawan ng bahay)

2. (Larawan ng kamay)

3. (Larawan ng tinapay)

4. (Larawan ng tatay)

5. (Larawan ng nanay)

Ipabigkas ang mga salitang may tunog /ay/.

sakay

tatay

atay

panay

nanay

sabay

inakay

bahay

anay

4. Pagsasanay:

Panuto: Hanapin ang salitang may tunog /ay/ sa pangkat ng mga salita.

Guhitan ito.

1. ampaw, bahay, okoy, damit
2. baboy, sitaw, aliw, kamay
3. inakay, daloy, elisi, apoy
4. kahoy, ama, sakay, ina
5. tinapay, ilaw, batak, aliw

IV. Pagtataya:

Panuto: Bigkasin ang ngalan ng bawat larawan. Guhitan ang nawawalang pantig sa loob ng panaklong.

1. - tinap___ (oy, ey, ay)
2. - kam___ (ey, ay, oy)
3. - nan___ (ay, oy, ey)
4. - tat___ (ey, ay, oy)

5. _____ - inak____ (ay, ey, oy)

V. Gawaing Bahay:

Panuto: Maggupit ng mga larawan na may tunog /ay/ sa hulihan.

ARALIN BLG. 10

I. Layunin: Nababasa nang wasto ang mga salitang may diptonggo.

II. Paksang Aralin:

- a. Paksa: Mga salitang may diptonggo
- b. Sanggunian: Ponolohiyang Filipino
- c. Mga kagamitan: Tsart, flaskards

III. Pamamaraan:

A. Panimulang –Gawain:

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral/Pagsasanay:

kabuhayan	sawsawan	babuyan
gulayan	kakahuyan	gulayan
umaaliw	magiliw	agaw

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

Pag-usapan ang kahalagahan ng paghahanapbuhay at pagkain sa buhay ng mga tao. Itanong:

- a. Anu-anong hanap-buhay mayroon ang iyong Nanay at Tatay?

b. Anu-anong pagkain ang nakukuha natin sa ating palibot o kapaligiran?

c. Nakatutulong ba ito sa ating pamumuhay? Papaano?

Ipakita ang larawan ng iba't-ibang uri ng hanap-buhay ng mga tao. Pag-usapan ito.

2. Paglalahad:

Basahin ang kuwento na nasa tsart.

Ipaliwanag na ang kuwentong babasahin ay tungkol sa iba't-ibang hanap-buhay ng tao.

Ipaalam/Ipaliwanag kung bakit may mga taong maganda ang puwesto sa kanilang gawain/trabaho at ang iba naman mahirap ang kabuhayan.

Pag-aalis ng sagabal:

1. puwesto
2. puwang
3. tanggapan
4. bag

3. Paglalapat:

Ipabasa ang mga pamantayan sa pagbasa nang tahimik bago basahin ang kuwento. Ipabasa nang tahimik ang kuwento. Itanong ang mga sumusunod:

- a. Papano nabubuhay ang mga tao?
- b. Anu-ano ang iba't-ibang hanap-buhay?
- c. Anu-ano ang mga hanapbuhay ng mga taong hindi nakapag-aral o mangmang?
- d. Ano naman ang karaniwang hanap-buhay ng mga taong nakapag-aral?
- e. Ano ang dapat gawin kung kulang ang ating kita o sahod?
- f. Dapat ba tayong gumawa ng masama?

Piliin at isulat sa iyong papel ang mga salitang diptonggo na nasa kuwentong inyong binasa.

4. Pagsasanay:

Piliin at basahin ang mga salitang may diptonggo sa bawat hanay.

a. alay	atis	bagay	ahas
b. baywang	baitang	baka	baluktot
c. sayaw	saya	siya	saliw
d. kahon	dahon	kahoy	amoy
e. reyna	rehas	relo	riyan

IV. Pagtataya:

Panuto: Basahin nang tahimik at isulat ang mga salitang may diptonggo.

1. lumangoy tahanan bawal baitang

2. tahimik	mangangahoy	babuyan	tanggapan
3. magsasaka	pagod	maganda	puwesto
4. panaghoy	pagkain	dagat	gulayan
5. pawis	hirap	batingaw	ginhawa

V. Takdang-Gawain:

Sumulat ng mga salitang may diptonggo na:

aw	Iw	oy	uy	ay
1.	1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.	3.
4.	4.	4.	4.	4.
5.	5.	5.	5.	5.

ARALIN BLG. 11**I. Mga Layunin:**

1. Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may kambal-katinig o klaster.

II. Paksang Aralin:**A. Paksa:**

- a. Mga salitang may kambal-katinig o klaster.

MLC. VI. 3.2.1

- b. Sanggunian: Pag-unlad sa Pagbasa, pp. 76-77.

- c. Mga Kagamitan: Mga larawan, tsart.

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang aralin.

2. Balik-aral:

“Balik-aralan natin ang mga kambal-katinig na napag-aralan na.”

“Anu-anong kambal-katinig ang napag-aralan na?”

Sagot: by, br, kr at kl

“Anong kambal-katinig mayroon ang mga salitang ito?”

1. braso br

2. krokis kr

3. klase	kl
4. byolin	by
5. brabo	br

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

“Mga bata, mayroon ba kayong nakita sa aklat na magkasunod na katinig? Ang mga iyon ay makikita sa unahan at sa hulihan ng salita.”

“Gusto ba ninyong malaman kung ano pa ang iba pang magkasunod na katinig sa isang salita?”

2. Paglalahad:

“Ngayon, pag-aaralan natin ang iba pang katinig na magkasunod maliban sa napag-aralan na natin.”

Ipakita ang mga larawan tulad ng plorera, globo, klase at dyaryo.

Ipabigay ang pangalan ng bawat larawang ipinakita sa klase.

Halimbawa: plorera, globo, dyet, plasa.

Itanong ang mga sumusunod:

- a. Anu-ano ang mga titik sa simula ng bawat salita?

pl, gl, dy, atbp.

Ipasuri ang mga salita na nasa tsart o sa pisara.

Ipabigkas ang mga nasabing salita at ipaulit ang pagbigkas na binibigyang diin ang tunog ng mga salitang may salungguhit.

<u>klase</u>	<u>blusa</u>	<u>prutas</u>	<u>tsinelas</u>
<u>gripo</u>	<u>globo</u>	<u>grava</u>	<u>kwadro</u>

Ipabigkas na muli sa mga bata ang mga salitang may salungguhit.

Itanong kung anu-anong mga titik ang may salungguhit sa bawat salitang kanilang binasa. (kl, lb, gl, pr, ts, at kw)

Ilahad ang araling kambal-katinig. Ipaliwanag na ang mga salitang nabanggit na sinalungguhitan ang mga naunang dalawang titik ay mga kambal-katinig o klaster.

3. Paglalapat:

Panuto: Bumuo ng mga salitang may kambal-katinig. Tingnan ang mga larawan. Itala ang mga salitang mabubuo sa pisara.

1. (Larawan ng dyaryo) dy _____ dyaryo
2. (Larawan ng trumpo) tr _____ trumpo
3. (Larawan ng byulin) by _____ byulin
4. (Larawan ng plantsa) pl _____ plantsa
5. (Larawang ng gripo) gr _____ gripo

4. Pagsasanay:

Panuto: Basahin ang sumusunod na diyalogo. Pansinin ang mga kambal-katinig na matatagpuan dito.

Garry: Kuya Rudy, kanino po ang jyep na iyan?

Kuya Rudy: Sa kompanyang pinapasukan ko. Ginamit ko para ihatid and bago naming manedyer sa opisina.

Garry: Maganda at magara at mukhang matibay at ibang klase ang dyep na iyon, Kuya Rudy.

Kuya Rudy: Oo, iyan ang bagong modelo na nakalathala sa mga dyaryo.

Itanong: “Anu-ano ang mga salitang may kambal-katinig?”

IV. Pagtataya:

Panuto: Bigkasin at piliin ang salitang may kambal-katinig sa bawat bilang.

1. prito	papaya	payong	payag
2. palaka	pari	preno	pareho
3. baha	baka	bahay	brutsa
4. tahi	trahe	tula	tala
5. pluma	payong	pamana	pako

V. Gawaing Bahay:

Panuto: Sumulat ng tig-5 salitang may kambal-katinig sa bawat bilang:

<u>gl</u>	<u>kr</u>	<u>ts</u>	<u>pr</u>
1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.
4.	4.	4.	4.
5.	5.	5.	5.

ARALIN BLG. 12

I. Layunin: Nababasa nang mabilis ang mga salitang may klaster o kambal-katinig.

II. Paksang-Aralin:

- A. Paksa: Mga katinig o klaster
- B. Sanggunian: Panimulang Linggwistika ni Santiago
- C. Kagamitan: Flaskards, mga larawan

III. Pamamaraan:

A. Panimulang-Gawain:

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral/Pagsasanay:

Ipabasa ang mga salita na nasa flaskards at ipagamit ito sa pangungusap. Ipapansin ang mga salitang may kambal-katinig o klaster.

A. tren	trak	prente	kwadro
presko	grupo	premyo	plantsa
groto	Bruto	prima	tripulante

B. Si Prima ay may dalang plantsa.

Si Bruto ay nakapulot ng malaking brilyante.

Pagkakalooban ng malaking premyo ang sinumang sumali sa programa ng pamahalaan.

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

Pagpapakita ng mga larawan.

Tanong: "Ano ang isang mahalagang bagay na hindi kailangang bilhin ngunit napakamahalaga sa atin?"

2. Paglalahad:

Ipababasa ang kuwento sa tsart.

Tanong: "Bakit maituturing na isang kaibigan ang hangin?"

Ipaalaala ang mga pamantayan sa pagbasa nang tahimik.

Ipabasa nang tahimik ang kuwento.

Talakayin ang kuwentong binasa sa pamamagitan ng mga tanong.

1. Bakit maituturing na kaibigan ang hangin?

2. Paano natin mapahalagahan ang likas na kayamanan tulad ng araw, hangin at ulan?

3. Paglalapat:

Hanapin at basahin ang mga salitang may kambal-katinig sa kuwentong binasa.

Halimbawa:

hangin

saranggola

trumpo

pisngi

sanga

bubungan

4. Pagsasanay:

Basahin nang wasto at mabilis ang mga sumusunod na nga salita.

1. trono

6. trahe

2. presko

7. premyo

3. klase

8. klaro

4. groto

9. globo

5. braso

10. bra

IV. Pagtataya:

Panuto: Salungguhitan ang kambal-katinig na nasa mga salita.

1. trak

6. trumpo

2. prino

7. prutas

3. klabo

8. klab

4. gripo

9. gwapo

5. bruha

10. brilyante

V. Takdang-Aralin:

Panuto: Sumulat at gamitin sa pangungusap ang mga sumusunod na salita.

- a. krayola
- b. prito
- c. tsiko
- d. blusa
- e. klinika

ARALIN BLG. 13

I. Layunin: Makikilala at mabibigkas ang mga salitang may wastong diin.

II. Paksang Aralin:

- a. Paksa: Pagkilala at pagbigkas ng mga salitang may wastong diin.
- b. MLC. VI 3.1.2
- c. Mga kagamitan: Flaskards, tsart, atbp.

III. Pamamaraan:

A. Panimulang Gawain:

- 1. Pagtsek ng takdang-aralin.
- 2. Balik-aral:

“Natatandaan pa ba ninyo ang ating aralin tungkol sa mga salitang may diin sa una at huling pantig?”

“Saan ba dapat ilagay ang diin sa salitang aso; halimbawa: ‘*Ang aking aso ay kumakain.*’?”

“Isa pang halimbawa: ‘*Makapal ang asó sa nasunog na plastik.*’”

B. Panlinang na Gawain:

- 1. Pagganyak:

“Gusto ba ninyong malaman kung saan dapat ilagay ang diin sa isang salita at ang wastong bigkas nito?”

2. Paglalahad:

“Ngayon pag-aralan natin ang mga diin sa isang salita sa pamamagitan ng paggamit sa pangungusap.”

Basahin ang sumusunod na pangungusap:

1. Kumakalam ang aking tiyan.

a. Gutom na ako.

b. Ang gutom ko.

2. Walang makain noong panahon ng Hapon kaya maraming namatay.

a. Namatay sa gutom.

b. Gutom na gutom ako.

Pagtalakay ng sumusunod.

“Sabihin ang titik ng pangungusap na may pinakamalapit na kaugnayan sa pangyayaring nauuna.”

Sagot: Titik a

“Saan dapat ilagay ang diin?”

Sagot: Sa ikalawang pantig ng salitang gutom.

“Sa ikalawang pangungusap?”

Sagot: Titik a. Ang diin ay dapat ilagay sa unang pantig ng salitang gutom.

3. Paglalapat:

Panuto: Babasahin ng guro ang sumusunod na pangungusap. Sabinin ang titik ng pangungusap na kaugnay ng pangyayaring nauuna.

1. Halos naging uling ang inihaw na isda.
 - a. Sunog ang isda.
 - b. Isda ang sunog.
 - c. Sunog ang isda.
2. Laganap ang apoy sa paligid.
 - a. May sunog sa pook na iyon.
 - b. May sunog sa pook na iyon. Maraming sunog doon.
3. Gulagulanit ang damit at nagpapalimos si Aling Hule.
 - a. Maralita ang buhay ni Aling Hule.
 - b. Maralita ang kanyang buhay.
 - c. Buhay si Aling Hule.
4. Malakas tumalon ang isda sa buslo.
 - a. Buhay ang isda.

b. Buhay ang isda.

c. Ang buhay ng isda.

IV. Pagtataya:

Panuto: Sabihin ang bilang na hanay na kinabibilangan ng salita.

1. Siya ay namatay sa gutom.
2. Sunog ang sinaing.
3. Mapanganib ang sunog.
4. Mahirap ang buhay ngayon.
5. Buhay na larawan ng kanyang ina ang batang iyan.

Bigkasin ang mga salita.

- a. unang hanay
- b. ikalawang hanay
- c. tapatan
- d. dula-dulaan

V. Takdang Aralin

Pag-aralan ang dula-dulaan sa tsart. Isasadula ito ninyo. Kailangan mabigkas ang mga salita nang may wastong diin.

Pedro : Ano, kumusta ang buhay ninyo ngayon?

Jose : Ito buhay pa sa awa ng Diyos.

Pedro : Naku! Sunog na palang lahat ang mga bahay dito.

Jose : Oo nasunog kagabi. Napakalaking sunog.

Pedro : Maaaring magutom ang mga nasunugan.

Jose : Talaga, gutom na gutom nga kami. Hindi pa kami nag-aalmusal hanggang ngayon.

ARALIN BLG. 14

I. Layunin: Nakabibigkas nang wasto ang mga salitang may wastong diing malumay.

II. Paksang Aralin:

- A. Paksa: Wastong bigkas ng mga salitang malumay
- B. Sanggunian: Wikang Sarili 5, p. 40.
- C. Mga kagamitan: Plaskards, tsart, aklat

III. Pamamaraan:

A-1. Pagsasanay: Pabasahin ang mga bata ng salita sa flaskards

umaga	bakuran	pintuan	pangalan
marami	babae	dalaga	marahan

2. Balik-aral:

“Anu-ano ang ibat-ibang uri ng bigkas?”

B-1. Pagganyak:

- a. Pagpapakita ng larawan ng guro.
- b. Pag-uusap tungkol sa larawang ipinakita.

2. Paglalahad:

“Ngayon ay pag-aaralan natin ang wastong bigkas ng diing malumay.”

(Ipakikita ng guro ang tsart na naglalaman ng ibat-ibang salita.)

3. Pagtatalakay:

Ipaliliwanag ng guro kung paano binibigkas ang mga salitang malumay.

(Ito ay gawain ng guro at mga bata. Babasahin ng guro at pagkatapos ay ang mga bata.)

Pagsasanay: (Pagbigkas ng guro-mga bata)

maganda	maayos	malalaman
malamyos	makikita	hahanapin
talaan	mamamayan	pamahalaan
gawain	kawanihan	sayawan

4. Paglalahat:

Ang salitang malumay ay binibigkas nang banayad. Ang mga ito ay hindi ginagamitan ng tuldik.

5. Paglalahat:

“Paano binibigkas ang mga salitang malumay?”

IV. Pagtataya:

Panuto: Bigkasin nang wasto ang mga salitang nasa diing malumay. Isa-isang tatawagin ang mga bata para sa pagbigkas.

1. tahanan	6. pamahalaan
2. nakilala	7. tawiran
3. paaralan	8. pagamutan
4. naiwan	9. naririto
5. napansin	10. susuklayin

V. Gawaing Bahay:

Sumulat ng sampung salitang nasa malumay. Gamitin ang bawat salita sa pangungusap.

ARALIN BLG. 15**I. Mga Layunin:**

1. Nabibigkas nang wasto ang mga salitang may diin sa una at huling pantig.

II. Paksang Aralin:

- a. Paksa: Pagkilala ng mga salitang may diin sa una at huling pantig.
- b. MLC. I-3-3.1.1; Grade VI
- c. Mga kagamitan: Tugma, tsart, larawan

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang aralin. Babasahin ang mga salitang iisa ang baybay ngunit magkakaiba ang diin.
2. Balik-aral.

Babasahin ang mga salitang iisa ang baybay ngunit magkaiba ang diin.

B. Panlinang na Gawain:**1. Pagganyak:**

“Nakatagpo na ba kayo sa inyong pagbabasa ng mga salitang may diin sa una at sa huling pantig?”

Sagot: Hindi pa po.

“Gusto ninyo malaman?”

Opo

2. Paglalahad:

Ipabibigkas ang mga salita na may kasamang larawan.

aso	-	asó
pito	-	pitó
balot	-	balót
puno	-	punô

“Saan ang diin ng unang hanay?” sa unang pantig.

“Saan ang diin sa ikalawang hanay?” sa huling pantig.

Basahin ng guro ang mga salitang nasa pisara unang hanay, ikalawang hanay, pahalang.

1. aso	1. puno	1. pito	1. balot
2. aso	2. puno	2. pito	2. balot
3. aso	3. puno	3. pito	3. balot

Basahin at ipaulit sa mga bata sa gayon ding pagkakasunud-sunod.

Ipabasa sa mga bata ang mga salita.

3. Paglalapat:

Sa bahaging ito, maaari ding gumamit ng isang laro.

Ang sumusunod na mga salita ay maaaring nasa pisara o tsart.

Ako ay magbibigay ng tatlong salita. Sabihin ang numero na magkatulad ang tunog.

1. aso	2. pino	3. pito	1. balot
2. aso	2. puno	2. pito	2. balot
3. aso	3. puno	3. pito	4. balot

4. Pagsasanay:

Panuto: Makinig nang mabuti. Babasahin ng guro ang tugma.

Pagkatapos sagutin ang sumusunod na mga tanong. Isulat ang sagot sa inyong papel.

1. Ilan ang iyong aso?
2. Bakit nagtakbo?
3. Saan tumakbo?
4. Anong mayroon sa puno?
5. Ang buslo ay puno ng ano?

Sagutin ang sumusunod ayon sa tugma.

Saan ang diin ng pito? aso? puno? buslo? balot? bilat?

IV. Pagtataya:

Panuto: Basahin ang tugma nang wastong diin sa una o huling pantig.

V. Takdang Gawain: Sumulat ng limang salita na ang diin ay nasa unahan.

Limang salita na ang diin ay nasa huling pantig.

ARALIN BLG. 16

I. Mga Layunin:

1. Makikilala at mabibigkas ang paimpit at walang impit na tunog ng mga salita.

II. Paksang Aralin:

- A. Paksa: Mga salitang paimpit at walang impit
- B. MLC. VI 3.3.1.2
- C. Mga kagamitan: Tsart, larawan, flashcards

III. Pamamaraan:

A. Panlinang na Gawain:

1. Pagtsek ng takdang-aralin
2. Balik-aral:

“Ano ang napag-aralan natin kahapon? Ano ang posisyon ng bibig kung binibigkas ang titik O? Ano ang posisyon ng bibig kung binibigkas ang titik U?

Basahin ang sumusunod na mga salita nang wasto.

puso	peso	dugo	tao
tunay	lolo	lola	upo
gusto	munti	tuyo	bula

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

Magpakita ng mga larawan. Ipasabi sa mga bata kung anu-ano ang mga nasa larawan.

2. Paglalahad:

“Ngayon pag-aaralan natin ang mga salitang paimpit at walang impit.”

Babasahin ng guro ang mga larawan habang ang mga bata ay nakikinig nang mabuti.

Isusulat sa pisara ang mga salitang ito:

paso	upo	suso	bula
------	-----	------	------

Bibigkasin ng guro ang mga salita habang ang mga bata ay nakikinig.

Bibigkas ang guro at gagayahin ng mga bata.

Bibigkasin ng mga bata at ang guro ay makikinig.

Gagawa ang guro ng kamalian sa pagbigkas. Susuriin ng mga bata ang mga maling bigkas.

Halimbawa:

paso	suso
upo	lobo

Mali ang guro sa lobo, dapat bula.

3. Paglalapat:

Panuto: Bibigkasin ng guro ang mga salita. Sasabihin ng mga bata ang di kabilang sa pangkat.

1. suso,	bula,	baso,	tuyo
2. pako,	dila,	gawi,	baso
3. tapa,	hita,	luha,	kaka
4. dampa,	kubo,	pasa,	pasa
5. ginto,	kapwa,	seda,	kuha

IV. Pagtataya:

Panuto: Lagyan ng x ang salitang di kabilang sa pangkat.

1. puso,	baso,	suso,	dama
2. upo,	bola,	bula,	puto
3. tasa,	damo,	bag,	sako
4. rito,	hito,	basa,	bola
5. dala,	pusa,	bula,	upo

V. Takdang Gawain:

Maghanap ng isang tugma, bugtong, o salawikaing may mga salitang paimpit at walang impit na mga salita.

ARALIN BLG. 17

I. Layunin: Nakababasa nang may wastong intonasyon ang mga pangungusap na padamdang at patanong.

II. Paksang Aralin:

A. Paksa: Pagbasa nang may wastong entonasyon sa mga pangungusap na padamdang at patanong.

B. Sanggunian: Wikang Sarili 5 pahina –
Diwang Makabansa 5 pp.

C. Mga kagamitan: Flashcards, tsart, aklat

III. Pamamaraan:

A-1. Pagsasanay: Pagpapabasa sa mga bata ng mga pangungusap sa flashcards.

- Kailan ka dumating?
- Saan mo inilagay ang aklat ko?
- Aray! ang sakit mong mangurot.
- Naku! ang bata mahuhulog.

2. Balik-aral:

“Ano ang intonasyon sa pagbasa ng mga pangungusap na pasalaysay?”

“Ano ang bantas na inilagay sa hulihan ng pangungusap?”

B-1. Pagganyak:

- a. Pagpapakita ng larawan ng guro ng isang batang nahuhulog sa upuan.
- b. Pag-uusap tungkol sa larawang ipinakita ng guro.

2. Paglalahad:

“Ngayon ay pag-aaralan din natin ang wastong pagbasa nang may wastong entonasyon pataas gaya ng pangungusap na padamdam at patanong.” (Ilalahad ng guro ang tsart)

3. Pagtalakay:

Ipaliliwanag ng guro kung papaano babasahin nang may wastong entonasyon ang mga pangungusap na padamdam at patanong. Ito ay gawain ng guro at mga bata. Babasahin ng guro at pagkatapos ay ang mga bata.

Pagsasanay sa pagbigkas:

- a. Saan ka nanggaling?
- b. Kailan ka ba magbabago?
- c. Ano ang pangalan mo?
- d. Naku! bakit mo binasag ang plorera ko.
- e. Aray! Sumasakit na naman ang tiyan ko.

4. Paglalahat:

Ang mga pangungusap na padamdang at patanong ay binabasa ng may wastong intonasyong pataas.

5. Paglalapat:

“Paano binabasa ng may wastong intonasyon ang mga pangungusap na padamdang at patanong?”

IV. Pagtataya:

Panuto: Basahin nang may wastong intonasyon ang sumusunod na mga pangungusap.

1. Kailan ba ang alis mo?
2. Bakit mo siya pinalo?
3. Saan ka nakatira?
4. Naku! ang bahay nila nasusunog.
5. Dalian mo! Maiiwan ka na.
6. Aray! sumasakit ang paa ko.
7. Aray ko! Masakit na naman ang ulo ko.
8. Aba! andyan ka pala.
9. Sumali ka ba sa paligsahan?
10. Sino ang kasama sa inyong bahay?

V. Gawaing Bahay:

Sumulat ng limang pangungusap na padamdang at limang pangungusap na patanong at pagsanayan itong bigkasin nang may wastong intonasyon.

ARALIN BLG. 18**I. Mga Layunin:**

1. Nakababasa nang may wasong intonasyon ang mga pangungusap na pasalaysay.

II. Paksang Aralin:

- a. Pagbasa nang may wastong entonasyon sa mga pangungusap na pasalaysay.
- b. Sanggunian: Diwang Makabansa 5 pp. 10-11
Wikang Sarili 5 pp.
- c. Mga kagamitan: Tsart, flaskards, aklat

III. Pamamaraan:

A-1. Pagsasanay: Pagbasa ng mga pangungusap sa flaskards.

- Bukas ay Pista Opisyal.
- Ako ay ipinanganak sa lungsod ng Maynila.
- Siya ang aming bunsong kapatid.
- Dito kami namamasyal tuwing araw ng Sabado.
- Si Maria ay maganda at matalinong bata.

2. Balik-aral:

“Anu-ano ang ibat-ibang uri ng pangungusap?”

“Paano mo binabasa ang bawat pangungusap?”

B-1. Pagganyak:

a. Pagkuwento ng guro tungkol sa sulat ng anak sa kanyang magulang.

Binasa ito ng ama nang maling intonasyon na siyang ikinagalit nito.

Ngunit ng basahin ng ina ng may wastong intonasyon, medyo nakuha ang galit ng ama.

b. Pag-uusap tungkol sa kuwentong ipinarinig ng guro.

2. Paglalahad:

“Ngayon ay napag-aaralan natin ang pagbasa ng mga pangungusap nang may wastong intonasyon pababa gaya ng mga pangungusap na pasalaysay. (Ipapakita ng guro ang tsart)

3. Pagtatalakay:

Ipapaliwanag ng guro kung paano babasahin nang may wastong intonasyon ang mga pangungusap na pasalaysay. Ito ay gawain ng guro at mga bata. Babasahin ng guro, pagkatapos ang mga bata naman.

Pagsasanay: Pansinin ang palatandaang linya.

- a. Si Maria ay anak mayaman.
- b. Ang Maynila ay magulong lungsod.
- c. Siya ang pinakamaganda sa kanilang lugar.
- d. Mahirap ang hanap buhay sa probinsiya ngayon.
- e. Ang kanyang anak na dalaga ay ikakasal sa buwan na ito.

4. Paglalahat:

Ang pangungusap na pasalaysay ay binabasa nang medyo malamyos at pababang entonasyon.

5. Paglalapat:

Paano binibigkas ang mga pangungusap na pasalaysay?

Anong bantas ang inilalagay sa katapusan nito?

IV. Pagtataya:

Panuto: Basahin nang may wastong intonasyon ang bawat pangungusap.

Pagbasa ng bawat bata.

Nakabasa ba siya nang may wastong intonasyon?

1. Si Lina ay nanalo sa paligsahan sa pag-awit.
2. Magaling tumugtog ng gitara ang kanyang bunsong kapatid.
3. Huli man daw at magalig ay naihabol din.
4. Magaling maglaro ng basketball ang kanyang ama.
5. Siya ang tumulong sa akin nang ako'y madapa.
6. Umiyak siya dahil sa sakit ng kanyang tiyan.
7. Ang kanyang iginuhit ay likhang isip lamang.
8. Ako ay marunong din tumanaw ng utang na loob.
9. Siya ang nagturo sa akin nang magandang-asal.

10. Ang buhay ng tao ay parang gulong, minsan nasa ibabaw, minsan naman nasa ilalim.

V. Gawaing Bahay:

Sumulat ng limang pangungusap na pasalaysay at pagsanayang bigkasin ang mga ito nang may wastong intonasyon. Lagyan ng palatandaang linya o kurba ang bawat pangungusap.

ARALIN BLG. 19

I. Layunin: Nakababasa ng mga pangungusap na may iniisa-isang ngalan ng tao, bagay, pook at iba pa nang may pataas na intonasyon.

II. Paksang Aralin:

A. Paksa: Pagbasa ng mga Iniisa-isang ngalan ng bagay, tao, pook at iba pa.

B. MLC VI, PELC

C. Mga kagamitan: Flaskards, tsart

III. Pamamaraan:

A. Panimulang-Gawain:

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral/pagsasanay:

Basahin ang mga salita sa flaskards.

oso	-	uso	-	misa	-	mesa
peto	-	pito	-	mena	-	mina
keso	-	kiso	-	sela	-	silá

B. Panlinang ng Gawain:

1. Pagganyak:

Ipakikita ang isang larawan. Sasabihin ng mga bata kung ano ang nasa larawan. (Katulad ng bayabas, mangga, lansones, ubas, at mansanas.)

Isa pang larawan na may iba-ibang bagay. Iisa-isahin ng mga bata ang kanilang nakikita sa larawan. (Katulad ng silya, mesa, pinggan, baso, kutsara, at iba pa.)

Ipasuri sa mga bata kung anu-ano ang kanilang nakikita sa bawat larawan.

2. Paglalahad:

“Ngayon, pag-aaralan natin kung paano natin babasahin ang mga bagay na iniisa-isa.”

“Sabihin ulit kung anu-ano ang nakikita ninyo sa larawan. Sagutin nang buong pangungusap.”

Babasahin ng guro ng linyang pang-intonasyon upang maging patnubay habang binabasa ang pangungusap. Ganito:

1. *Ang nakikita ko po sa larawan ay bayabas, mangga, lansones, ubas at mansanas.*

2. *Ang nakikita ko po sa larawan ay silya, mesa, pinggan, baso at kutsara.*

Ipaulit ito sa mga bata ang pagbasa ng mga pangungusap.

3. Paglalahat:

Kung gayon, paano binabasa sa pangungusap ang mga bagay, tao, hayop, at lugar kung iniisa-isa?”

Pataas na intonasyon.

Tandaan:

Binabasa sa pangungusap ang mga bagay, tao, hayop at lugar kung iniisa-isa sa pataas na intonasyon.

4. Palalapat:

Lagyan ng linyang pang-intonasyon ang sumusunod na pangungusap.

Pagkatapos basahin nang malakas.

1. Sila ay pupunta sa Tacloban, Cebu at Cagayan.
2. Ang mga hayop sa bukid ay kalabaw, baka, manok, kambing at iba pa.
3. Bumili si Nena ng asukal, margarine, tinapay at kape.
4. Nag-aaral sina Nita, Nena, Rita, at Pepe sa silid-aklatan.
5. Kumakain ako ng karne, gulay, bigas at isda.

5. Pagsasanay:

Basahin ang sumusunod nang may wastong intonasyon.

1. Kailangan natin ng asukal, gatas, at kape.
2. Ang Pilipinas ay mayaman sa ginto, bakal, at tanso.
3. Pupunta tayo kina Ana, Nita at Lina.
4. Hugasan mo ang mga pinggan, baso, tasa at kaldero sa kusina.
5. Kumuha ka ng lapis, papel, aklat at bolpen.

IV. Pagtataya:

Panuto: Kopyahin ang mga pangungusap at lagyan ng linyang pang-intonasyon.

1. Sukatan mo ang aking braso, paa, at hawak.
2. Iluto mo ako ng leche plan, paa, at hawak.
3. Kunin mo ang aking bag, sapatos at baro sa silid-tulugan.
4. Bumili ka ng bolpen, papel, kopn band, at gunting sa tindahan.
5. Ang mg guro, magulang, at bisita ay nasa plasa.

V. Takdang Gawain:

Gumawa ng limang pangungusap na iniisa-isa ang mga ngalan ng bagay, tao, hayop at pook. Lagyan ito ng mga linyang pang-intonasyon.

ARALIN BLG. 20**I. Mga Layunin:**

1. Makikilala ang pagkakaiba sa pagbigkas ng mga pangungusap na may antala paghinto o “juncture” sa pangungusap na walang antala.

II. Paksang Aralin:

- a. Paksa: Pagbigkas na may antala paghinto ‘juncture’ sa pangungusap na walang antala.
- b. Sanggunian: Panimulang Linggwistika ni Santiago
- c. Kagamitan: Tsart

III. Pamamaraan:**A. Panimulang Gawain:**

1. Pagtsek ng takdang-aralin.
2. Balik-aral:

Babasahin ng mga bata ang mga salitang may diin sa una at sa huling pantig.

B. Panlinang na Gawain:

1. Pagganyak:

“Humihinga ba kayo kung nagbabasa ng kuwento? Napupuna ko na karamihan sa mga nagbabasa ay tuloy-tuloy, at hindi humihinga kahit may kuwit at may tuldok sa hulihan ng pangungusap.”

“Gusto ba ninyong malaman ang wastong pagbasa ng mga pangungusap?”

2. Paglalahad:

“Ngayon pag-aralan natin ang pagbigkas ng mga pangungusap na may antala paghinto ‘juncture’ sa pangungusap na walang antala.”

Babasahin ng guro ang mga pangungusap sa tsart. Makikinig ang mga bata nang mabuti kung paano ito babasahin ng guro.

1. Si Caros / ang gumuhit ng larawan.

2. Kumuha ako / ng pera sa kahon.

3. Hindi: aso

Hindi aso

4. Patay: ano

Patay ano

5. Ikaw: ang maganda

Ikaw ang maganda

“Ano ang napansin ninyo sa aking pagbasa sa una at pangalawang pangungusap?”

Sagot: May pangungusap po na tumitigil kayo o may hinto antala kung inyong basahin.

Uulitin ng guro ang pagbasa ng mga pangungusap.

Ipababasa naman ng guro sa mga bata ang mga pangungusap nang lahatan, pangkatan at isa-isa.

3. Paglalahat:

“Kung gayon, paano binabasa ang pangungusap na mayroon antala sa pagbigkas?” “Paano naman binabasa ang mga pangungusap sa walang antala?”

Sagot: Ang pangungusap na mayroon antala sa pagbigkas ay nagkaroon ng ibang haba ng paghinto kung bibigkasin. Samantala ang mga pangungusap na walang antala ay tuloy-tuloy.

4. Paglalapat:

Babasahin ng guro ang kuwento sa tsart. Papakinggan ng mga bata ang kanilang guro. Pagkatapos sila naman ang babasa. Heto ang kuwento:

“Si Pedro at si Mario ay magkakapatid. Isang araw sila ay namasyal. Nakakita sila / ng bola sa damuhan. / Ang sabi ni Pedro, / “Hayun, / ang asul na bola //// .

Hindi: asul, berde pala. ‘Oo nga’ / ang sagot ni Pedro ////.

*Nalibang sila sa paglilibot / at sila ay ginabi. / Nakita sila / ng kanilang kapatid / na si Mary / at ang sabi sa kanila / ,
Naku: lagot kayo sa nana / at sinundan pa ni Boy / Naku lagot kayo. ///*

Tinanong sila ng nanay / 'Sino; ang nag-utos sa inyong / mamasyal at magpagabi sa lansangan? ///

Sila ay nagturuan. / Ikaw yata; sabi ni Pedro. Ikaw yata ang sagot: naman ni Mario. At kapwa sila napalo. ///

5. Pagsasanay:

Basahin ang sumusunod na mga pangungusap:

1. Si Pedro at si Mario / ay magkakapatid.
2. Isang araw / sila ay namasyal.
3. Naku: lagot kayo sa nanay.
4. Naku lagot kayo.
5. Ikay yata: sabi ni Pedro.

IV. Pagtataya:

Panuto: Lagyan ng guhit na pahilis (/) sa wastong pag-antala o paghinto sa pagbigkas. Pagkatapos basahin ito nang malakas.

1. Si Nanay at ako ay pupunta sa Maynila bukas.
2. Maraming bata sa palaruang bayan.
3. Kung gayon, si Nita ang nanalo sa paligsahan.

4. Ang ibig mong sabihin na ang kumuha ng aklat ay si Dan. Alin dito ang tamang pag-antala ng pagbigkas.
 - a. Si Dan: ang kumuha ng aklat.
 - b. Si Dan ang kumuha ng aklat.
5. Hindi bulaklak ang pinitas ni Nena pero isang bayabas. Alin dito ang tama.
 - a. Hindi: bulaklak, bayabas pala.
 - b. Hindi bulaklak.

V. Takdang Aralin:

Maghanap ng isang maikling kuwento. Basahin sa harap ng klase ang inyong siniping kuwento nang may wastong pag-antala sa pagbigkas o juncture.

BIBLIYOGRAPIYA

BIBLIOGRAPIYA

A. MGA AKLAT

Arenas, Petra, et al. Makabagong Pananaw sa Wika at Panitik, Rex Book Store, 1976.

Baylon, Gloria R. "Ang Linggwistika at ang Pagtuturo ng Wika," Sangguniang Vol. V, No. 2, Oktubre, 1982.

Belvez, Paz, M. Ang Guro at Sining ng Pagtuturo, Quezon City: Dave Publishing House, Inc.; 1997.

Davesa, Eduardo T. Talumpati at Pagtatalo, Lungsod Quezon; Alemar Phoenix Publishing House Inc., 1976.

Del Valle, Bartolome et al. Pampaaralang Balarila, Ika-4 Taon, Revised Edition, Quezon City: Publisher's Printing Press, BEDE's Publishing House, Inc., 1983.

Ferguson, George, Linguistic Foundation, 2nd ed., New York: McGraw-Hill, Inc., 1978.

Fincohierro, Mary, English as Second Language From Theory to Practice, New Ed., New York: Regents Publishing Co., Inc., 1974.

Fries, Charles V. American English Grammar, New York: Century Crafts, 1974.

Gleason, H.A., Jr. An Introduction to Descriptive Linguistics, New York: Harvey Holt and Company, 1955.

Good, Carter V. Dictionary of Education, New York: McGraw-Hill Book Co., Inc., 1973.

Hymes, Dolla et al. (ed.). Directions in Sociolinguistics, New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1972.

Kitschever, Albert R. Language, New York: Rinehart and Winston, Inc., 1946.

Lado, Robert, Linguistics and the Teaching of Reading, New York: McGraw-Hill Book Company, 1962.

Llamzon, Teodoro A. A Handbook for Second Language Teaching, Ateneo University, Manila: JMC Press, Inc., 1970.

Lorenzo, Carmelita S. et al. Sining ng Pakikipagtalastasang Panlipunan, Mandaluyong City: Echanis, Inc., 1994.

Manolo, Jose, Spoken English Through Phonetic Drills, A Manual for Filipino Students, Manila, Philippines: National Bookstore, Inc., 1997.

Padilla, Roberto N. and Santos, Rosita G., Educational Education and Measurement, Quezon City: Katha Publishing Co., Inc., 1997.

Panganiban, Jose Villa, English-tagalog Dictionary, Institute of National Language, Department of Education, Republic of the Philippines.

Russel and Campbell, Teaching English as a Second Language, 2nd ed., New York: McGraw-Hill Book Co., 1962.

Santiago, Alfonso O. Panimulang Linggwistika. Quezon City: Rex Book Store, 1986.

Sauco, Consolacion P., Atienza, Abdulla L., at Papa, Nenita P., Sining ng Komunikasyon, Pang-antas Tersyaryo, Manila: JMC Press, Inc., 1999.

Searle, Jack, "What is a Speech Act?" Language and SOcial Concept (Ed) Pier Pablo Gziglio, Great Britain: Can and Hymns, 1976.

Sebastian, Del Valle, Villanueva, Pampaaralang Bararila ng wikang Pambansa.

Tiamzon, Ruben, Ligaya G. Siason-Lorenzo, Carmelita Mag-atas, Rosario U., Retorika, Manila: Rex Book Store, Inc., 1997.

Ulit, Enriquita V. and Salazar, Evelyn S. Teaching the Elementary School Subjects, Manila, Philippines: Rex Book Store, 1977.

Walpole, Ronald E. Introduction to Statistics, 3rd ed., NEW York: MacMillan Publishing Co., 1982.

Webster's New World Dictionary of the American Language, Cleveland and New York: The World Publishing Company, 1968.

B. MGA PERYODIKALS

Boller, Purificacion C., "Let's Teach Grammar More Sensibly," Modern Teacher, Vol. XXXVIII No. 4, September, 1984.

Leon, Jonquil, "Pronunciation Testing - What Did You Say?" (A Feature Article), ELT Journal, Vol. XXXVII, No. 2., April, 1993.

Paquio, Juan S. "Ang Pagpapalaganap ng Pilipino." The Modern Teacher, Vol. XXIII No. 3, August, 1974.

Popham at Eva Baker, 'Systematic Instruction,' New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1989 as quoted in the Handout during the Teachers' Training Development Seminar, Tacloban City.

Samyo, Apolinario S. "Achieving Linguistic Competence Through Generation Grammar," The Modern Teacher, Vol. XLII, No. 41, September, 1993.

C. DI-NALATHALANG MATERYAL

Arboleras, Rosalinda Calvez, "Mga Pagkakaibang Morpolohikal ng mga Pandiwa ng Wikang Filipino at Waray: Isang Pagsusuri," Di-nalathalang Master Tesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 1989.

Broto, Mindanilla B. "Systematic Variations in the Samar Leyte Dialects: Their Implications to Language Engineering," Unpublished Master's Thesis, Leyte State College, Tacloban City, 1987.

Dacutanan, Conchita D. "Mga Kagamitang Pampagtuturo sa Pang-unawa sa Pagbasa sa Filipino Para sa Ikaanim na Baitang." Di-nalathalang Master Thesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 2000.

Dacuro, Alfredo D. "Self-Instructional in Reading for Grade Four Pupils," Unpublished Master's Thesis, Leyte State College, Tacloban City, 1982.

Labenta, Zenaida Cinco, "A Specialized English-Filipino Dictionary for Educational Managers," Unpublished Master's Thesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 1997

Mabulac, Eusebio F. "A Proposed Phonology Test for Waray ESL (English as a Second Language Learners)," Unpublished Master's Thesis, Philippine Normal College, Manila, 1985.

Moreno, Cresencia C., "A Proposed Instructional Materials on English Phonology for Grade VI" Unpublished Master's Thesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 2000.

Neypes, Teresita T. "Logical-Morphological Variations in the Samar State Dialects: Their Implications Towards Language Teaching" Unpublished Doctoral Dissertations, Leyte State College, Tacloban City, 1994.

Quitorio, Manual A. "Effects of Textbook-based Phonemes-Focused Instructional Materials on the Spoken English of Grade VI Pupils" Unpublished Master's Thesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 1996.

Rebosura, Mila O. 'Kahusayan sa Pagbasa sa Filipino sa mga Paaralang Clientele ng Proyekto URS" Di-nalathalang Master Tesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 1990.

Renomeron, Violeta, "Effects of Phono-Visual, Sound, Blending of Meaning Approach on Reading Achievement in Filipino, Grade One Waray-Waray Learners: A First Attempt" Unpublished Master's Thesis, Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, 1986.

APENDISE

APENDIKS A

MGA SIMBOLONG GINAMIT

/// - Guhit ng ginagamit sa pagkulong ng mga ponema upang maliwanag at di-maipagkamali sa palatiktikan ng ginagamit sa pagsulat at pagbaybay. Ito ay tinatawag na virgule sa English.

- - Ang markang ginagamit sa paghahati o paghiwa-hiwalay ng mga salita upang mabuo ang mga pantig. Tinatawag din ito na gitling sa mag bantas ng pagsulat.

↓ - Ang simbolong ginagamit sa pababang pagtigil pagkaantala ng tinig. Ginagamit ito sa mga paghinto o juncture.

↑ - Ang simbolong ginagamit sa pagtaas na pagtigil o pagkaantala ng tinig. Ginagamit ito sa mga paghinto o juncture.

~ - Ang simbolong ginagamit sa pag-uugnay ng pagsasalita. Tinatawag ito na Rhetorical Sinker na naging bahagi ng makasining na paraan ng pagsasalita.

‘ - Tuldik na paiwa na ginagamit sa diing mabilis.

’ - Tuldik na pahilis na ginagamit sa diing mabilis.

^ - Tuldik na pakupya na ginagamit sa diing maragsa.

(?) - Tunog impit at itinuturing na isang ponemang katinig bagaman walang sagisag sa dating palabaybayan ng ating wika. Hal. Tubo (pipe) – tubo? (gain).

() - Ang digrap ay dalawang magkasunod na katinig ngunit iisa lamang ang bigkas kaya iisa lamang simbolo nito sa transkripsyong ponema na / /. Maaring nasa unahan at hulihan ng salita ang ng. Hal. Ng nasa unahan, ngitngit, nasa gitna, panganib, nasa hulihan, giniling.

/:/ - Ito ay diin at haba ng bigkas sa patinig sa loob ng isang salita na nakapagbibigay ng kaibahan ng kahulugan ng salita, na makikita sa mga salitang minimal na magkatulad. Ang habe ay binibigkas na may diin o pagtigil nang kaunti sa daloy ng pagbigkas ng isang salita.

Hal. / a:soh/ (dog) /asoh/ (smoke)

/gu;tom/ (hunger) /gutom/ (hungry)

APENDIKS B

Republic of the Philippines
SAMAR STATE POLYTECHNIC COLLEGE
Catbalogan, Samar
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

APPLICATION FOR ASSIGNMENT OF ADVISER

NAME: Bulan Fermina D
 Surname First Name Middle Name

CANDIDATE FOR DEGREE: Master of Arts in Teaching

AREA OF SPECIALIZATION: Language Teaching

TITLE OF PROPOSED THESIS/DISSERTATION:

Kasanayang Ponolohikal ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang sa Purok ng Daram I: Batayan para sa Pagbuo ng Kagamitang Pampagtuturo para sa Mabisang Pakikipagtalastasan.

(Sgd.) FERMINA D. BULAN
Applicant

(Sgd.) ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Name of Designated Adviser

APPROVED:

(Sgd.) RIZALINA M. URBIZTONDO, Ed. D.
Dean, Graduate Studies

CONFORME:

(Sgd.) ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Adviser

In 3 copies: 1st copy - for the Dean
 2nd copy - for the Adviser
 3rd copy - for the Applicant

APENDIKS C

TALAHANAYAN NG IMPORMASYON NG MGA MAG-AARAL SA
IKAANIM NA BAITANG

BAHAGII - Impormasyong Personal

Pangalan _____ Paaralan _____

1. Gulang _____ Kasarian _____

2. Kita ng magulang sa isang buwan (Ilagay ang estimate
_____)3. Edukasyong natamo ng mga magulang o tagabantay (Pakitsek lang sa
kahon kung alin sa ibaba).3.1 ☐3.2 ☐3.3 ☐3.4 ☐3.5 ☐

4. Antas na nakuha sa Filipino _____.

5. Lugal na tinitirhan (Pakitsek lang sa kahon kung
alin sa ibaba).5.1 ☐5.2 ☐5.3 ☐

5.4 ☐

5.5 ☐

Bahagi II - Ang Pagsusulit.

APENDIKS D

TALAHANAYAN NG IMPORMASYON NG MGA GURO AT
DALUBHASA SA FILIPINO/GURO SA FILIPINO

BAHAGII - IMPORMASYONG PERSONAL

Pangalan _____ Paaralan _____

1. Gulang _____ Kasarian _____

2. Edukasyong natamo. Isulat ang degri at yunits sa
Filipino (kung mayroon)3. Mga Seminar sa Filipino na dinaluhan. (Pakisulat
lang kasama ang level o antas Pampurok, Pansangay, Panrehiyon).4. Karanasan sa pagtuturo bilang guro sa Filipino.
Isulat ang taon. _____5. Kalagayan sa katungkulan. (Pakitsek lang sa kahon
Kung alin sa ibaba).5.1 ☐5.2 ☐5.3 ☐BAHAGII - PALATANUNGAN

APENDIKS E

TALAHANAYAN NG IMPORMASYON NG MGA MAG-AARAL SA IKAANIM NA BAITANG 2001-2002

Bilang ng Mag-aaral A. Kasarian	Lalaki	
B. Gulang 10 Taong Gulang 11 “ “ 12 “ “ 13 “ “ 14 pataas		
K. Edukasyong natapos ng mga Magulang 1. Primarya 2. Intermedya 3. Mataas na Paaralan 4. Nakapagtapos ng Kurso		
D. Kahusayan sa Wikang Filipino (Isulat sa ibaba) E. Sosyo-ekonomiko Buwanang Sahod		

APENDIKS F

TALATANUNGAN TUNGKOL SA KAYARIANG PONOLOHIKAL SA FILIPINO SA INTERMEDYA AT DALUBHASA NG WIKA

PANGALAN _____ PAGKAHIRANG _____

Panuto: Sa ibaba ay mga ponolohikal na kayarian ng Filipino na siyang itinuturo sa mga mag-aaral sa ika-anim na baitang. Pakisulat lang po sa kabila ng kayarian kung ano sa akala ninyo ay mahirap sa ating mga mag-aaral na gumagamit ng iskalang pag-antas sa ibaba.

LM - Lubhang Mahirap BM - Bahagyang Mahirap

M - Mahirap DM - Di-mahirap

KM - Katamtamang Mahirap

KAYARIAN	LM	M	KM	BM	DM
A. Ponemang Segmental					
1. Patinig					
/a /					
/e /					
/i /					
/o /					
/uu /					
2. Katinig					
/p/					
/t/					
/k/					
/?/					
/b/					
/d/					
/g/					
/m/					

/n/					
/s/					
/h/					
/l/					
/r/					
/w/					
/y/					
A. Ponemang Supsegmental					
1. Intonasyon					
1.1 Pababang Intonasyon					
1.1.1 Pasalaysay					
1.1.2 Pautos					
1.1.3 Pakiusap					
1.1.4 Tanong na sumasagot ng oo o hindi					
1.2 Pataas ng Intonasyon					
1.2.1 Pagkatapos ng parirala sa loob ng pangungusap					
1.2.2 Kung iniisaisa ang ngalan ng tao, lugar, bagay at iba pa.					
2. Paghinto					
2.1 Pagbabago ng kahulugan ng pangungusap dahil sa diin.					
2.2 Pagbabago ng kahulugan ng pangungusap dahil sa paglipat ng paghinto.					
3. Habang Patinig pag-iiba ng kahulugan ng salita na makikita sa mga salitang minimal na magkatulad.					
3.1 Diin					

3.1.1 Diin sa unang pantig					
3.1.2 Diin sa ikalawang pantig					
3.1.3 Diin sa ikatlong pantig					
3.1.4 Diin sa ikaapat na pantig					

APENDIKS G

Validasyon ng Markahang Papel

Pangalan: _____

Kategoriya (Pakitsek lang)

_____ Guro – (Validator)
 _____ Dalubhasa – (Validator)

Panuto: Paki “rate” lang sa mga kagamitan ng bawat kriterya batay sa inyong pagsang-ayon o hindi pagsang-ayon na ginagamit ang sumusunod na “scale”.

5	-	Malakas na Sumasang-ayon	(MS)
4	-	Sumasang-ayon	(S)
3	-	Walang katiyakan	(WK)
2	-	Di Sumasang-ayon	(DS)
1	-	Malakas na Di-sumasang-ayon	(MD)

Kriterya Panbalidasyon		MS 5	S 4	WK 3	DS 2	MD 1
A. Katumpakan ng Nilalaman						
1.	Sumasaklaw ng mga ponolohikal na kayarian na tiyakan para sa grado at yaong nakitang mahirap					
2.	Naglaan ng iba-ibang ehersisyo at pagsasanay para pampatibay at mapasanay ng mga konsepto at mga kasanayan.					

3.	Naglaan para mapaunlad, matututo ng iba't ibang tunog.					
4.	Sumasaklaw ng mga kagamitan na angkop, kawili-wili, pangkasalukuyan at kompleto.					
5.	Sumasaklaw ng mga kagamitan para patuloy ang kawilihan at sariling pag-aaral ng mag-aaral.					
B. Katumpakan ng kayarian						
1.	Ang mga nagawang mga kagamitan ay talagang sadyang kagamitang pampagtuturo.					
2.	Mayroong bokabularyo at wika na mauunawaan ng mga pinatamaang mag-aaral.					
3.	Naglalaman ng mga kagamitan nakapaglalarawan na angkop at may itinuturo.					
4.	nagbibigay ng mga utos na madaling maintindihan at masunod.					
5.	Naglalahad ng mga bago at hindi kilalang kagamitan na di- nagbabago, makatwiran na paraan.					

C. Katumpakan ng Kaanyuan 1. Ang mga kagamitan ay kung tingnan ay kagamitang pampagtuturo at hindi anupaman. 2. Ang mga aralain ay nakaayos nang may pagkasunod-sunod. 3. "Page lay out" ay natatanggap. 4. Ang pormularyo na ginamit ay maginhawa at mapang-unawa. 5. Ang pag-imprenta ay ayos.					
---	--	--	--	--	--

APENDIKS H
PAGSASANAY SA PONOLOHIYA

A – Panuto:

Narito ang mga salitang pares minimal, basahin nang malakas at maliwanag.

1. pala – bala
2. tala – tila
3. diles – riles
4. bansa – banta
5. uso – uso

B – Panuto:

Salungguhitan ang salita na gusto mong ilagay sa patlang upang mabuo ang pangungusap. Bigkasin ang salita nang wasto.

6. Ang mga bata ay nagtanim ng _____ sa likod bahay. (tubo-tubo)
7. Ang batang _____ ay nagsisibak ng kahoy.
8. Si ate ay nagtanim ng _____ sa hardin.
(bataw – bataw)
9. Ilagay mo sa _____ ang halamang yan.
(paso – paso)
10. ang _____ ng batang maysakit ay nahahabag.
(daing – daing)

C – Panuto:

Isulat ang titik na MT kung ang uri ng ponema ay may tunog at isulat ang WT kung walang tunog.

11. p	16. l
12. g	17. r
13. m	18. w
14. ng	19. y
15. k	20. h

D – Panuto:

Basahin ang sumusunod na mga salita at isulat sa puwang ang kambal-katinig na nasa posisyong inisyal o posisyong pinal ng pantig.

___ 21. trak	___ 26. gwapo
___ 22. tsokolate	___ 27. patern
___ 23. miyembro	___ 28. kwatro
___ 24. iskawt	___ 29. syudad
___ 25. pawl	___ 30. bayk

E – Panuto:

Basahin ang sumusunod na mga salita. Bigkasin ang mga salita nang wasto.

31. eksperimento	34. eksklusibo
32. asambleya	35. kristyano

33. transportasyon

F – Panuto:

Basahin ang sumusunod na parirala nang malinaw at tama.

- 36. pilantropong bulag
- 37. ppulang sombrero
- 38. mutsatsang mabait
- 39. mapurol na kutsilyo
- 40. awayan sa kongreso

G – Panuto:

Bilugan ang salitang katugma ng batayang salita sa loob ng panaklong.

- 41. kalooban (lubhang, kalaban, magulang, kasayahan)
- 42. hangin (mabining, lihim, dalangin, gising)
- 43. bahay (sangay, lakay, buhay, tangkay)
- 44. araw (balaraw, saklaw, dalaw, galaw)
- 45. kakulangan (katapangan, kalagayan, lubhang, kadahupan)
- 46. maganda (pagkilala, tahasa, matanda, masama)
- 47. sahol (sapol, kahol, hagulgol, pastol)
- 48. kasayahan (kagustuhan, binyagan, kasalan,

pagdiriwang)

49. kasal (balbal, taal, dangal, asal)
50. hiwaga (diwata, luha, dama, umaga)

H – Panuto:

Lagyan ng diin ang sumusunod na mga salita at basahin na may marka.

56. Mahal ko ang aking kaibigan.
57. Hindi ko kilala ang kanyang kasamahan.
58. Ang pahayagan ay may iba't ibang uri ng balita.
59. Tayo ay nahihiyang makipag-ugnayan sa ibang bansa.
60. Bawat Filipino ay dapat tumulong sa kaunlaran ng ating bansa.

J – Panuto:

Basahin ang sumusunod na intonasyong huwaran.

Pumatnubay sa palatandaang linya o kurba na inilarawan bilang pagtaas at pagbaba ng intonasyon o paglipat.

61. Makikipagkita ako sa iyo bukas.
62. Mabilis na umuunlad ang Wikang Pambansa.
63. Ang kapayapaan ay nasasalig sa pagkakaunawaan.
64. Ang bansang Pilipinas ay lumaya noong Hulyo 4, 1946.

65. Kailangan natin ang asukal, gatas at kape.
66. Ang Pilipinas ay mayaman sa pilak, ginto, bakal at tanso.
67. Maganda ba nag balita, anak?
68. Si Tito ba ay may aklat?
69. Ang bahay na ito ay bakante, hindi ba?
70. Magandang umaga po Mam.

K – Panuto:

Lagyan ng linyang pang-intonasyon ang pangungusap ayon sa pagbasa ng guro.

71. Si Gng. Reyes, ang guro ay sumusulat sa pisara.
72. Anong petsa ngayon?
73. Handa na ba kayo, mga bata?
74. Alas onse na. Oras na ng pag-uwi.
75. Salamat Gina, ikaw'y totoong kaibigan.

L – Panuto:

Basahin ang sumusunod na sanaysay. Pansinin ang wastong pagpaparirala at pagsasama-sama.

PISTA SA BARYO

Mayo/. Panahon ng mga pistahan./ At tulad ng kinagawian /sa Babatnin/
isang liblib/ sa tabing dagat ng Bulakan/ abala naman ang lahat./ Taun-taon/
tuwing sasapit/ ang ika-15 ng naturang nayon/ pinagdarayo ang kapistahan doon /
lalo na ng mga taga-Maynila./ Kung gusto mo raw manunini / sa mga lamang-
dagat/ na siya naming kinasasabikan/ ng mga taga – Maynila/ sa Babtnin ka
makipamista./

M – Panuto:

Basahin ang sumusunod na pangungusap na pupunahin ang pagbabago ng
pusisyon o isang bar na paghinto. (Single bar juncture)

81. Hindi sila / ang dapat na tumanggap ng parusa.
82. Kayo / ang kumuha ng aklat.
83. Ito ang iyong / damit.

N – Panuto:

Bigkasin ito sa kabila na nagpapakilala ang bawat pares ng hinto.

84. a : soh	aso
85. gu : tom	gutom
86. mag-a : aral	mag-aaral
87. pa : gupitan	pagupitan
88. ba : sah	basa?

89. magsa : saka magsasaka

90. da : gah daga?

O – Panuto:

Basahin ang sumusunod nang tamang hinto / pagtigil. (10 puntos)

Bata 1 - Inay, napili po akong “Pinakamalusog na Mag-aaral”.

Bata 2 - Siyanga ba, anak? Paano ang ginawang pagpili?

Bata 1 - Una po, tinimbang kami’t sinukatan ng taas ng aming guro.

Bata 2 - Bakit daw?

Bata 1 - Tinitingnan kung angkop ang aming timbang at taas sa aming gulang.

Bata 2 - Sinuri ba kayo?

Bata 1 - Opo, Inay. Sinuri po ang aming ngipin, mata, buhok, balat, at kuko. Hindi napili si Rosa dahil may sira siyang ngipin; si Nena ay dahil sa kanyang kuko.

Bata 2 - Mabuti na lang at naaalisan kita lagi ng lisa’t kuto, anak.

Bata 1 - Pinatayo rin po kami’t pinalakad.

- Bata 2 - marahil tiningnan kung maayos at tuwid ang tayo ninyo.
- Bata 1 - Opo, at kung masigla ang aming kilos.
- Bata 2 - E... di.. para kang Miss Universe, ikaw lang ba ang napili?
- Bata 1 - Ako lang po, Inay. Natuwa po yaong manggamot at nars sa aking makapal at malagong buhok. Napuri ang malinaw kong kutis.
- Bata 2 - Kumusta naman ang ngipin mo raw?
- Bata 1 - Napuri po ng dentista ang malinis kong ngipin.
- Bata 2 - "Di lamang yaon, anak. Malaki na ang naitulong ng mabuting pag-uugali, tulad ng pagkain nang sapat at pagtulog nang maaga, saka ang pagiging malinis sa katawan at pagpapalakas ng pangngatawan.
- Bata 1 - Inay, sana po maging malusog ako parati.
- Bata 2 - Nasa pangangalaga mo sa katawan iyon.
- Bata 1 - Dumating na sana si Itay.
- Bata 2 - Naku, matutuwa ang tatay mo. Tiyak na ipagmalaki ka niya.

KURIKULUM VITA

KURIKULUM VITA

PANGALAN : **FERMINA DACLES BULAN**

TIRAHAN : Astorga, Daram, Samar

KAPANGANAKAN :

PETSA : Ika-24 ng Nobyembre, 1942

LUGAR : Dapdap, Tarangnan, Samar

**KASALUKUYANG
POSISYON** : Ulong Guro III sa Elementaryang Paaralan
(Elementary School Head Teacher)

PAARALAN : Paaralang Elementarya ng Astorga
Astorga, Daram, Samar

SIBIL STATUS : May asawa

PINAG-ARALANG NATAMO:

Elementarya : Paaralang Sentral ng Tarangnan
Tarangnan, Samar

Sekondarya : Samar College
Catbalogan, Samar

Kolehiyo : Samar College
Catbalogan, Samar

Gradwadong Pag-aaral : Master sa Sining ng Pagtuturo ng Wika (MAT)
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

KARAPATANG SERBISYO SIBIL

Teacher Examination : May 12, 1972
Catbalogan, Samar

PROPESYUNAL NA KARANASAN

Guro Pang-Elementarya : Paaralang Elementarya ng Astorga
Daram, Samar, Ika-2 ng Nobyembre
1962 hanggang ika-21 ng Pebrero, 1963
(Gurong Panghalili)

Paaralang Elementarya ng Astorga,
Daram, Samar, ika-18 ng Hulyo
hanggang ika 31 ng Disyembre, 1984
(Permanent)

Guro I : Ika-1 ng enero, 1985 hanggang ika -31
ng Disyembre 1984.

Guro II : Ika - 1 ng Enero, 1985 hanggang
Ika-31 ng Disyembre 1989.

Ulong Guro III : Paaralang Elementarya ng Parasan,
Daram, Samar, ika-20 ng Agosto, 1995
hanggang ika-28 ng oktubre 1997
(Teacher-In-Charge)

SCHOLARSHIP/STUDY GRANTS

Magna Carta for Public School Teachers
Republic Act 4670

Daram I District
Daram, Samar
Hunyo 2001 hanggang Marso 2002

MGA DINALUHANG SALINGKURANG PAGSASANAY AT KUMPERENSYA

Regional Seminar Workshop on Empowerment for Peak Performance, DECS Regional Office No. VIII (CPE Provider), April 16-18, 1999, Tacloban City.

Regional Training of School Administrators for Effectiveness and Efficiency, DECS Region VIII, November 14 -17, 1995.

Regional Training on Pre-school Classes and Grade I held at the DECS, Regional Office No. VIII, Candahug, Palo, Leyte, May 29-31, 1995.

1998 District Training Program in Elementary School Mathematics, DECS, Daram, Samar December 12, 1998.

Regional Orientation Workshop on the Regular Annual Collection Processing of Basic Education Data, DECS, Division of Samar, January 1999.

1989 Division-Seminar Workshop on the preparation/Utilization and Evaluation of the Social Studies Lesson plans for the DECS, Division of Samar, April 12, 1985.

District Echo-Seminar Workshop on People's Forest and Kilusang Sariling Sikap program, DECS, District of Daram, February 21, 1985.

Instructional leadership Division Seminar, April 25, 1999.

Level III Training for Elementary Grades Teachers as School Health Guardians, held at Daram Central School, Daram, Samar from January 19 to 20, 1999.

Seminar on Values Education held at Daram, Samar on October 17-18, 1986.

Level III Mass training of Grade III Teachers in the use of EDPITAF Textbooks, held on April 26, May 6, 1978.

Division Seminar Workshop in Social Studies and Values Education on Methods and Evaluation Improvement conducted from May 30 to June 5, 1988 at the GSP Building, Catbalogan, Samar.

Outdoor leadership Course conducted at Daram I Central Elementary Grades, DECS, Division of Samar, January 1999.

Level IV Training Course under the Teacher Development Program, DECS, Samar, July 24, 1977.

Summer Institute na isinagawa sa Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar, May 28, 1988.

Camper's Permit Course for 48 training hours conducted at Camp Marina, Cebu City on February 7-11, 1990.

Three Division – Based Regional Training of Lac Leaders on Lac Management, February 3, 1995.

Division-Based Regional Training on Quality Instructional Leadership and Resource Management, DECS, Division of Samar, January 16, 1998.

Division Training Program for Grades 5 and 6 English and Filipino Teachers of Effective Utilization of Projects textbooks and Existing Instructional Materials, School on January 11-13, 1990.

Two-day Division Based Training on Teachers "Time on Tasks" held at Daram Central School on May 3-4, 1994.

Formal Training Phase of the PRODED-ERP Teacher Formation Program conducted at Candahug, Palo, Leyte 1988.

TALAAN NG MGA TALAHANAYAN

Talahanayan Blg.	Pahina
1 Ang Bilang ng mga Tagasagot sa Pag-aaral	52
2 Gulang at Kasarian ng Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	58
3 Buwanang Kita ng mga Magulang ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	60
4 Edukasyong Natamo ng mga Magulang o Tagabantay ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	61
5 Antas na Nakuha sa Filipino ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang	62
6 Lugal na Tinitirhan ng mga Mag-aaral	63
7 Gulang at Kasarian ng mga Guro sa Filipino	64
8 Edukasyong Natamo ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang	65
9 Mga Seminar na Dinaluhan ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang	66
10 Profile ng mga Guro sa Filipino sa Ikaanim na Baitang ayon sa Karanasan sa Paglilingkod Bilang Guro	68
11 Antas ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang sa Nakuha Nilang Iskor sa Pagsubok	69
12 Antas ng Kasanayan ng mga Mag-aaral sa Ikaanim na Baitang ayon sa Persepsyon Ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino	71

13	Talahanayan sa Paghahambing ng mga Persepsyon ng Dalawang Uri ng Tagasagot Ukol sa Antas ng Kasanayan ng mga Mag-aaral Sa Ikaanim na Baitang	83
14	Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino ayon sa Nilalaman	84
15	Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino ayon sa Kayarian	86
16	Katumpakan ng mga Kagamitang Pampagtuturo ayon sa Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Filipino ayon sa Kaanyuan	89
17	Talahanayan sa Paghahambing ng mga Persepsyon ng mga Guro at Dalubhasa sa Wika ayon sa Katumpakan ng mga Kagamitang Pagtuturo	91
18	Mga Suliranin Natagpuan sa Pagtuturo ng Filipino	93

TALAN NG MGA FIGURA AT MAPA

Figura		Pahina
1	Ang Batayang Konseptuwal sa Pag-aaral	12
2	Ang Mapa ng Daram	18